

LETO XXII. Stev. 62

GLAVNI IN ODGOVORNI

UREDNIK

IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka * Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNI IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZAN-
OSTI Z "BORBO"

ŠESTI PLENUM CENTRALNEGA KOMITEJA ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Organizacijska, politična in ideološko-vzgojna vprašanja ZKJ

Uvodno besedo je imel generalni sekretar ZKJ Josip Broz-Tito — Referat tovariša Aleksandra Rankovića

Pod predsedstvom generalnega sekretarja Zveze komunistov Jugoslavije Josipa Broza Tita je včeraj malo po deveti uri v Beogradu v poslopju Centralnega komiteja začel delo VI. plenarni sestanek CK Zveze komunistov Jugoslavije.

Plenum je začel tovariš Tito in predlagal naslednji dnevni red:

1. Problemi iz dela Zveze komunistov — referent tovariš Aleksander Ranković;
2. O delu z mladino — referent tovariš Petar Stambolić;
3. Razno.

Potem ko so sprejeli dnevni red, je tovariš Tito v uvodnem govoru opozoril na glavne pomanjkljivosti v nazorih in delu komunistov po VI. kongresu.

Tovariš Aleksander Ranković je podal zatem referat o nekaterih preceh vprašanjih dela Zveze komunistov Jugoslavije, v katerem je zajel prece organizacijska in politična vprašanja ter probleme ideološkega dela.

V dopoldanski razpravi o referatu tovariša Aleksandra Rankovića so sodelovali Rato Dugonjić, Zvonko Brkić, Veljko Vlahović in Paško Romac. Na popoldanski seji, ki se je začela ob štiri, so nadaljevali razpravo o referatu tovariša Rankovića. Vanjo so posegli Antun Tehek, Dušan Petrović — Sanc, Borko Temelkovski, Josip Cazi, Džavid Niman in drugi.

Plenum je ob 19.15 prekinil delo in ga bo nadaljeval danes dopoldne.

Uvodna beseda tovariša Tita

Tovariši in tovarišice, ta plenum smo sklicali zaradi nekaterih važnih vprašanj v delu Zveze komunistov in posebej v delu z mladino. Po šestem kongresu ZKJ smo imeli že več plenarov in vprašanj, ki jih bomo danes obravnavali tu, so bila na dnevnem redu teh plenarov. Kot točko dnevnega reda postavljamo danes, posebej delo Zveze komunistov.

Po šestem kongresu Zveze komunistov, na katerem smo napravili veliko preorientacijo v delu ZK, na katerem smo sprejeli sklepe v skladu z družbenim dogajanjem v Jugoslaviji in na katerem smo opozorili na vlogo, ki naj jo imajo komunisti v nadaljnjem razvoju socializma, je prišlo, da tako rečem, do določene zastojanja. Ljudje se niso mogli znebiti tega, da so ubirali v delu napačna pota.

V bujnim razvoju naše industrializacije in v družbenem življenju na splošno smo zavedali in še zdaj zavedamo na nekaterih težavah, ki niso zgolj objektivne, marveč večidel subjektivne značaja, kar je odvisno od dela samih komunistov. Na tem plenumu bomo prediskutirali ta vprašanja (o katerih bo govoril tu referat), ker je zdaj na počin čas, da res odločno storimo vse, da bi te pomanjkljivosti odstranili, kajti če bi se nadaljevale, bi imele zelo neprijetne posledice in ovirale bi naš nadaljnji razvoj.

Ne bi se hotel spuščati v probleme, ki jih vsebuje referat — tovariš Ranković bo govoril o vsem tem — pač pa bi hotel v uvodu samo poudariti nekatere najznačilnejše stvari, ki jih moramo po mojem mnenju temeljito obravnavati, da bo šlo Zveze komunistov čim uspešnejše.

V čem so glavne pomanjkljivosti v sedanjem delu Zveze komunistov? Če upoštevamo, da smo na šestem kongresu ZKJ govorili o nadaljnjem razvoju socializma na splošno in o nadaljnji perspektivi o vlogi komunistov v tem razvoju, pridemo do ugotovitve — ki je morda povzročila mojnje v glavah nekaterih ljudi — namreč, da s postopnim odmiranjem centralnih državnih, gospodarskih in upravnih funkcij odmirata tudi potreba, da bi imeli organizirano in tako v našem družbenem sistemu postavljeno stranko, kakor je bila naša Komunistična partija. To so napačno razumeli zato, ker so mislili, da — zaradi odmiranja nekaterih državnih funkcij, oziroma zaradi decentralizacije upravljanja v gospodarstvu in administraciji sploh — niti komunisti več ne bodo imeli tako težavnih nalog, kakor so jih imeli doslej. Komu-

Prej so šli v drugo skrajnost, naučili so se bili samo komandirati misleč, da že samo za to, ker so kot komunisti na raznih položajih in v raznih organizacijah, lahko komandirajo in zahtevajo, naj velja njihova beseda kot najbolj tehtna. Teško jim je bilo, umakniti se s teh pozicij in opustiti takšna gledišča o novi vlogi vzgojiteljev.

Mislím, da ni samo pri nas, marveč zmeraj povsod na svetu glavna vloga komunistov prav v tem, da so vzgojitelji množic. Komunisti pa ne morejo biti vzgojitelji množic, če sami niso zgrajeni, če niso na zadostni teoretični in politični višini. Komunisti ne morejo biti vzgojitelji množic, če ne delujejo kot enoten organizem, kot enotna organizacija z vsemi lastnostmi revolucionarne organizacije, kakršna mora biti naša Zveza komunistov, s čvrsto disciplino in strjenostjo svojih vrst.

Prav pomanjkanje in slabitev takšne monolitne organiziranosti v Zvezi komunistov, do česar je prišlo, ko smo spremenili ime Komunistične partije v Zvezo komunistov, je povzročila, da cela vrsta komunistov, celo nekateri v visokih vodilnih forumih, meni, da niso več dolžni sprejemati sklepov drugega višjega foruma ali kake stvari, ki po njihovem mnenju ne ustreza njihovemu mestu in organizaciji. Zato je prišlo do cele vrste negativnih stvari, ki so nas zelo ovirale, ki nas še zdaj ovirajo in ki jih moramo odstraniti. Mi moramo imeti idejno in organizacijsko monolitno Zvezo. Decentralizacija, ki je pri nas, nam je pokazala, da smo ravnali pravilno, ker smo ubrali to smer, kajti tako je omogočeno sodelovanje širšega kroga ljudi, širokih množic v oblasti in upravljanju. V takšnih razmerah pa moramo imeti tudi isto idejno organizacijo, ki vodi vzgojo in prevzgojo ljudi v socialističnem duhu in ki mora biti prav zato tem bolj monolitna.

Ne samo spričo spora, ki smo ga imeli leta 1948 s Sovjetsko zvezo, marveč tudi zato, ker so nam bile odlozne stalinske oblike upravljanja, pa tudi zato, ker smo se prepričali, da imamo v naši deželi potrebne pogoje, smo smatrali, da je možno, da preidemo na demokratizacijo v našem notranjem družbenem življenju. Razume se, mi smo zmeraj poudarjali, da naša demokratizacija ni nekaj deklarativnega, marveč da mora imeti svoje temelje v našem ekonomskem, materialnem in družbenem razvoju sploh, to se pravi, da mora imeti gospodarsko podlago v našem družbenem upravljanju itd., da se razlikuje od zahodne demokracije in da ima res socialistični značaj. Vzlic takšni naši pravilni poti glede demokratizacije pa je prišlo do tega, da smo začeli čutiti razne nam tuje ideje in vplive in da jih čutimo v večji meri v naši deželi še zdaj. To sicer ni nevarno kot činitelj, ki bi mogel ogroziti pridobitve naše revolucije, nevarno pa je zato, ker nam to zavira in otežkoča razvoj socializma in pravilno vzgojo naših državljanov.

Ni dvoma, da so naše tovarne eden izmed nujnih pogojev za razvijanje socializma, ker ga ni moč uresničiti v nerazviti deželi, toda tovarne niso tisto, kar je najbolj bistveno. Najbolj bistveno je, skovati socialističnega človeka, najbolj bistveno je, oblikovati v glavah ljudi mnenje o tem, a prav tu so nas te socializmu tuje ideje ovirale in nas ovirajo še zdaj čedalje bolj. Mi zdaj ne smemo preiti v drugo skrajnost, mi se moramo boriti za našega človeka, za naše ljudi, mi moramo v nasprotju s takšnimi, socialističnimi idejami in vplivi poudariti naš vpliv. Kako pa ga bomo poudarjali? Ne zadostuje delati to prek časnikov, marveč

je potrebno, da vsak komunist povsod, kjerkoli se mudi, neutrudljivo in vztrajno dela za to.

Mi smo bili zlasti po šestem kongresu zaposleni z najrazličnejšimi funkcijami in poslali v naši izgradnji, tako da so se mnogi in mnogi naši komunisti spremenili v običajne praktike, ki so pozabili na vse drugo in mislili samo na tisti svoj ozek krog, vtem ko so perspektive celote izgubili izpred oči. Zato smo se čedalje bolj spopadali z različnimi negativnimi stvarmi, ki jih nosi ta lokalizem v sebi.

Mislím, da komunisti nikoli in v nobeni funkciji, kjerkoli je, ne sme izgubiti izpred oči svoje glavne naloge — da deluje kot komunist, da deluje kot internacionalist, z internacionalističnim pojmovanjem vsega dogajanja. Komunist mora glavno pozornost usmeriti na to pot, in če bo pravilno razumel to svojo prvo nalogo, bo pravilno delal tudi tam, kjer se mudi. To je tudi vprašanje, o katerem se moramo tu zelo resno pogovoriti. To je namreč eden najvažnejših problemov, ki nas zelo ovirajo zlasti v tej fazi, ko imamo v našem sedanjem delu še mnoge raznolike težave mnogega značaja. Tu lahko v nekaj besedah pripomnim še to, da smo v tem in takšnem delu izgubili čut za potrebo po enotnem pojmovanju in enotnem delovanju vseh komunistov.

Zdaj bi rad povedal nekaj besed tudi o pozitivnih straneh našega dela. Če govorim o negativnih dejavijih, storim to zato, da bi jih spoznali in upoštevali v bodočem delu oziroma, da bi jih odstranili in da bi želi čim večje uspehe.

Mi smo že doslej želi ogromne uspehe na vseh področjih našega delovanja. To je nesporno, toda mi bi bili lahko prišli do doseženih uspehov mnogo laže in hitreje, da ni bilo raznih pomanjkljivosti. Mar nismo na zunanje-političnem torišču dosegli velikanskih uspehov? Smo, dosegli pa smo jih zato, ker je bilo vse naše ljudstvo, ker je bila naša Zveza komunistov za takšno zunanjo politiko. Mar nismo dosegli ogromnih uspehov v izgradnji? Dosegli smo jih v industrializaciji in v izgradnji naše dežele. Naš položaj bi se bil spremenil še bolj in pomanjkljivosti bi bilo še manj, da smo pravočasno odstranili te razne

subjektivne pomanjkljivosti, o katerih bomo tu govorili.

Ko gre za boj za človeka, ko gre za prenašanje socialistične zavesti, bi rad tu omenil še nekaj. Rad bi omenil našo mladino. Položaj glede naše mladine, tovariši, ni rožnat. Naša mladina si je pridobila med vojno velik ugled, pridobila pa si ga je zato, ker jo je naša Komunistična partija potegnila za seboj, ker ji je pokazala pot in ker jo je imela neprestano v rokah, ker jo je neprestano vzgajala in dvigala. Ta mladina je bila pripravljena in sposobna, storiti velika in junaška dejanja. In v prvih povojnih letih je naša mladina storila velika, junaška delovna dejanja. A zakaj? Zato, ker jo je Komunistična partija držala v roki in delala z njo, zato, ker je bila v svojem delu pravilno usmerjena. Naša mladina je dosegla velike uspehe v svojem delu prav zato, čeprav je bilo nekaj pomanjkljivosti, ki pa jih ni bilo težko odstraniti. Toda pozneje, zlasti ko so prenehale delovne akcije in ko se je Zveza komunistov lotila vsakodnevnih preceh vprašanj našega gospodarstva in našega družbenega življenja, smo našo mladino nekoliko izpustili iz rok.

Dopustili smo ji, da se sama razvija, kakor ve, nepravilno smo ji določili nalogo, in tako je prenehala biti politična organizacija, politični činitelj v družbenem življenju. Seveda je imelo to negativne posledice in zdaj doživljamo — vzlic nekaterim uspehom tudi v tem obdobju dela mladine — da se nam je odtujil del tistih mladincev, ki so bili ponosni, ko so bili na delovnih akcijah in ki so bili tako rekoč nosilci socialistične misli na vasi. Ti mladinci se nam niso odtujili zaradi raznih naših ukrepov v odnosu do vasi, kakor so davki in drugo. Jasno je, da je vplivalo nanje tudi okolje, v katerem živijo, ker so starši, sorodniki in drugi prenašali nanje svoje nezadovoljstvo spričo raznih stvari. Toda mladinci so se nam odtujili zato, ker jim nismo dovolj in pravočasno tolmačili tistega, kar se pri nas dogaja, in tistega, kar moramo storiti. Mi smo morali vse to najbolj tolmačiti prav tem mladincem, govorili pa smo jim premalo o naših vsakdanjih težavah, kakor smo jim premalo govorili o naših uspehih in o

perspektivi, ki jo želimo doseči. Premalo smo jim govorili in precej so se nam odtujili.

Mením, da je napačno misliti, da lahko razna naša društva, tudi »Partizan«, nogometna društva, strelska in druga društva vplivajo na našo mladino v tem smislu, da bi jo prekovala v zavestne socialistične državljane že s tem, da so to društva v socialistični Jugoslaviji. To ne drži. Takšna društva imajo tudi v deželah s kapitalističnim sistemom. Mar tam obstaja socialistična zavest? ... Naša društva morajo postati predvsem socialistična z našim delom v njih. Mladine ne smemo prepustiti same sebi, marveč jo je treba usmerjati, mladina pa ne bo dajala tistega, kar od nje zahtevamo, če se mi sami ne bomo potrudili, da bi jo bomo usmerjali in vzgajali v tej smeri.

Pravijo, da so uspehi, ki jih žanjemo v vsakodnevnem družbenem dogajanju pri nas, eden glavnih elementov, ki bo iz naše mladine postopoma skoval sposobne državljane, graditelje našega nadaljnjega razvoja, naše izmenje. Mením, da je to napačno. Najtežavnejša, hkrati pa najbolj hvaležna naloga slehernega komunista in vse naše Zveze kot celote je v tem, da držimo čim več naše mladine skupaj, da ji nudimo pravilno socialistično vzgojo, da se borimo zanjo, da jo iztrgamo iz rok raznih socializma tujih vplivov, da jo iztrgamo iz rok raznih reakcionarnih ostankov, da jo ubranimo pred vplivom raznih destruktivnih zahodnih idej in vplivi, ki prodirajo v naše družbeno življenje. Skratka, mi moramo čujče bdeti nad našo mladino. Zato je potrebno ne le, da je vodstvo mladine na višini, marveč mora biti prav tako na višini Zveza komunistov, da se bo to delo pravilno razvijalo.

Zadnja leta sem opazil pri mladincih in pri nekaterih komunistih, da se nekako sramežljivo otepajo napadov reakcije in raznih drugih idej. Dogaja se, da komunisti čisto ne more povedati niti besede, da ga nekako kratkoročno bega to, da smo ubrali tako široko demokratično pot v svojem razvoju, in boji se, da ne bi napravil kake sektaške kretnje, če nastopi proti nepoštenemu človeku, reakcionarju ali malomeščanu, ki nepravilno in krivično kritizira in klevetava naše ukrepe, naš sistem. Mnogi komunisti niso nas-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Angleške skrbi zaradi Cipra

Danes ciprska razprava v Spodnji zbornici. — Kaj nameravajo ukreniti ZDA?

London, 13. marca. (Tanjug). Danes je bila seja britanske vlade, na kateri so obravnavali ciprsko vprašanje, ker bodo o tem jutri začeli v Spodnjem domu debato. Resolucijo laburistične parlamentarne skupine, s katero zahtevajo glasovanje zato, ker se vlada ni posrežilo doseči sporazuma, bo utemeljil Aneurin Bevan. Laburistični govorniki bodo razen tega ostro kritizirali vlado, ker je deportirala Makariosa.

Tu sodijo, da bo vlada parlamentarni spopad brez težav odločila sebi v prid. Pač pa vladni krogi menijo, da je Edenu povzročilo več skrbi včerajšnje uradno poročilo ameriškega zunanjega ministrstva, v katerem je bilo izraženo razočaranje nad britansko politiko na Cipru in je bilo napovedano diplomatsko posredovanje ZDA. Predstavnik Foreign Officea danes ni direktno komentiral ameriške izjave in je v opreznem odgovoru poudaril, da je stališče ameriške vlade koristno. V tej zvezi je omenil posredovanje ameriških

delegatov v OZN. Vendar so Britanci očitno nezadovoljni, ker se ameriška vlada pripravlja na posredovanje v ciprskem vprašanju, ki je po mnenju Londona docela notranji britanski problem.

Spričo neugodnih odmevov na britansko politiko na Cipru pričakujejo diplomatski krogi, da bodo članice Atlantske zveze zahtevale na enem izmed prihodnjih rednih sestankov te organizacije od britanske vlade, naj razloži svoje gledišče o razvoju položaja na Bližnjem vzhodu in pojasni svojo politiko.

Ameriški korak v Atenah

Atene, 13. marca. (Reuter). Ameriški veleposlanik v Atenah Cavendish Cannon je bil danes pri grškem zunanjem ministru Teotokisu in mu v imenu svoje vlade izrazil obžalovanje spričo nedavnih dogodkov na Cipru. Izrazil je tudi mnenje, da je sedaj znova nastalo vzdušje, ki bi bilo v njem moč miroljubno producirati ciprsko vprašanje. Poudaril je, da je bil med Veliko Bri-

tanijo in Makariosom že dosežen načelni sporazum o sestavi avtonomne vlade do dokončne ureditve ciprskega vprašanja.

Grška nota OZN

Atene, 13. marca. (Reuter). Stalni grški predstavnik v OZN Palamas je danes obiskal generalnega tajnika OZN Hammarskjölda in mu izročil noto grške vlade, ki zahteva, naj bi prišlo ciprsko vprašanje na dnevni red Generalne skupščine.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 14. marca

Precej oblačno, vnes delne razjasnitve. V severni in osrednji Sloveniji od časa do časa nekaj rahlih snežnih padavin. Temperatura ponoči med -8 in -3, na Primorskem okoli 0, čez dan od -1 do +3 stopinj C. Na Primorskem bo ponovno nastopila burja. V ostalih krajih Slovenije bo prevladoval severozahodni veter s spremenljivo jakosti.

Snežne razmere: Kredarica 140 cm, Komna 88 cm, Pokljuka 50 cm, Tamar 30 cm, Vrščič 45 cm, Ribniška koča 50 cm, Mariborska koča 30 cm, Planica 15 cm, Koča ob žlebcu 22 cm, Mozirka koča 42 cm.

Referat tovariša Aleksandra Rankovića

Tovariši in tovarišice!

Ko je izvršni komitei sklenil sklicati Centralni komitei in plenarno zasedanje, je mislil prvič predvsem na potrebo, da bi analiziral nekatera prečeta vprašanja iz življenja in dela Zveze komunistov v zvezi z izpolnjevanjem sklepov šestega kongresa, in drugič, da določimo naloge Zveze komunistov v nadaljnjem boju za izgradnjo in razvoj socializma ter socialistične demokracije.

Šesti kongres je določil mesto in vlogo Zveze komunistov v boju za izgradnjo socializma in socialističnih družbenih odnosov v pogojih čedalje močnejšega demokratičnega razvoja. Ko so uveljavljale organizacije Zveze komunistov Jugoslavije in komunisti izpolnjevali sklepe kongresa, so dosegli pomembne uspehe v tem obdobju, zanimivem po ustvarjalnih pridobitvah po novih in velikih dogodkih.

Novi slog in nove popolnejše oblike dela tako osnovnih organizacij kakor tudi posameznih komitejev in posameznih komunistov so rasle vzporedno z rastjo in uveljavljanjem delavskih svetov v sistemu upravljanja gospodarstva, vzporedno z večjim in neposrednejšim sodelovanjem mnogih delovnih ljudi v delu organov oblasti. Skupaj s tem je rasla tudi zavest delovnih ljudi o negibni potrebi po nadaljnji izgradnji socialističnih družbenih odnosov, nadaljnem razvijanju čim popolnejšega družbenega upravljanja na vseh področjih našega življenja.

Vloga komunistov v novih razmerah se je morala kazati v njihovem še tesnejšem povezovanju z ljudskimi množicami, njihova vzgojno-politično ideološka dejavnost pa je stopila tako v ospredje. »Komunisti se niso več

mogli,« je rekel na kongresu tovariš Tito — »vmešavati v vse in povsod kot nekakšni vrhovni arbiter in sodnik, ki izreka v raznih problemih družbenega življenja svoje sodbe kot nekaj nepreklicnega in nezmotljivega.«

Šesti kongres je kot osnovna naloga Zveze komunistov določil politično in ideološko delo ter vzgojo delovnih ljudi v duhu socializma. V resoluciji je rečeno:

»Zveza komunistov v svojem delu ni in ne more biti neposreden operativni voditelj in naredbodajalec ne v gospodarskem, ne v državnem in družbenem življenju, marveč s svojo politiko in idejno dejavnostjo, predvsem s prepričevanjem, deluje v vseh organizacijah, organih in ustanovah, da uveljavljajo njeno linijo in gledišča posameznih njenih članov. Zveza komunistov je najvestnejše organizirani del delavskega razreda in delovnega ljudstva. Lastnosti in vloga komunistov, članov Zveze komunistov, se kažejo v njihovi zavesti, v politični in družbeni dejavnosti, zvestosti, požrtvovalnosti, zvestosti ciljem, osebnih moralnosti in skromnosti.«

S tem, da so komunisti spravljalji v sklad sklepe in vsi dejavnost v političnem življenju s sistemom delavskega in družbenega upravljanja, so ustvarili nove možnosti za nadaljnji razvoj in krepitve socialistične demokracije. Zveza komunistov Jugoslavije se je tudi tokrat ravnala po Leninovi misli: »Naš nauk ni dogma, marveč napotilo za akcijo. Mi ne pretendiramo na to, da bi Marx ali marksisti poznali pot v socializmu v vsej njeni konkretnosti. Mi poznamo smer te poti, mi vemo, katere razredne sile vodijo v to smer konkretno, v praksi pa bodo to pokazali izključno milijoni ljudi, ki se bodo tega lotili.«

Z NOVIM NAČINOM DELA SO DOBILI KOMUNISTI VEČ MOŽNOSTI, DA NEPOSREDNO VPLIVAJO NA POLITIČNO PREPRICEVANJE NAJŠIRŠIH LJUDSKIH MNOŽIC

Doseženi uspehi so potrdili pravilnost sklepov šestega kongresa Zveze komunistov Jugoslavije. Znanost se je okrepla dejavnost na vseh področjih družbenega, gospodarskega in kulturnega življenja. Močno se je razvilo delo vseh družbenih organizacij, zlasti pa Socialistične zveze delovnega ljudstva. Temu novemu načinu dela, novim in učinkovitim oblikam dejavnosti je treba pripisati, da so dobili komunisti več možnosti, da neposredno vplivajo na politično prepričevanje najširših ljudskih množic in da s svojim naprednim socialističnim stališčem krepke enotnost vseh slojev ljudstva v boju za izgradnjo socializma.

V začetku, v pogojih novih oblik in načina dela se mnogi komunisti in organizacije niso mogli hitro preusmeriti in pravilno razumeti svoje vloge v tem obdobju. Drugi plenum Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je jasno spoznal vse pomankljivosti in začrtal določene naloge v smeri izboljšanja in okrepitev ideološkega in političnega dela komunistov. Razen tega je ta plenum po vsej pravici ugotovil, da so mnogi komunisti s tem, da so opustili stare in zakoreninjene metode vodenja družbenega življenja, hkrati začeli prepustiti organizirano delo in nadaljnji razvoj vtihtiji. Sovražniki socializma, ki so spoznali kakšne naše časne slabe strani, so postali aktivni na mnogih področjih družbenega življenja in izpričali dokaj smisla za naglo izkoriščanje vseh možnosti, ki jih nudi socialistična demokracija. Pod plaščem boja za še večji razvoj demokracije v naši državi so začeli vtihtapljati gledišča o potrebi po upostavitvi sistema meščanske demokracije. Zlasti primerne zaveznika so našli sovražniki socializma v raznih anarhističnih in malomeščanskih elementih. Gledišča in prizadevanje teh raznih protisocialističnih skupin in posameznikov so našla svoj izraz ter praktično in »teoretično« podpora v znanih nazorih in člankih Milovana Djilas. Mislim, da ni nobene stvarne potrebe, da bi se sedanji plenum ukvarjal s takšno malenkostjo, pravzaprav s diverzantskim pojavom, ki je izginil, preden je nastal, zdaj pa samo spominja na nekaj grdega, kar se je lahko pripetilo tudi nam, jugoslovanskim komunistom. Tretji plenum Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je opozoril na stvarne anarhomalomeščanske korenine in vir njene protimarksističnega, da ne rečem, neresnega, jalovega početja.

Lahko rečemo, da so komunisti v glavnem našli svoje mesto kot aktivni borci za socializem, brez slehernih družbenih olajšav, da s močjo svojih idej,

z metodo prepričevanja zares spodbujajo ustvarjalno socialistično dejavnost milijonov državljanov. Temu, predvsem pa globokim socialističnim težnjam našega delavskega razreda je treba pripisati, da so postale Marxove, Engelseve in Leninove ideje o delavskem upravljanju kot nujen elementu socialističnih odnosov v naši državi globoko zakoreninjena stvarnost.

Znato je narasla vloga vsakega posameznega delovnega človeka v delu demokratičnega mehanizma socialističnega družbenega upravljanja. Naši državljani čedalje bolj uporabljajo svoje demokratične pravice, ki jim nudijo najširše možnosti, da razvijajo svojo proizvodnjo in kulturno dejavnost v organih družbenega in delavskega upravljanja. V delavskih svetih, proizvodnih in drugih podjetjih, v svetih organov oblasti, v prosveti, v zdravstvu in cel vrsti drugih oblik družbenega samoupravljanja deluje zdaj in neposredno sodeluje v njih na sto tisoče delovnih ljudi naše dežele.

Ne glede na to pa je v nadaljnjem izpolnjevanju nalog Zveze komunistov nujno potrebno odstraniti ne le sedanje pomankljivosti v sistemu in načinu dela naših organizacij in komitejev, marveč prav tako vneto in stalno razvijati oblike dela, nadalje izpopolnjevali slog dela v skladu z novimi in velikimi nalogami, ki nas čakajo. Tempo razvoja socialističnih družbenih odnosov je pri nas tako nagel, da je v njem obilo čedalje bogatejših novih oblik dela. Prav zaradi tega uspešnega razvoja pa je nujno potrebno, da organizacije Zveze komunistov tako po svojih organizacijskih oblikah kakor tudi po vsebini dela pospešijo ta proces, ne pa da so ovira v njegovem razvoju.

Okrajni komiteji postajajo čedalje bolj politična vodstva

V svoji razlagi se bom dotaknil v glavnem treh temeljnih problemov: organizacijskega, političnega in ideološkega vzgojnega.

Tovariši in tovarišice, ni dvoma, da smo vzlic nekaterim pomankljivostim dosegli velike uspehe tako na področju gospodarskega razvoja kakor tudi glede nadaljnega razvijanja in izpopolnjevanja družbenega upravljanja, izgradnje komunalnega sistema itd. Iz uspehov izvira tudi dejstvo, da se naši okrajni, v veliki meri pa tudi občinski komiteji zdaj že otrešajo praktičizma, da so zdaj že v mnogo večji meri usmerjeni na politično delo, tako da postajajo — zlasti okrajni komiteji — čedalje bolj dejanska politična vodstva. To so zdaj zrela politična vodstva, ki kažejo poli-

tično smer in zagotavljajo uveljavljanje linije Zveze komunistov na svojem terenu, vodstva, ki poznajo in spremljajo politični, gospodarski pa tudi kulturni razvoj v svojem okraju. Okrajni komiteji se zdaj dosledno bore za čim širše sodelovanje državljanov v upravljanju, za vsestranski razvoj socialističnih družbenih odnosov in socialistične demokracije. Ker imamo zdaj v okrajnih komitejih politično izkušene kadre, ki so si pridobili izkušnje v delu na raznih področjih gospodarskega in družbenega političnega življenja, zagotavljajo vpliv Zveze komunistov prek mnogih oblik, v katerih se razvija družbeno politično življenje v okraju.

Okrajni komiteji so mnogo pripomogli, da smo razmeroma v kratkem času prešli na novi komunalni sistem, da začnemo novi samoupravni organi hitreje in uspešneje premagovati probleme s področja svojih nalog. Zdaj se lotevajo dela tudi v izpolnjevanju nalog z mnogo večjo politično širino in z mnogo temeljiteje proučenimi problemi, kar nedvomno rodi neprimerno večje in boljše sadove. Okrajni komiteji, ki pravilno usmerjajo člane Zveze komunistov na vključevanje v delo organov ljudske oblasti, ljudskih odborov in raznih oblik družbenega upravljanja, so s tem pripomogli k izoblikovanju novih demokratičnih oblik, kakor tudi k njihovemu samostojnejšemu in uspešnejšemu delu. Daleč za nami je že praksa, ko so nastopali okrajni komiteji nasproti ljudskim odborom kot edino »poblaščen« činitelji, ki so vsem že v naprej sprejeli najbolj konkretne sklepe, ki so vse »domegli« in vse »načrtno« določili. Zdaj je treba prav novi metodi dela pripisati, da je okrajni ljudski odbor zrasel kot pravi organ ljudske oblasti, ki samostojno obravnava vse probleme iz svoje pristojnosti. Glavna značilnost naših okrajnih odborov je v tem, da v njihovem delu ne sodelujejo samo demokratično izvoljeni odborniki, marveč tudi znatno število drugih delovnih ljudi, zbranih v raznih organih odborov, ki obravnavajo in sklepajo na vseh področjih najrazličnejše probleme in samostojno sklepajo o njih.

Ni dvoma, da so izgradnja komunalnega sistema in novi gospodarski ukrepi odprli jasnejše perspektive na splošno, posebej pa za bolj intenzivno in bolj sistematično delo Zveze komunistov, vendar pa ostane dejstvo, da glede politične in organizacijske krepitve še zmeraj zaostajamo. Mnogi okrajni in občinski komiteji še zmeraj ne morejo prilagoditi načina vodenja zahtevam, ki jim jih zastavlja obsežna, raznolika družbena, politična in gospodarska problematika. Vsestranska in po oblikah bogata dejavnost, ki se razvija na področju sedanjih okrajev, neogibno narekuje tudi bolj organizirano in bolj intenzivno delo, hitreje reagiranje na dogodke. Delno lahko razumemo, da nastajajo skupaj s tem tudi razni nezdravi pojavi, ne moremo pa razumeti, da so komunisti nasproti tem pojavom pasivni ali brez izoblikovanih, pravih gledišč. V tem lahko najdemo tudi razlog, da nismo zmeraj in pravočasno reagirali na nekatere nezdrave pojave, na nekatera kritičerstva, ki so se uveljavljala tudi pri nekaterih članih Zveze komunistov Jugoslavije, ob naših težavah, predvsem gospodarskih.

Mirno lahko rečemo, da je v delu posameznih komunistov, celo partijskih in državnih funkcionarjev, kakor tudi nekaterih komitejev, v nekaterih vprašanih mnogo ozkosti, pomankljivega političnega razumevanja celote, da se pravzaprav čisto dogaja, da pri obravnavanju nekaterih vprašanj (največkrat so to gospodarska vprašanja) posvečajo več pozornosti vsemu drugemu, najmanj pa njihovi politični in idejni strani, koristim socialistične skupnosti. Dokaj pogosto se dogaja, da se ravna po posameznih komitejih po raznih nepravilnih prizadevanjih svojih odborov, gospodarskih organov, strokovnjakov, pravzaprav po njihovih lokalističnih težnjah »gospodarjenju« v dobro in blaginjo svoje komunne. Se več, pravisti komunisti, ki bi se morali boriti proti takšnim težnjam, čisto napačno usmerjajo te organe in strokovnjake ter zahtevajo od njih, naj »strokovno« dokažejo nekaj, česar ni moč dokazati.

Okrepiti je treba marksistično izobrazbo kadrov

Okrajni komiteji posvečajo sicer zdaj čedalje več pozornosti organizacijam Zveze komunistov in njihovi nadaljnji krepitvi. Ta pozornost pa ho popolna in bo rodila polne sadove šele, če bomo hkrati okrepili tudi idejno vzgojno delo, marksistično izobrazbo kadrov. Zdaj se dogaja, da v mnogih družbenih organizacijah,

organih družbenega upravljanja, zlasti pa v kulturnih in športnih društvih mnoge družbene in politične probleme različno pojmujejo in razlagajo. Vzrok je vsekakor v tem, da mnogim komunistom niso jasna nekatera načelna gledišča, ker se ti ne potrudijo, da bi do kraja doumeli in temeljito proučili gledišča z raznih področij našega družbenega življenja. Zato organizacije Zveze komunistov, pa tudi mnogi komiteji in druga vodstva, čisto pasivno preidejo prek načelno napačnih nazorov, ki se čisto uveljavljajo tudi v važnih vprašanih naše družbene problematike. Prek aktivov komunistov, posvetovanj in seminarjev pa bi lahko znatno pripomogli k upostavitvi temeljev in gledišč ter politične linije, s čimer bi nedvomno pripomogli k boljši orientaciji in enotnemu nastopu naših kadrov povsod tam, kjer prebivajo in aktivno delajo.

Po upravni reorganizaciji okrajev je čutili potrebo še po nekaterih pomožnih organih okrajnih komitejev, kajti sedanji organizacijski sekretariati ne zadostujejo, da bi zagotovili čim popolnejše dojevanje in spremljanje vseh problemov, ki naj jih obravnava komitei. Takšni pomožni organi ali posamezne skupine komunistov naj omogočijo okrajnemu komiteju boljši vpogled in bolj sistematično spremljanje vprašanj s posameznih področij dela, pripravijo naj predloge glede izboljšanja in drugo gradivo. Za zdaj je čutili potrebo po takšni pomoči v ideološko političnih in kadrovskih vprašanih. Mislim zlasti, da ni potrebno, da bi v teh pomožnih organih delali poklicni partijski voditelji, razen v izjemnih primerih, o katerih je treba posebej sklepati.

Tudi občinska vodstva smo večinoma okrepili s kadri, in sicer iz prejšnjih okrajnih komitejev. V gospodarsko razvitih okrajih so občinski komiteji kadrovske močnejši in politično bolj izobraženi. Zato izpričujejo tudi večjo pobo do v razvijanju družbeno političnega življenja.

Kadar govorimo o občinskih komitejih takšne sestave, tedaj v metodi dela okrajnih komitejev ni več potrebno, da bi bilo težišče na prenosu direktiv in sklepov, marveč, da jim nudijo pomoč v konkretnem proučevanju njihovih problemov na njihovem področju. Takšno metodo vodenja in dela naj okrajni komitei pravilno uporabljajo povsod tam, kjer je potrebna njegova pomoč.

Občinski komiteji v mestih in industrijskih središčih so postali v svoji osnovi politična vodstva na ozemlju svoje občine. Ti komiteji samostojno obravnavajo politična vprašanja na svojem

NEKATERA VPRAŠANJA DEJAVNOSTI OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZKI

Mislim, tovariši in tovarišice, da ne bo odveč, če se tu tudi posebej dotaknem nekaterih vprašanj iz dela in dejavnosti osnovnih organizacij Zveze komunistov Jugoslavije.

V celoti gledano lahko rečemo, da so osnovne organizacije premagale prejšnje pomankljivosti organizacijskega iskanja, značilne zlasti v obdobju po šestem kongresu. To se zrcali predvsem v tem, da so se otresele praktičnega načina dela in se usmerile na naloge političnega dela in političnega boja. To je zlasti važno, če pomislimo, da so mnogi komunisti in osnovne organizacije prej čisto spraševali, kaj smejo in česa ne smejo delati. To pa pravzaprav dokazuje samo njihovo zbežnost in zmedo, ker so lahko delali zmeraj in vse samo z enim pogojem: da ne delajo več na stari način, marveč prek širokega demokratičnega mehanizma in da zagotovo uveljavljajo splošne linije Zveze komunistov.

Zdaj so osnovne organizacije in komunisti v glavnem pravilno razumeli, da politično in vzgojno delo ne pomeni nezainteresiranosti za konkretne politične in gospodarske probleme, marveč celo nasprotno, da mora biti politična in vzgojna dejavnost povezana z delom v množičnih organizacijah, z delom v ustanovi, podjetju itd. Drugače pač ne more biti, če upoštevamo dejstvo, da so komunisti dejansko odgovorni za stanje na področju, na katerem žive in delajo s tem, da ta odgovornost ne pomeni birokratskega vmešavanja od zunaj v vsakdanje življenje in delo družbenih in upravnih organov. Dejavnost komunistov in osnovnih organizacij mora biti v skladu s temeljnimi načeli socialistične demokracije, to se pravi, da se bore za svoje nazore, da dvigajo zavest delovnih ljudi in da jih mobilizirajo v boj proti raznim negativnim in protisocialističnim pojavom in težnjam.

Formiranje sekretariatov v osnovnih organizacijah je znatno vplivalo na izboljšanje metod in kakovosti dela. Sekretariati so

področju, zlasti pa je njihova dejavnost usmerjena na razvijanje delavskega in družbenega upravljanja, na razvijanje dela organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva. To se najbolje zrcali v tem, da je ogromna večina članov Zveze komunistov Jugoslavije vključena v organe delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja, da komunisti aktivno delajo v organizacijah Socialistične zveze, sindikatih in drugih družbenih organizacijah.

V več občinah, kjer so partijski, politični in družbeni problemi obsežnejši in raznovrstnejši, je tudi število osnovnih organizacij Zveze komunistov večje kakor doslej, čutili je potrebo po sekretarjih iz vrst profesionalnih partijskih delavcev. V takšnih občinah se redno dogaja, da je sekretar zaposlen na svojem delovnem mestu ves delovni čas in da se ne more dovolj povetiti partijskim in drugim problemom. Glede povečanja števila poklicnega partijskega kadra, konkretno sekretarjev občinskih komitejev, pa ne smemo iti v širino, marveč moramo konkretno odločiti tam, kje se pokaže stvarna potreba po tem, kjer je za kader res nujno potreben in drugače nezamenljiv.

V tej zvezi nastaja vprašanje, ki po svojem pomenu zasluži, da tudi tu o njem spregovorimo. Ob reorganizaciji okrajev se je namreč vodilni kader v novih in večjih okrajih, v novih in večjih občinah znatno okrepil s kadri iz razformiranih okrajev in občin, precej pa tudi iz republikih središč. Takšen razpored kadrov bo nedvomno rodil, dobre in kot naša pričakovana sadova. Ne smemo pa prezreti dejstva, da tudi tokrat nismo mislili na to, da bi prišli na vodilne položaje mlajši kadri. Se več, posamezni komiteji so se upirali, da bi prišli na vodilna mesta mlajši kadri, to se pravi, če ti kadri nimajo daljšega partijskega staža. Nekateri pa so bili spet z naglo, s površno presojo pripravljeni zamenjati mlajše kadre, če so se takoj po izvolitvi izkazali enako izkušene in iznajdljive v delu, kakor so oni sami, starejši tovariši.

V tem oziru imamo tudi drastične primere: okrajni komitei v Kičevu ni mogel v svoji sestavi opraviti nobene spremembe od leta 1945. Primer Kičeva pa mojem mnenju ni osamljen. Vse to prepričljivo dokazuje, da še nismo zagotovili dviganja mlajših kadrov na vodilna mesta tako po liniji Zveze komunistov Jugoslavije kakor tudi po državni liniji. Za takšno kadrovsko politiko ne le, da imamo pogoje, marveč je tudi skrajni čas, da jo z vsemi silami uveljavljamo, da razbijamo sleherni odpor in konservativne nazore.

Čeprav posvečamo zadnje čase čedalje večjo pozornost ideološkemu delu komunistov, vendar je največja ovira za nadaljnji razvoj osnovnih organizacij, kakor tudi za njihovo dviganje na višjo raven še zmeraj nizka in zelo neizenačena ideološka raven članov. Osnovne organizacije še zmeraj niso dovolj usmerjene na to, da bi konkretno in sistematično pomagale razvijati zanimanje med posameznimi člani za marksistično izobrazbo ter kulturni in prosvetni napredek. Osnovne organizacije se pravzaprav doslej

KOORDINACIJA MED DEJAVNOSTJO ZK IN OSTALIH ORGANIZACIJ

Posvetovanje o gospodarskih vprašanjih pod predsedstvom tovariša Tita, kakor tudi sklepi četrtega plenarnega sestanka Zveznega odbora Socialistične zveze so prinesli mnogo jasnejšo orientacijo tako v vrste Zveze komunistov kakor tudi med delovne ljudi na splošno. Na podlagi teh sklepov in posvetovanja se je začela živahnejša in bolj konkretna dejavnost osnovnih organizacij v podjetjih in boju za proučevanje in uresničenje nove gospodarske poti. Veliko pomoč so nudili pri tem okrajni komiteji ob vsestranski skrbi in podpori centralnih komitejev in Izvršnih svetov republik, ki so organizirali široka posvetovanja in predavanja, na katerih so pojasnjevali novo smer in nove ukrepe v zvezi z nadaljnjim razvojem našega gospodarstva. Pri tem je bila upostavljena dobra koordinacija z dejavnostjo ostalih organizacij (Socialistično zvezo, sindikatom, združ-

v tem oziru niso dovolj zanimale za svoje članstvo, kar bi bilo posebnega pomena zlasti v mestih in industrijskih središčih, kjer so za to dani boljši pogoji in bolj vsestranske možnosti.

Kar se tiče dela organizacij Zveze komunistov v podjetjih, če ga presojava z vidika njihove dejavnosti, sodelovanja in njihove vpliva na politiko podjetij, lahko rečemo, da so mnoge od njih najprej prebrodile obdobje, ko se še niso znašle. Tu so se komunisti hitreje znašli in se bolj lotili problemov, povezanih s podjetjem — del. samoupravljanja, politike proizvodnje podjetja, zlasti v večjih industr. podjetjih z bolj izkušenim delavstvom, ki so jim partijska vodstva res tudi prej posvečala večjo pozornost. Tam je delo komunistov in osnovnih organizacij nekoliko boljše, delavsko upravljanje pa se razvija hitreje in posluje pravilneje. V večini podjetij se osnovne organizacije odločno bore za delavsko samoupravljanje in v tem boju so postale nosilci bitke proti raznim birokratskim in drugim negativnim pojavom. Delavski sveti so v podjetjih dejansko postali organi družbenega upravljanja, v bolj razvitih podjetjih pa res obvladajo politiko podjetja.

Če pa konkretno in podrobneje analiziramo metodo dela in dejavnost osnovnih organizacij v podjetjih, bomo videli, da napreduje proces njihovega zanimanja za probleme podjetij počasi. To velja predvsem za organizacije v manjših podjetjih ter v nekaterih panogah proizvodnje: gradbeništvu, trgovini, gostinstvo in podobno. Vzroke takšnega stanja bi lahko iskali v specifičnosti teh industrijskih podjetij, predvsem pa v tem, da se osnovne organizacije ne znajdejo, da jim partijski komiteji premalo ali pa sploh ne pomagajo. Se zmeraj se na primer nekaj osnovnih organizacij v podjetjih ukvarja z drobnimi in nepotrebnimi notranje partijskimi vprašanji in splošno politiko, kar najbolje dokazujejo tile primeri: industrija volnenih tkanin v Karlovcu je od šestih sestankov posvetila nalogam komunistov v proizvodnji samo en sestanek, »Duga Resa« je na sedmih sestankih trikrat vključila v dnevni red organizacijsko vprašanje, dvakrat delo članov v družbenih organizacijah, dela in nalog komunistov v podjetju pa nobenkrat.

Razen tega so ponekod še ostanki starega birokratskega načina dela, ki se kažejo v neposrednem vmešavanju osnovne organizacije v delo organov delavskega upravljanja. Njena dejavnost pa bi bila mnogo koristnejša, če bi se kot celota borila za prakso, da se ves kolektiv seznanj s problemi podjetja, če bi se tako mobilizirala ne samo za izpolnjevanje nalog, marveč tudi za boj proti sleherni samovolji in nepravilnemu delu, bodi posameznikov, bodi direktorjev ali delavskega sveta. Sprito pomankanja takšne prakse se čisto dogaja, da pride v nekaterih podjetjih do zbiranja določenega števila ljudi okrog direktorja in upravnega odbora in do upostavitve tako imenovanega »vršičkas«, ki si prizadeva obrždati vso oblast v podjetju. Dogaja se, čeprav so to zdaj zelo redki primeri, da zaradi kritike nepravilnosti v delu podjetij ali delu posameznih voditeljev člane Zveze komunistov Jugoslavije ali druge delavce kaznujejo, da jih vržejo iz podjetja, ali pa da jih sistematično potiskajo na slabše plačana in z naporejšim delom združena delovna mesta. Posledica tega je vsekakor, da kritika potema, da se ljudje pasivizirajo, zapro vase, da teže reagirajo na nepravilnosti in da dopuščajo, da teko stvari mimo njih.

nimi zvezami, gospodarskimi organizacijami itd.). Toda pri ureditvenju te nove smeri v gospodarstvu se v gospodarskih enotah pojavlja več problemov in tu vidimo razne nepravilnosti, kar pomeni, da so v glavah ljudi še stari nazori. Eden najpogostejših pojavov so lokalistične in partikularistične težnje, ki ožive občajno, brž ko začno konkretno uveljavljati nove ukrepe v samem podjetju. Nekateri komunisti, organizacije in kolektivi laže in najraje razpravljajo o drugih gospodarskih področjih najmanj pa o lastnem. V TAM n. pr. razpravljajo o »Metalni«, v Mežici se ukvarjajo z »Ravnami«, v industriji razpravljajo o združništvu, na vasi pa o industriji. Ali pa poglego vprašanje standarda, ki ga čisto tolmadžito demagoško in oportunistično. Sirijo se glasovi, da se bo standard kmalu dvignil, da pa bi se standard dvignil, je po-

na šestem plenumu CK ZK Jugoslavije

trebno, pravijo, da federacije in republike zmanjšajo svoje družbene zahteve nasproti republik in komunim. Dalje, nekateri tovariši s sektorja gospodarstva širijo, da bi priklili svoje ne-realne zahteve pa nadaljnjih investicij, gesla, da je za zboljšanje standarda najprej treba še nadalje investirati.

Posamezni komunisti se strinjajo z novo linijo, vendar pa čakajo, da bi se vse uredile »od zgoraj«, ne da bi pri tem sami dali kako pobudo. Težišče za izpolnitev nalog preneso na družbeni plan, na instrumente in na administrativne ukrepe, kot da je moč prek teh vse opraviti. Obravnavanje potreb samo svojega podjetja in svojih koristi je razširjeno zlasti pri velikih, doslej privilegiranih, tako imenovanih ključnih podjetjih.

Vzlic temu so osnovne organizacije pa tudi posamezna vodstva Zveze komunistov premalo nastopala proti tem težnjam. Čeprav so v načelu odobrili novo gospodarsko pot, vendar v praktičnem izpolnjevanju sklepov na lastnem področju še niso prišli iz stare prakse in se otresli starih nazorov. In prav v takšnih podjetjih so osnovne organizacije zelo redko pobudniki in nosilci boja za upostavitve sodobnejše organizacije dela, za določitev čim bolj realnih norm, za pravilno razvrstitev delavcev itd., skratka, osnovne organizacije niso postale nosilci bitke za povečanje delovne storilnosti v podjetjih.

Ob uveljavljanju novih gospodarskih ukrepov se ponavljajo tudi stare težnje po kampanjskem administrativnem načinu dela. Pri tem pa pozabljamo na pomen

vseh nujno potrebnih političnih priprav. Prek organov oblasti in političnih organizacij namreč pritiskajo, da bi nekatere ukrepe uveljavili na hitro in nepripravljeno, ne upoštevajo pa kakšne politične posledice ima lahko to. To se kaže n. pr. kadar je treba odpuštili odvečno delovno silo v podjetjih. Delavce često odpuščajo mehanično, šablonsko in enostransko. Namesto da bi omogočili, da bi podjetja sama proučila ta svoja vprašanja z gledišča svojih potreb, se običajno vmešavajo v to razni činitelji od zunaj, ki pritiskajo, da bi se ta ukrep na hitro uveljavil. Takšna naglica in administrativno birokratsko obravnavanje tega in podobnih vprašanj sta ponekod že ustvarila politične probleme, ki so dobili značaj protikomunizma. V Kraljevu n. pr. so v tovarni vagonov upostavili »komisijo za zemljiške posestnike«, v Novem mestu so dobili 27. decembra od republikih organov napotke za odpuščanje delovne sile že 29. decembra pa je dobilo več sto delavcev pisemne odpovedi, v pujskem okraju so nekatere osnovne organizacije Zveze komunistov zahtevale, naj takoj odpuste vse poldelavce, čeprav je takšnih delavcev v okraju 80 % itd.

Organizacije Zveze komunistov v podjetjih se še zmeraj premalo zavzemajo za to, da bi se organi delavskega upravljanja, sindikalne in mladinske organizacije, oziroma vsi delovni kolektivi vztrajneje upirali raznim prikritim oblikam škode, ki jo ima gospodarstvo zaradi izkoriščanja nekaterih pomanjkljivosti in vrzeli v našem gospodarskem sistemu.

BREZOBZIRNA UPORABA IN RAZSIPANJE DRUŽBENE IMOVINE

V mnogih primerih ni doslednega odpora proti brezobzirni uporabi in razsipanju družbene imovine (veliki stroški za nepotrebna in pogosta potovanja v tujino, kupovanje prek sindikalne podružnice po nizki ceni, ali dobivanje lastnih izdelkov brezplačno, organiziranje banketov, tovariških večerov, proslave raznih, često izmišljenih datumov, reprezentanca, veliki prispevki za nogomet itd.). Z vsem tem so povezani tudi primeri, da opravljajo posle med podjetji s podkupnino. Komunisti uvidevajo nemoralnost takšnega početja, ne strinjajo se z njim, dejansko pa se ne bore proti njemu, ker mnogi menijo, da drugače ne morejo za svoje podjetje ničesar doseči. Ti pojavi pridejo na dan šele, ko se začne medsebojni prepri in trenja. Dokaj je razširjena tudi protekcija, ki se pojavlja v različnih oblikah.

Ni dvoma, da so osnovne organizacije Zveze komunistov glede na prejšnje stanje znatno zboljšale svoje delo. Pripomogle so, da se je prek svetov državljanov na vasi mnogo kmetov vključilo v organe ljudske oblasti.

Mnogo teh osnovnih organizacij pa se še ni naučilo vztrajno in organizirano proučevati in izpolnjevati naloge: pospeševanje kmetijske proizvodnje, kmetijskega združništva, napredek vasi na splošno. Brez zadostne pomoči občinskih in okrajnih komitejev so često zapostavljale in opuščale boj za socialistične oblike na vasi, s čimer so se slabile vezi komunistov z množicami v vprašanju skupnega in zavestnega boja za izgradnjo socializma. To je seveda v mnogih vseh povzročilo, da so izgubili jasnejšo in odločnejšo orientacijo za razvijanje proizvodnih sil na vasi prek socialističnih oblik. Zato je prišlo v mnogih vaških organizacijah do splošnega zastoja v delu in nadaljnjem razvoju.

Pomanjkanje političnega in družbenega dela na vasi

Iz tega mrtvila, ki so vanj zabredle nekatere organizacije, so vznikali in še zdaj vznikajo razni nezdravi pojavi, celo pojavi, da so nekateri kmetje zapuščali osnovno organizacijo. Zdad je domala v vsakem okraju nekaj vasi, v katerih še ni organizacije Zveze komunistov, v nekaterih vseh, kjer imajo organizacije, pa se je število včlanjenih kmetov znatno skrčilo. Spričo takšnega stanja stvari ni čudo, da je v nekaterih osnovnih organizacijah na vasi zdaj pretežno večina uslužbenecv, učiteljev, trgovcev, skladiščnikov in drugih. Seveda nihče ne nasprotuje sprejemanju delovnih ljudi iz teh kategorij uslužbenecv v Zvezo komunistov, če s svojo politično zrelostjo in dejavnostjo izpolnjujejo vse potrebne pogoje. Neodpušljivi pa je, da v takšnih organizacijah ni kmetov, lju-

di iz kmetijske proizvodnje, ko so dani vsi pogoji, ne le da bi bili v njih, marveč, da bi po številu v njih prevladovali. Lahko bi rekli, da tu ne gre samo za konservativizem v vprašanju sprejemanja delovnih ljudi iz vrst kmetov v Zvezo komunistov Jugoslavije, zlasti mlajših, marveč gre za pomanjkanje politične širine, globljega in bolj vsestranskega političnega in družbenega dela na vasi. To je predvsem posledica pomanjkljivega in nekonkretnega dela naših mladinskih organizacij na vasi, čeprav je tam mnogo mladih ljudi, zlasti takšnih, ki so služili v vojski in si pridobili v njej precej splošne in politične vzgoje.

Zdad pa začenjajo v zvezi z uveljavljanjem novih ukrepov v

TERITORIALNE ORGANIZACIJE DOSEGLE ZNATNO BOLJŠE DELO

Po splošni presoji so dosegle teritorialne organizacije Zveze komunistov znatno zboljšanje v političnem delu, kakor tudi v drugih različnih oblikah dejavnosti. To zboljšanje vidimo zlasti v primerjavi s stanjem, kakršno je bilo, ko so bili mnogi komunisti izključno v organizacijah svojih ustanov in ko sploh niso dejavno in sistematično sodelovali v političnem delu in obravnavanju vprašanj na terenu.

Ni dvoma, da je, na splošno rečeno, izločitev osnovnih organizacij Zveze komunistov iz vseh administrativnih ustanov in njihovo reorganiziranje na teritorialnem načelu rodilo pozitivne sadove. S tem so postale močnejše, bolj zrele in politično dejavnejše, njihovi sestanki pa bolj konstruktivni in vsebinsko bogatejši, ker so tako zagotovile boljše povezavo z najširšim krogom državljanov, ker so začele razumevati in živeti v njihovih velikih in drobnih problemih, enakopravno in dejavno sodelovati v njihovem obravnavanju. Vzlic vsemu temu pa moramo poudariti, da je še zmeraj precej teritorialnih osnovnih organizacij ZKJ, ki namesto aktivnega dela in obravnavanja vseh teh vprašanj izčrpavajo svojo dejavnost v glavnem na nekaterih svojih ozkih organizacijskih vprašanjih.

Kadar govorimo o teritorialnih osnovnih organizacijah, zavedamo na organizacijsko vprašanje, ki ga še nismo do kraja razčistili, čeprav smo ga te dni načeli na sestanku organizacijskega sestanka sekretariata CK ZKJ in čeprav je vzbudilo dokaj obširne razprave na terenu. Gre predvsem za zaključek reorganizacije na podlagi sklepov šestega kongresa o upostavitvi načela teritorialnih osnovnih organizacij. V tej zvezi smo načeli tudi vprašanje, da bi se komunisti vrnili v osnovne organizacije nekaterih ustanov, oziroma

gospodarstvu komunisti na vasi in osnovne organizacije bolj spoznavati konkretne naloge, izvrajajoče iz teh ukrepov. Vendar pa vzbuja pozornost, da se skoraj največji del dejavnosti okrog zadrug omejuje v glavnem na vprašanje odkupa in da v marsičem zaradi kampanjskega forsiranja odkupa premalo upoštevajo obravnavanje drugih vprašanj v zvezi z zadrugami.

Zvezna ljudska skupščina in Zvezi izvršni svet sta sprejela več odlokov in ukrepov, ki naj pripomorejo k hitrejšemu razvoju kmetijske proizvodnje, kakor je upostavitve skladov za pospeševanje kmetijstva, ki bodo znašli letos kakih 12 milijard din nasproti 5.200.000.000 v lanskem letu. Razen tega so zadrugam zagotovljeni krediti in urejene njihove obveznosti, nastale z zgraditvijo zadrugnih domov. Razglašeni za objekte družbenega standarda, so jim zagotovljeni predjumi in druge prednosti pri kontrahiranju kmetijskih pridelkov itd. To pomeni, da daje naša skupnost znatna sredstva za investicije v kmetijstvo. Po dosedanjih cenitvah so znašale investicije v kmetijstvo lani kakih 22 milijard, letos pa bodo narasle. Samo iz splošnega investicijskega sklada smo dali lani na razpolago kmetijstvu 18 milijard 980 milijonov. Iz regresnega sklada daje naša skupnost znatna sredstva za kmetijstvo. Lani smo dali za kakih 15 milijard regresov, letos pa bomo dali zaradi večjih razpoložljivih količin na regres vezanega materiala kakih 17 milijard.

V zvezi s temi pomembnimi ukrepi čakajo komuniste zelo važne naloge: da stalno, vztrajno in sistematično tolmačijo kmetom vse te odloke in ukrepe, da se odločno in neutrudljivo zavzemajo za njihovo uresničevanje, da bodo čimprej rodili sadove v povečanju delovne storilnosti in v večjih kmetijskih pridelkih.

Treba je poudarjati, da so mnoge organizacije in vodstva Zveze komunistov Jugoslavije in organizacije Socialistične zveze že doslej izpolnile velike mobilizacijske naloge za razčiščevanje vprašanja kmetijskega združništva in pripravljanja na izpolnjevanje nalog, izvrajajočih iz novih gospodarskih ukrepov in odlokov. V tem smislu smo imeli več posvetovalnih konferenc s kmetijskimi proizvajalci in voditelji zadrug, na katerih smo obravnavali nadaljnje ukrepe za napredek kmetijstva.

Organizacije Zveze komunistov na vasi in njihovi člani naj mobilizirajo vse razpoložljive sile na vasi za izpolnitev teh velikih in važnih nalog.

na nekatera delovna mesta, kakor so: državni tajništvi za notranje in zunanje zadeve, dalje nekatere zunanjetrgovinske ustanove, trgovinica in podobna podjetja, kar za slednje nikoli sploh ni bilo sporno.

Rad bi poudaril, da moramo pri vsem tem upoštevati prvič, da tu ne gre za vračanje na stare oblike dela, ko so se osnovne organizacije neposredno vmešavale v vodenju ustanove in njene posle; drugič, gre samo za ustanove specifičnega značaja, predvsem za zvezne in samo za nekatera republiška državna tajništva za notranje zadeve. V pošte torej ne pride širše vračanje osnovnih organizacij v nekatere druge ustanove, ne da bi šli pri tem niže od republiškega tajništva za notranje zadeve. Nekateri izkušnje so pokazale, da odsotnost osnovne organizacije v takšnih ustanovah ne nudi dovolj možnosti, da bi spremljali izpolnjevanje službenih nalog; na drugi strani pa dokaj prepuščamo in dolgo trpimo mnoge pomanjkljivosti glede raznih kriterijev, glede razmerja članov Zveze komunistov Jugoslavije do službe in službenih nalog, kakor tudi do njihove dejavnosti v družbenem političnem življenju. Prav tako počasi intervenciramo in obravnavamo konkretna vprašanja nedisciplin, nepartijnosti, političnih in idejnih odklonov, nerazumevanja ali napačnega tolmačenja in uresničevanja linij in gledišč ZKJ. Takšnih vprašanj ne moremo obravnavati v teritorialni osnovni organizaciji, ker tam ni znano, kaj delajo v ustanovi in kakšen je značaj njihovega dela, niti se ni moč spuščati v to in že s tem ni moč oceniti njihovih argumentov.

Toliko o tem. Tisto, kar bi lahko danes zanesljivo rekli, pa je, da je v tem nekaj problemov, ki vsekakor zaslužijo, da jih posebej in podrobno proučimo. Imamo dve možnosti: ali obrati

to pot ali pa bolj uporabljati oblike dela prek aktivov komunistov.

Aktivi komunistov — premalo izkoriščena oblika dela

Drži pa, da so aktivni kot oblika dela komunistov zelo malo izkoriščeni. Mnogo je aktivov, ki že od ustanovitve niso imeli nobenega sestanka, čeprav je nenehoma in čedalje bolj čutili potrebo po enotnem in aktivnem nastopu komunistov. To velja zlasti za mnoge aktivne v znanstvenih in prosvetnih ustanovah, v športnih, kulturnih in drugih društvih, v katerih je bilo mnogo problemov, ki so zahtevali občasne sestanke komunistov, na katerih bi razčistili ta vprašanja in določili enotna gledišča, organizacije pa bi začele boj proti raznim negativnim in protisocialističnim pojavom. Vzroki slabega dela aktivov so v tem, da so se po šestem kongresu preveč oprezno lotili dela prek aktivov, da se ne bi spremenili v nekakšno praktično vodstvo. To najbolje potrjuje dejstvo, da so se lahko sestali samo z odborovito vodstva. Okrajni in občinski komiteji očitno niso dovolj razumeli pomena in vloge aktivov za pravilno in enotno delo-

ORGANIZACIJE ZVEZE KOMUNISTOV V JLA

V obdobju od zadnjega plenuma, zlasti pa lani je dosegla organizacija Zveze komunistov v Jugoslovanski ljudski armadi več novih uspehov, ki se zrcalijo v njeni enotnosti, organizacijski utrditvi, v vsebinsko mnogo bogatejšem delu osnovnih organizacij in vodstev, kakor tudi v bolj intenzivni politični dejavnosti komunistov. Večina organizacij ZK je zboljšala svoj sistem dela. Vsebinska dela mnogih osnovnih organizacij in komitejev je bila bogatejša in bolj konkretna kakor prej. In pobuda osnovnih organizacij in vodstev je neprimerno bolj razvita, kakor je bila v času, ko so osnovne organizacije in vrsta vodstev stalno pričakovale direktive in napotke od višjih forumov in komitejev.

Organizacija ZK v vojski se je okrepla s sprejemom novih članov v ZKJ, mladih komunistov. Po šestem kongresu pa smo zaostrišli kriterij glede sprejema, in sicer zlasti iz vrst vojakov, ki ostanejo v vojski razmeroma le malo časa, kar je tudi pravilno. Zadnje leto se kot posledica večje skrbi in bolj intenzivnega vzgojnega dela osnovnih organizacij in komitejev ter tesnejšega sodelovanja med organizacijo ZK v vojski in organizacijo ZK na terenu kažejo težnje po naraščanju sprejema iz vrst vojakov. Vzlic temu pa se je v nekaterih polkovnih organizacijah dogajalo, da v enem letu niso sprejeli nobenega novega člana, čeprav so bili dani pogoji za to.

Čeprav je število izrečenih kazni v organizaciji ZK v JLA vsako leto manjše, čeprav je bil kriterij pri izrekanju kazni v celoti v glavnem pravičen, še zmeraj ne uporabljajo dovolj drugih vzgojnih ukrepov. Često ne reagirajo pravočasno v smislu odstranjevanja napak in pomanjkljivosti pri posameznih tovariših, zlasti v vabilu na razgovor, posvetovanja in kritiko, ki bi jih pošiljali sekretariatu osnovne organizacije kakor tudi vodstva.

Lani se je organizacija ZK v vojski, razen da je spremljala vsa politična dogajanja in razvijala živahno politično dejavnost komunistov v vseh vprašanih naše znanje in notranje politike, mnogo bolj kakor prej ukvarjala z mnogimi bolj konkretnimi problemi iz življenja in dela enote, v kateri deluje.

NEKAJ PODATKOV O GIBANJU ČLANSTVA V ZKJ

Dovolite, tovariši, in tovarišice, da vas seznanim vsaj z nekaterimi podatki o gibanju članstva v ZK Jugoslavije.

Konec leta 1955 smo imeli 624.806 članov. V tem letu smo sprejeli 24.889 novih, izključili pa 34.181 članov. Med sprejetimi člani je bilo največ delavcev — 9057 ali 36,29 %. Ta orientacija je vsekakor pravilna, toda število sprejetih delavcev še zmeraj ne ustreza stvarnim možnostim, zlasti če upoštevamo čedalje večjo dejavnost delavcev v organih delavskega samoupravljanja. Prav v zvezi s temi pomanjkljivostmi je še zmeraj pereče vprašanje pravilnosti kriterija v naših osnovnih organizacijah pri odločanju o sprejemu novih članov v ZKJ. V mnogih organizacijah so merilo ne le nazori, politična zrelost in privrženost socializmu, marveč vprašanje, ali je tisti tovariš discipliniran v delu, ali je osebnostno pošten. To je nedvomno enako važno merilo, ne izrpa pa vseh karakteristik, ki bi jih bilo treba

upoštevati pri odločanju o sprejemu novega člana. Kar se tiče izključitve, lahko rečemo, da imamo še zmeraj problem v neenakem kriteriju. Osnovne organizacije v podjetjih so imele znatno ostrejši kriterij, celo preoster glede na vse druge organizacije — vaške, teritorialne in druge. V vseh je slaba stran osnovnih organizacij povzročila pasiviziranje mnogih članov ZK, ki so jih pozneje v večjem številu kampanjsko izključili tudi brez globlje analize. Vse to najbolje dokazuje, kako nerealni in nezadosten je kriterij, s tem pa so tudi omogočene nepravilnosti v eni in drugi smeri.

Glede kaznovanja ni bilo postopnosti, tako da je bilo največ članov kaznovanih v izključitvijo iz organizacije. V zadnjih šestih letih (1950 do 1955) je bilo izključenih iz ZK 273.464 članov, z raznimi partijskimi kaznimi kaznovanih pa 112.537. Kako škodljivo in nenormalno so posledice takšne prakse, kaže dejstvo, da je v po-

sameznih okrajih število izključenih enako sedanjemu številu članov ZK. V prijedorskem okraju je n. pr. zdaj 5945 članov proti 5380 izključenim. Večina izključenih članov je pasivna in se često solidarizira z negativnimi elementi v posameznih vprašanjih, čeprav v bistvu niso proti socializmu. Če te in mnoge druge podatke temeljiteje analiziramo in proučimo, v vseh prejšnjih letih, pridemo do logičnega sklepa, da se pri nas nekatere napake stalno ponavljajo. Nobenega dvoma ni, da ima takšno stanje svoje korenine v globoko škodljivi praksi. Te prakse pa ni moč odpraviti, dokler ne bomo odpravili površnosti in delu z ljudmi in v obravnavanju njihovih vprašanj.

Naj spregovorim še o nekaterih vprašanjih pri članih ZK in o naših družbenih odnosih. Šesti kongres, potem pa tudi drugi in tretji plenum CK ZKJ so opozorili na vlogo, ki naj jo odigra ZK v boju proti različnim nevarnostim, proti negativnim in protisocialističnim pojavom, kakor tudi proti poskusom, ki se pojavljajo in ki se utegnejo pojaviti na poti, da bi zavrla proces razvoja socialistične demokracije in izgradnje socializma.

Šesti kongres je v svoji resoluciji konkretno opozoril na nevarnost pojavov birokratskih in državno kapitalističnih teženj, na nevarnost delovanja in oživljanja meščanskih, klerikalnih in podobnih elementov, na nevarnost nezadostne zavesti o potrebah celote, to se pravi na nevarnost lokalizmov, partikularizmov, pojavov šovinizma itd. Drugi in tretji plenum sta analizirala vzroke takšnih pojavov, obravnala z njimi in oborožila člane Zveze komunistov za boj proti takšnim težnjam, proti pačeni liniji ZK z vnašanjem meščansko anarhističnih nazorov.

Razni negativni politični in idejni pojavi

Boj za lik članov ZK se je razvijal prav na liniji boja proti vsem takšnim pojavom. V tem boju smo svoje najmočnejše orožje zmeraj našli v razvijanju politične zavesti komunistov, v dviganju ideološko politične in organizacijske enotnosti in odstranjevanju iz organizacije ZK vseh članov, ki so jim tuji cilji in linija ZK. Se zmeraj pa je več raznih negativnih političnih in idejnih pojavov, na področju družbenih znanosti, na kulturni fronti itd. Čeprav je nesporno dejstvo, da smo v ideološko političnem oziru zelo napredovali, da imamo zdaj na tem področju več sil za boj proti raznim takšnim političnim in ideološkim odklonom, vendar moramo poudariti, da je celo med komunisti še zmeraj precej lokalističnih, partikularističnih in celo šovinističnih nastopov. Takšni pojavi se najbolj pokažejo na področju gospodarstva. Tu gre predvsem za deformacijo nekaterih komunistov, ki se ukvarjajo s konkretnimi posli gospodarske in državne izgradnje ali pa delajo tudi v drugih področjih družbenega življenja. Ze takoj v začetku uveljavljanja novih ukrepov v gospodarstvu so prišle takšne težnje — pa tudi docela izoblikovana partikularistična in lokalistična gledišča — ponekod do izraza in sicer često v zelo grobi obliki. Bitka za tovarno na svojem terenu, za kak objekt, za most, za cesto, zahteve proti čedalje večji investiciji itd. zdaj od okraja, zdaj od republikih organov. Ti komunisti nastopajo »oboroženi« z raznimi svojimi številkami in svojimi »argumenti«, pri tem pa pozabljajo na socialistične odnose, na svoje politične naloge kot člani ZK, na celoto in enotne koristi socialistične skupnosti. Partijnost in osebna odgovornost nekaterih komunistov v teh in podobnih vprašanjih je dokaj popustila, često pa se dogaja, da organizacije in vodstva v takšnih primerih ničesar ne store.

Posameznih težav v našem gospodarstvu, občasnega pomanjkanja na trgu itd. mnoge organizacije in komunisti niso pravilno in dovolj pojasnjevali svojih okolišč, marveč so često tudi sami prišli pod vpliv zlonamernih razlag in s svojimi ukrepi pripomogli k trenutnemu otežkočenju položaja (prekomerno kupovanje živil, ki jih je primanjkovalo, lov za krediti itd.). Tudi na naši ideološki fronti zlasti na področju družbenih znanosti, kulture, umetnosti, kulturno zabavnega življenja itd. imamo v socializmu tuje, protimarksistične in celo sovražne nazore, nastope in teorije. Treba je poudariti, da lahko ponekod najdejo svoje zagovornike tudi med člani ZKJ. Se zmeraj n. pr. slissimo takšna mnenja, na katera nekateri komunisti sploh ne reagirajo, da

VI. plenum CK Zveze komunistov Jugoslavije

(Nadaljevanje s 3. strani)

marksizem — čeprav je bil svojčas koristen — zdaj ne more pojasniti mnogih pojavov v družbenem življenju; da se je spričo novih pridobitev družbene prakse in spoznanja pokazal kot zastarel, da prinaša Marxov »Kapital« razlage za klasični kapitalizem, da pa neposredno nasprotuje mnogim pojavom v kapitalizmu itd.

Tudi primeri oportunitizma za pridobitev kariere in ugodnosti niso redki. Pri tem mnogi pozabljajo na svoje dolžnosti, na ugled in odgovornost komunistov. V takšnih razmerah je moč da pri nas lahko tu pa tam prezremo in neodgovorno trpimo razne malverzacije in spekulacije, razpisnost glede na ljudsko imovino, izkoriščanje položajev in »možnosti« v osebne namene (graditve in kupovanje hiš iz skladov ljudske imovine po zlatih ugodnih cenah, nepotrebna potovanja v tujino na račun splošnih državnih sredstev itd.).

V naši partiji smo zmeraj raz-

vijali in negovali skromnost kot eno najlepših vrlin komunistov, toda sčasoma se je začela skromnost v spremenjenih razmerah, s popuščanjem partijnosti, z zgubljanjem mere v tem, kaj smemo in česa ne smemo pri nekaterih komunistih umikati raznolikim blagodatnim skominam in lahkoživim pretiravanjem.

Vzrok takšnih pojavov je v tem, da je disciplina pri mnogih komunistih znatno popustila. Opustili smo prakso, da bi ključali komuniste zaradi njihovega nepartijskega vedenja in nedostojnosti ukrepov, pomanjkljivosti in napak v organizaciji in komiteju, da bi jih pravočasno opozorili na omenjene napake, da bi jim pomagali razčistiti razne nazore in tako preprečili kopičenje stvari, ki nujno privedejo do izključitve ZK.

Tovariši in tovarišice, čeprav sem že govoril o nekaterih problemih političnega dela naših organizacij, menim, da bo koristno, če se na to vprašanje še enkrat povrnemo.

vražni ostanki omajati vero v našo razvojno pot. Ti ostanki skušajo omalovaževati pomen družbenega upravljanja in ga prikazati kot vzrok naših gospodarskih težav. Slišali smo tudi »teorije« o zgrešenosti našega sedanega gospodarskega razvoja in o potrebi po vrnitvi na administrativne ukrepe in centralistično upravljanje. Napačno tolmachi- jo tudi značaj naših ukrepov in naporov za stabilizacijo našega gospodarstva in trga, kakor da so naperjeni proti vasi. Izkušnje so pokazale, da je bil vpliv takšne propagandne uspešne samo tam, kjer komunisti in organizacije Socialistične zveze niso bili aktivni v pravočasnem pojasnjevanju in odločnem uveljavljanju naših najvažnejših gospodarskih ukrepov.

Tu bom povedal samo nekaj besed o naši mladini, ker bomo slišali poseben referat o delu in nalogah mladinske organizacije. Menim, da je glavni problem predvsem v tem, da je mladina zelo malo vključena v izpolnjevanje konkretnih nalog socialistične izgradnje. Če pogledamo, kako malo mladih ljudi je v organih delavskega upravljanja, pa tudi v raznih drugih organih družbenega upravljanja, bomo videli, da pri nas čisto tudi podzavestno odpiramo mladino od aktivnega sodelovanja v družbeno političnem življenju. Vsa ta dejstva zgovorno govorijo o tem, da moramo vztrajneje razvijati takšen odnos do mladine, ki je sicer pripravljena, da se aktivno vključi v delo na vseh področjih našega družbenega življenja. Zveza komunistov mora bolj kakor doslej posvetiti vso pozornost temu važnemu delu z našo mladino. To je dolžna storiti tudi spričo dejstva, da je zdaj 72.800 mladih komunistov — članov ZKJ v milijonski organizaciji »Ljudske mladine«. Zveza komunistov mora tudi v prihodnje široko in vsestransko zajemati mladino prek raznih oblik dela in tako zagotoviti, da bodo borbene tradicije in revolucionarni duh SKOJ temelj vzgoje mladega socialističnega rodu.

ZAGOTOVITI NUJNI POLITIČNI VPLIV KOMUNISTOV NA NADALJNI RAZVOJ ORGANOV DRUŽBENEGA UPRAVLJANJA

Organizacije ZK so v svojem doseganju delu razvijale svojo politično dejavnost prek množičnih in družbenih organizacij in prek raznih organov družbenega upravljanja. Po obliki in kakovosti je bila politična dejavnost komunistov in organizacij ZK na splošno v političnem, gospodarskem, kulturnem in družbenem življenju v primerjavi s prejšnjim obdobjem neprimerno uspešnejša. Tej politični dejavnosti komunistov je treba pripisati, da je postala perspektiva našega gospodarskega in družbenega življenja delovnim ljudem mnogo jasnejša. S takšno svojo dejavnostjo so komunisti na vsej fronti pripomogli k širši politični dejavnosti in vključevanju delovnih ljudi v boj za socialistično demokratično prakso, za obravnavanje mnogih gospodarskih, kulturnih, prosvetnih, zdravstvenih in drugih problemov.

Družbeno upravljanje je zajelo vsa osnovna področja družbenega življenja in postalo temeljna oblika upravljanja. Družbeno upravljanje je postalo gonilna sila pobude stotisočev delovnih ljudi naše dežele. S sodelovanjem na raznih področjih in v raznih oblikah družbenega upravljanja čedalje večje število državljanov neposredno odloča o vprašanih družbenega, gospodarskega in političnega življenja naše dežele. Samo v delavskih svetih podjetij je vključenih nad 200.000 delovnih ljudi, v ljudskih odborih okrajev in občin pa imamo 62.000 odbornikov, če ne štejemo državljanov, vključenih v razne svete ljudskih odborov. V organih družbenega upravljanja šol, zdravstvenih ustanov, socialnega zavarovanja, raznih kulturnih in prosvetnih ustanov, hišnih svetov in svetov potrošnikov deluje zdaj aktivno na desetisoče delovnih ljudi.

Razvoj družbenega upravljanja je dosegel takšno stopnjo, da dosedanje organizacijske oblike in metode dela ZK ne morejo v celoti ustrezati zahtevam, ki jih zastavlja družbeno upravljanje komunistov. Za to je nujno potrebno, da organizacijske oblike in metode dela ZK nadalje razvijamo, da bomo zagotovili nujni politični vpliv komunistov na nadaljnji razvoj organov družbenega upravljanja. Spričo potrebe po pomoči organov družbenega upravljanja razvijajo občinski in okrajni komiteji čedalje večjo dejavnost in uporabljajo pri tem razne organizacijske oblike. Okrajni in občinski komiteji sklicujejo občasne konference komunistov, ki sodelujejo na določenih področjih družbenega upravljanja. Na teh konferencah obravnavajo vprašanja iz svojega dela. Takšna izmenjava izkušenj je zelo koristna.

Uporaba teh in drugih organizacijskih oblik in metod bo nujno zagotovila tudi idejno enotnost komunistov pri določanju gledišč o raznih pojavih in pri obravnavanju važnejših vprašanih, kar bo omogočilo, da se bo družbeno upravljanje še uspešneje razvijalo.

Vsestransko delo Socialistične zveze

Dejavnost komunistov ter drugih množičnih in družbenih organizacij se je razvijala v smeri organizacijske krepitve teh organizacij tudi zaradi izpolnjevanja tistih nalog, ki jih čakajo. Največjo politično dejavnost so razvijali komunisti prek Socialistične zveze, njeno delo pa je postalo bolj vsestransko: Socialistična zveza spremlja vsa važnejša vprašanja notranje in zunanje politike in pojasnjuje razne ukre-

pe naše gospodarske politike. Organizacije Socialistične zveze postajajo čedalje bolj javne tribune, raz katere slišimo razna mnenja o vseh problemih našega političnega in družbenega življenja.

Posameznih vprašanj, zlasti iz gospodarske politike, pa nismo zmeraj in povsod enako pravočasno in zadostno pojasnjevali. Zato delovni ljudje včasih niso mogli razumeti upravičenosti in nujnosti čisto zelo pomembnih ukrepov za nadaljnji razvoj socializma. Zato so se čisto pojavljali tudi razni socializmi tuji nazori. V takšnem položaju je sovražnik krepil svojo dejavnost, ker je uporabljal objektivne težave in subjektivne pomanjkljivosti. Zlasti v uveljavljanju gospodarske politike so skušali so-

O IDEOLOŠKEM DELU ZVEZE KOMUNISTOV

Šesti kongres Zveze komunistov je poudaril poseben pomen ideološkega dela in idejnega boja komunistov v novih razmerah upostavljanja socialističnih odnosov v naši deželi in nove vloge v organizaciji ZK. V pogojih čedalje širšega upravljanja delovnega ljudstva na vseh področjih družbenega življenja in s tem bolj intenzivnega političnega življenja na splošno je za komuniste kot družbeno politične delavce ideološka izobrazba nujni in temeljni pogoj njihove uspešne politične dejavnosti.

V novih razmerah so možnosti, da pridejo do izraza razne protisocialistične težnje, bodi zavestne iz vrst reakcionarnih ostankov meščanstva, bodi zato, ker prihajajo zdaj razni zaostali nazori v minulosti — potisnjeni ob strani in brez vpliva na družbeno življenje — zdaj na površje in delujejo v naši stvarnosti. Prav tako je bilo treba v procesu razvoja razbiti idejne ostanke raznih birokratskih, dogmatičnih nazorov ter premagati njihov odpor v praksi in v zavesti ljudi. Vse te protisocialistične težnje so imele konec koncev svojo zaslobo v gospodarski nerazvitenosti naše dežele. Zato Zvezo komunistov Jugoslavije še zmeraj čaka naloga, da teoretično prouči mnoga vprašanja upostavitve socialističnih odnosov na načelih samoupravljanja. Ta vprašanja je postavila praksa našega razvoja.

Končno, mi smo v naši deželi v tem času dobili možnost, da se lahko z večjo silo in bolj načrtno lotimo dela na področju družbenih znanosti s pozicij marksistične znanosti, kar pomeni, da damo znanstvenemu delu nov razmah in perspektive. To so glavni razlogi, zaradi česar se morajo organizacije ZK z vso resnostjo lotiti načrtnega organiziranja idejnega vzgojnega dela.

Ko določamo naloge ZK na področju ideološkega boja, moramo upoštevati, da na tem področju naše dejavnosti in boja ne moremo v kratkem času doseči naglih in velikih uspehov, nekakšnih odločitev kar čez noč. To mora biti stalen in vztrajen boj, a zdaj z mnogo več sistema, na vseh področjih našega družbenega razvoja. Idejni boj je boj za razvijanje starih protisocialističnih nazorov v zavesti ljudi, bodi da se ti nazori še zmeraj opirajo na ostanke starega v naši družbeni stvarnosti ali pa so samo ostanek zavesti, ki ga je naš razvoj že prerasel. Prav tako nam mora biti jasno, da je lahko idejni boj uspešen samo, če naša

marksistična misel sledi našemu razvoju, če najde odgovor na vprašanja, ki nam jih zastavlja razvoj.

Brez tega bi postal naš idejni boj dogmatičen, nemarksističen, in smo zmeraj poudarjali pomen idejnega boja na področju družbenih znanosti za razvoj socializma in razvoj samih teh znanosti. Zmeraj pa so bili sadovi idejnega boja odvisni od kadrov, od znanstvenikov-marksistov, ki bi delali na tem področju. Čeprav lahko rečemo, da se tega vprašanja, vprašanja kadrov znanosti še nismo lotili načrtno in sistematično, smo v tem zbiranju, kakor smo bili prej. Centralni komitej si je v zadnjem času prizadeval, pomagati razbiti in podpreti komuniste, ki delajo na teh področjih znanosti in kulture. Na pobudo Centralnega komiteja smo imeli več sestankov komunistov o posameznih vprašanjih. Na vseh sestankih so obravnavali in poudarili mnoga vprašanja. Pokazalo se je, da so doseženi sadovi manjši od razpoložljivih sil, ker so te sile razcepljene in neorganizirane. Komuniste se čisto izmikajo »temu postlu«, čakajo, da bo kdo drug obravnaval razna vprašanja, komunisti pa jih ne načenjajo v institutih, revijah in združenjih na fakulteti itd. Komunisti — znanstveni delavci morajo razumeti, da je to važna naloga njih kot komunistov.

Mnogo bolj načrtno se je treba lotiti šolanja visoko izobraženih marksističnih kadrov

Mnogo bolj načrtno se je treba lotiti šolanja visoko izobraženih marksističnih kadrov za delo v znanosti in na drugih področjih našega družbenega življenja. Univerze imajo zdaj in imele bodo tudi v prihodnje važno vlogo v vzgoji marksističnega kadra in marksistične inteligence, kakor tudi inteligence na splošno. V tem oziru je treba nuditi organizacijam ZK najbolj vsestransko pomoč. Enako važne naloge čakajo organe družbenega upravljanja pri obravnavanju mnogih še neurejenih vprašanj, zlasti pri uveljavljanju zakona o univerzah.

Pri nas zelo pogosto kritiziramo stanje v šolah glede nesodobnih, zastarelih, neznanstvenih, protimarksističnih nazorov v pouku, učbenikih in sploh glede vzgoje mladine. Ni dvoma, da so pri nas razne in velike pomanjkljivosti v našem šolskem sistemu in v tistem, kar zdaj nudi mladini. Drži na primer, da

predavajo zdaj na naših šolah zgodovino narodnoosvobodilne borbe razcepljeno na ofenzive, da govore o datumih in dejstvih brez medsebojne povezave, manj pa o živem duhu velike revolucije, njenih družbenih in zgodovinskih koreninah. Ni dvoma, da bi lahko storili v pisanju učbenikov več, da bi lahko posvetili v šolah več časa novejšemu času naše zgodovine in kulture. Kadar pa kritično obravnavamo ta vprašanja, moramo imeti pred očmi velike uspehe, ki smo jih dosegli na tem področju, napore velike večine naših prosvetnih delavcev, čisto pa tudi nezadostna gnotna sredstva za sodobne potrebe v pouku. Samo tako, če imamo pred očmi dejansko dosežene uspehe, če upoštevamo delovne pogoje, če bodo pri teh vprašanih sodelovali prosvetni delavci, družbeni organi in družbene organizacije, bomo lahko uspešno obravnavali in izpolnjevali nadaljnje naloge. Pripravljanje reforme šolstva ni razlog, da bi zavlačevali ureditev mnogih vprašanj, ki bi jih lahko uredili že zdaj.

Tudi na področju naše založniške dejavnosti so se pokazale mnoge pomanjkljivosti.

Prvič, zanemarili smo nekoliko izdajanje marksistične literature od del klasikov marksizma do poljudne marksistične literature za ogromno število delovnih ljudi in mladine, v katerih se čedalje bolj drami in raste želja, da bi se seznanili s temeljnimi znanstvenimi socialističnimi.

Drugič, čisto smo pozabili na fisto, kar nam nalaga naš razvoj kot potrebo. Zadnji dve leti se je na fiso naših državljanov vključilo v razne organe upravljanje v šolah, kulturnih ustanovah, v organe upravljanja samoupravljanja socialnega zavarovanja itd., ne da bi jim nudili priročne knjige, ki bi olajšale tem tovarišem, da bi se znašli v vprašanih, s katerimi imajo opraviti. Prirejamo mnoge tečaje, seminarje in predavanja z raznih področij in založniška podjetja bi lahko s svojimi publikacijami pomagala voditeljem in predavateljem teh tečajev. Tudi naša literatura s področja mednarodnih stikov in razvoja ne ustreza ne po kakovosti, ne po številu povečanemu

IDEOLOŠKEGA DELA NE SMEMO OMEJEVATI SAMO NA ORGANIZACIJE ZK

Ideološkega dela in njegovih oblik ne moremo omejevati samo na organizacije ZK, to delo in te oblike se zdaj razvijajo tudi v organizacijah Socialistične zveze, Zveze sindikatov, mladine in mnogih društvih, na ljudskih in delavskih univerzah itd.

Po šestem kongresu so bili naši napori usmerjeni na to, da bi prenesli težišče v organiziranje ideološkega dela na okrajna središča in okrajna vodstva. S tem so postale oblike raznovrstnejše, dejavnost mnogo širša, na drugi strani pa smo lahko bolj upoštevali raven planov ZK. Zdjaj, s spremembami v organizaciji ZK, ki so nastale po spremembah v komunalnem sistemu, so nastali nekateri ugodni momenti, ki jih je treba vsekakor upoštevati. Zdjaj imamo znatno število ne samo okrajnih, marveč tudi občinskih vodstev, ki lahko ob določenih pomoči višjih vodstev prevzamejo tudi mnogo večje naloge v organiziranju ideološkega dela. Okrajna središča, kjer so zdaj sposobnejši kadri, se lahko še bolj usposobijo za razne seminarje, tečaje in podobno. Okrajna središča čaka zdaj velika in važna naloga, da nudijo pomoč občinam s predavatelji, v snovanju načrtov, da izbirajo vprašanja in da so pobudnik idejnega boja v drugih organizacijah, v ustanovah, društvih in tisku. Zato se morajo okrajna vodstva boriti za zbiranje in šolanje teoretično podkovanih kadrov v okrajnem središču, kajti zdaj so v okraju ustvarjeni novi pogoji za sistematično ideološko delo.

Izvršni komite Centralnega komiteja ZK je ocenil potrebo po večji dejavnosti na ideološkem torišču in upostavlil lani ideološko komisijo, zdaj pa so se tudi republikanski izvršni komiteji lotili organiziranja svojih ideoloških komisij. Te komisije so zdaj izredno važne, ker pomagajo CK ZK pri organiziranju ideološkega dela.

Naša partijska vodstva in organizacije doslej čisto niso mogle zagotoviti stalne kontinuitete v organiziranju ideološkega dela. V mnogih okrajih so ga na primer organizirali tedaj, ko so dobili od republikanskih vodstev programe, prekinitvi pa so ga, ko so zadeli na kakve večje naloge in ko je bilo odvisno od pobude in organizacije okrajnega komiteja. Razen tega je čutili zdaj potrebo, da nudimo več pomoči nekaterim mladim partijskim kadrom v podjetjih in članom občinskih ko-

zanimanju in našim potrebam. Ni dvoma, da bodo nedavno upostavljeni založniški sveti kot organi družbenega upravljanja pripomogli, da bo prišlo v našo založniško dejavnost več sistema.

Glede oblik ideološkega dela v organizaciji ZK moralo upoštevati nekatere spremembe v našem razvoju. Mi smo ostali pri načelu, da imamo v organizacijah ZK stalno pred očmi individualno delo vsakega posameznega komuniste za njegovo marksistično izobrazbo. Komunist mora izpričevati težnjo in voljo, da spozna vsaj temeljne marksističnih nazorov in gledišč, kar je nujen pogoj za njegovo politično in družbeno dejavnost. Vse oblike idejnega dela — tečaji, seminarji, predavanja itd., so komunistom v pomoč, da se lažje poglobijo v posamezna vprašanja. Ta splošna orientacija ne bi smela prav nič zmanjšati naše dejavnosti za razvijanje različnih oblik idejnega dela. Ena najbolj pozitivnih strani v tem obdobju po šestem kongresu je prav razvijanje mnogih oblik ideološkega dela, ki pomagajo komunistom, da se seznanijo z načeli marksizma. Splošna usmeritev na individualno delo ne nasprotuje sklicevanju občasnih obveznih sestankov za primerno teoretično delo v nekaterih organizacijah na vasi, v nekaterih za ostalih področjih, kjer je težje razviti druge oblike dela. Zato moramo tudi v prihodnje razvijati različne oblike idejnega dela v skladu s potrebami in konkretnimi pogoji v določenem kraju in določenem času. Za komuniste je obvezno, da se teoretično izobražujejo ne zaradi teoretične izobrazbe, marveč da bi se lahko z večjo silo in uspehom borili za cilje naše Zveze, za politiko Zveze, naloga organizacij pa je, da stalno iščejo najboljše in najprikladnejše oblike, da svojim članom pomagajo pri delu.

V organiziranju ideološkega dela se moramo boriti proti dvema težnjama: prvič, da marksizem predavajo in uče dogmatično, shematično brez zveze z živo stvarnostjo in bojem, ki ga bije Zveza komunistov; in druga težnja, da praktičistično pojasnjuje določene pojave našega razvoja, nepovezane z vsem našim razvojem, brez poudarka na načelni bistveni strani vprašanja.

za ideološka vprašanja in ki imajo perspektivo kot družbeno politični delavci in člani vodstev ZK in Socialistične zveze. Treba bi bilo proučiti vprašanje, da bi organizirali zanje dalje tečaje ali pa šole pri republikanskih vodstvih.

V smeri premagovanja siehernega občasnega in kampanjskega dela je treba iskati nekatere bolj ustaljene oblike, ki niso neposredno odvisne od okrajnega ali kakkega drugega vodstva. V tem oziru so rodile lepe sadove ljudske univerze, predvsem pa delavske univerze, ki so zdaj organizirane samo v okrajnih mestih. Delavske univerze organizirajo tečaje, seminarje, predavanja, klube, razprave in ustne časopise z najrazličnejšo tematiko. Delavske univerze temeljito delajo za gospodarsko izobrazbo delavcev, prirejajo seminarje iz ekonomike podjetij, ekonomike FLRJ, o problemih delavskega samoupravljanja. V Beogradu na primer dela zdaj v seminarjih za gospodarsko izobrazbo kakih 15.510 delavcev (števila ni zanesljiva) in od tega jih je 4560 zbranih na seminarjih za proučevanje ekonomike podjetij, ki so jih organizirali v 81 podjetjih. Seminarje za proučevanje ekonomike na kmetijskih posestvih v Pančevačkem Ritju obiskuje 400 kmetijskih delavcev. V okviru delavskih (in ljudskih) univerz bi lahko organizirali razne stalne tečaje za različne ravni slušateljev, v raznih oblikah (predavanja, razprave itd.). Tako bi zagotovili ne le kontinuiteto, marveč tudi stalnejši in boljši predavateljski kader.

Uvodna beseda tovariša Tita

(Nadaljevanje s 1. strani)

stopili dovolj odločno proti vsem tem močnim napadom, ki se dogajajo zdaj dan za dnem. Menim, da je vloga komunistov v obrambi naših revolucionarnih pridobitev in našega nadaljnega razvoja zdaj enako pereča, kakor je bila pred šestimi in pred desetimi leti. Komunisti morajo biti tu na višini in se ne smejo bati, da se bodo nekomu zamerili, če se preveč vmešavajo v nekatere notranje zadeve. Nevmešavanje v te notranje zadeve namreč ni nič manj nevarno od tistega, kar je bilo prej, ko so se vmešavali preveč. Gre namreč samo zato, v kaj se kdo vmešava. Vedeti moramo, v kaj se vme-

Lahko bi hitreje in lažje izmenjavali izkušnje, nudili pomoč iz centra, priskrbeli pomožno literaturo, bolj elastično reagirali na potrebe in koristili slušateljev, jim omogočili, da bi zbirali vrste tečajev. To je važno zlasti zato, ker organizirajo delavske univerze v industrijskih središčih, kjer je mnogo delavcev. Takšno njihovo delo bi bilo hkrati podlaga za organiziranje občasnih seminarjev za slušatelje izven njihovega bivališča.

In naposled, oblike oblik v ideološkem delu naj bi spremljal nenehni boj za bogatejšo in bolj vsestransko vsebino, za aktualnost, za boljše kakovost, za večji čut odgovornosti, za vrednost tistega, kar nudimo delovnim ljudem, ki se žele seznaniti z marksizmom.

Vodilni organi naj nudijo našim organizacijam vsakodnevno pomoč

Tovariši in tovarišice, napake in pomanjkljivosti naših organizacij in komitejev na terenih se kažejo najbolj v tem, da se ne znajdejo v obravnavanju posameznih konkretnih problemov in nalog. Često je treba iskati vzrok tudi v tem, da jim ni zmeraj jasna načelna, idejna in politična linija za delo na posameznih področjih družbenega življenja. Iz tega izhaja, ali pasivnost komunistov ali pa se celo zgodi, da se znajdejo komunisti v posameznih primerih na repu raznih zaostalih ali socializmu tujih težnj. Spričo vsega tega je očito, da je treba v tem oziru organizacijam in komitejem na terenu nuditi neprestano pomoč in podporo iz centra. Če pa naši republikanski in centralni komiteji te svoje naloge ne izpolnjujejo zmeraj zadovoljivo, je razumljivo, da tudi okrajni komiteji ne morejo mobilizirati osnovnih organizacij in aktivov, da bi dobro izpolnjevali svoje idejne in politične naloge na terenu. Lahko rečemo, da centralni komiteji še zmeraj niso dovolj številni niti niso dovolj organizacijsko usposobljeni za takšne naloge in za vsestransko spremljanje dela komitejev, kakor tudi posameznih značilnih procesov na terenu. Po mojem mnenju je vzrok predvsem v tem, da njihovi organi niso zadostni ali pa niso dovolj aktivni. Čeprav smo na dosedanjih plenarnih opozarjali na potrebo, naj centralni komiteji zbere okrog sebe večje število sposobnih vodilnih tovarišev, ki se lahko bolj zavzamejo za pomoč v delu komunistov na posameznih sektorjih družbenega življenja, vendar smo v tem oziru napredovali prepočasno. Se zmeraj je vodilni kader ZKJ in Socialistične zveze tako zaposlen s konkretnimi državnimi in družbenimi posli, da se zdaj res premajhno število vodilnih tovarišev ukvarja s celotno analizo in spremljanjem vsakdanje politične problematike. Ni dvoma, da se vse te ugotovitve v znatni meri nanašajo tudi na organe CK ZKJ.

Zato je treba na tem plenumu res napraviti dokončni prelom v tem oziru, to se pravi, mi moramo preiti od besed k dejanjem. Treba je uveljaviti vse potrebne ukrepe, da bomo nujno potrebno število tovarišev usposobili za bolj aktivno politično organizacijsko delo, tako da jih bomo delno ali pa povsem opostili drugih poslov. Ne smemo pozabljati, da ne zadostuje, da naši vodilni organi kdaj pa kdaj samo kritizirajo pomanjkljivosti in napake naših organizacij, marveč morajo biti tudi sami sposobni, da jim nudijo vsakodnevno pomoč. Mislim, da se ne bom zmotil, če pravim, da je prav v tem zdaj naša prva pomanjkljivost. Odrinjanje teh pomanjkljivosti in napak bo izredno mnogo pripomoglo, da se bodo naše organizacije v novih razmerah v celoti znašle.

Menim, da so to glavni problemi iz sedanjega dela naše Zveze in da ji morajo vodstvo in organizacije posvetiti vso pozornost, kajti od pravilnega izpolnjevanja teh nalog je odvisno, v kakšnem tempu bomo uspešneje gradili in nadalje razvijali socializem in socialistične odnose v naši deželi.

Tovariši in tovarišice, želim bi, da bi danes na tem plenumu podarili vse te stvari, da bi o njih tudi dobro razmislili, da bi obravnavali in sprejeli končne sklepe.

Stvarnost

Nekateri zagovorniki vojaških zvez, ki vidijo v njih edino pravi in v vseh okoliščinah obvezne instrumente mednarodne politike, žalujejo za »dobrimi starimi časi« — hladno vojno, ker takrat niso imeli hudih skrbi. Napetost mednarodnega položaja jim je bila dobrodošla, saj jim je znatno pomagala, da so snovali najrazličnejše blokvske formacije in instrumente.

Zdaj, ko so se stvari na svetu dokaj spremenile, pa bi radi svoj glavobol pojasnili s »taktiko druge strani«. Njihovo poenostavljenost gledanje na svet omejuje vse dosedanje zamotane notranje procese v vojaških in podobnih organizacijah na »slabo stran« mednarodne skupnosti, na »pomankanje budnosti« dežel, na njihovo »nasedanje taktike druge strani«. Ljudje, ki gledajo skoz takšno prizmo, mednarodnega življenja očitno ne razumejo. Takšni ljudje predvsem pozabljajo, da težnje po vsestranskem razvijanju in poglobljanju mednarodnega sodelovanja niso nekaj, kar bi bilo nastalo šele zdaj, še manj pa posledica »nasedanja taktiki druge strani«.

Nasprotno, te težnje so bile kot sestavni del splošnega prizadevanja ogromne večine dežel zmeraj ena izmed temeljnih komponent mednarodnih odnosov, tudi v času največje mednarodne napetosti. In prav tem pozitivnim težnjam je treba pripisati, da so nastale tiste temeljne spremembe, ki so značilne za sedanje stanje. Seveda je to uplivalo v nasprotni smeri. Novi položaj je dal večjo pobudo za pozitivne težnje, da bi odstranili vse mednarodne pregrade, močno pa je spodbudil tudi napore, da bi navezali vsestranske stike, da bi prišlo do zblizanja in sodelovanja vseh narodov dežel.

V takšnih razmerah ni moč računati na nikakršen uspeh tistih, ki vztrajajo na sredstvih, oblikah, glodiščih in pozicijah, nastalih v povsem drugačnem mednarodnem položaju kakor je sedanji. Neogibno je, da zabredajo takšni ljudje iz napake v napako. Takšna je usoda sleherne orientacije, ki zadene na stvarnost življenja.

Drugo, na kar pozabljajo vsi, ki vidijo izhod iz mednarodnih problemov samo v »čvrstih vojaških zvezah«, je to, da je zdaj svet gmotno močno razdeljen in da ta razdelitev ni oboježelna za blokovskimi okviri, da je uveljavljena sama zase, zunaj blokovske razdelitve, da je to razdelitev, za katero je brez vrednosti vse, kar je zgrajeno v blokovskem dvo-boju med Vzhodom in Zahodom. Ta razdeljenost je v tem, da so na eni strani industrijsko zelo razvite dežele, v katerih živi manjši del prebivalcev sveta, na drugi strani pa gospodarsko zaostale z večino prebivalstva našega planeta.

Naravne težnje nezadostno razvitih dežel, izvirajoč iz te

gmotne podlage, očitno niso posledica »nasedanja taktiki druge strani« (kakor bi hoteli nekateri to prikazati). Nobenega dvoma tudi ni, da te težnje niso nastale šele zdaj. Delovale so že v fazi napetih mednarodnih odnosov, v sedanjih spremenjenih razmerah pa se seveda močneje uveljavljajo.

Največjo škodo lahko napravi- vijo koristim zelo razvitih dežel prav tisti krogi v njih, ki se ne zmenijo za objektivne in zakonite težnje v sedanjem svetu in ki nudijo gospodarsko zaostalim deželam v sporu med Vzhodom in Zahodom ustvarjene instrumente, ki so za gospodarsko zaostale dežele brez sleherne vrednosti, ker jim ne morejo pomagati, da bi bile kos svojemu glavnemu problemu.

J. Smole

Auriol zadovoljen

z rezultati svojega obiska v Sovjetski zvezi

Moskva, 13. marca. (Tanjug.) Po desetdnevem obisku v Sovjetski zvezi je bivši predsednik francoske republike Vincent Auriol davi z letalom odpotoval iz Moskve. Auriol bo do četrtka ostal v Pragi, zatem pa bo nadaljeval pot v Pariz.

Na moskovskem centralnem letališču so ga pozdravili funkcionarji Vrhovnega sovjeta in moskovskega Izvršnega komiteja. Ob odhodu je Auriol izrazil zadovoljstvo s svojim bivanjem v Sovjetski zvezi. Rekel je, da je bil njegov obisk koristen in da se je prepričal, da je Sovjetska zveza v nekaterih stvareh pred

Zahodni razgovori o novem razorožitvenem načrtu

London, 13. marca. (Tanjug.) Delegati Velike Britanije, ZDA, Francije in Kanade v ožjem obdobju razorožitvene komisije OZN so danes začeli obravnavati nov anglo-francoski načrt o razorožitvi, ki bo prihodnji ponedeljek predloženo odboru. Sestanek je bil popoldne v Foreign Officeu in so se sestali minister brez listnice Nutting, svetovalec predsednika Eisenhowerja za razorožitvena vprašanja Harold Stassen, francoski veleposlanik Jules Moch in kanadski visoki komisar v Londonu Norman Robertson.

V Foreign Officeu izjavljajo, da sovjetska vlada še ni uradno prejela britanskega povabila, naj se pridruži pripravljanim razgovorom in tudi še ni imenovala svoje delegacije za zasedanje odbora.

Francijo, da pa tudi Francija na nekaterih področjih prednjači. Vsekakor pa je bila, je pripomnil Auriol, izmenjava izkustev in misli zelo koristna.

Takajšnji krogi pripisujejo Auriolovemu obisku poseben pomen tako z avtoritativnega vidika, ki ga uživa v Franciji, kakor spričo bližnjega obiska francoskega ministrskega predsednika Guya Molleta in zunan- njega ministra Pineauja. Na so- vjetski strani so večkrat poudari- li vlogo, ki bi jo Francija lahko odigrala v odnosih med Vzhodom in Zahodom.

Selwyn Lloyd v Jeruzalemu

Na Cipru nameravajo Britanci »vzpostaviti red«

Jeruzalem, 13. marca. (Reuter.) Britanski zunanji minister Selwyn Lloyd je prispel danes z letalom iz Ankare v Jeruzalem, kjer se je sestel z izraelskimi državljani.

Ob prihodu je novinarjem izjavil, da se bo z izraelskimi voditelji razgovarjal o problemih miru na izraelsko-arabskih me- jah in o sedanjih odnosih med Izraelom in arabskimi deželami.

Lloyd se je sestel z ministrskim predsednikom Ben Gurionom, zatem pa tudi s šefom komisije OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini generalom Burnsom.

V Ankari je Lloyd ob zaključku svojega obiska v Turčiji izjavil, da je bila Velika Britanija prisiljena preganiti Makariosa, ker je »vodil teroristične politične kampanje. Pripomnil je, da je njegova vlada ukrenila vse, da bi na pogajanjih z Makariosom dosegli sporazum o ciprskem vprašanju.

Na vprašanje, ali se bodo vlade Velike Britanije, Turčije in Grčije s pomočjo OZN lotile ureditve ciprskega problema, je odgovoril negativno in pristavil, da bi zdaj takšna pogajanja povzročila samo nove zapletljave. »Zdaj je naša naloga vzpostaviti red na otoku, in to smo sklenili storiti,« je izjavil Lloyd. Na koncu je poudaril, da je ena izmed osnov britanske zunanje politike čvrsto prijateljstvo in za- vezništvo s Turčijo.

Moskva, 12. marca. (Tanjug.) Dvajseti kongres Komunistične partije Sovjetske zveze je sprožil mnogo vprašanj, ki jih zdaj podrobno obravnavajo v teoriji namenjenih revijah. Vprašanja kulta osebnosti sta se obširno dotaknili reviji »Komuniste in »Partijnaja žizn« (Partijsko življenje) v svojih zadnjih števil- kah.

»Komuniste poudarja, da je kult osebnosti mnogo pripomogel, da je razvoj družbenih zna- nosti zaostal. Kult osebnosti je močno okrnil ustvarjalni razvoj revolucionarne teorije. Ta kult je ubijal med delavci na ideološki fronti vero v njihovo moč in sposobnost, da razvijajo teorijo, ker je vzbujal v njih domnevo, da je razvoj marksistično-leninistične teorije in njena obogatitev stvar izvoljenecev. »Posledica tega je bila zanemarjanje vloge kolektivne misli v naši Partiji,« pravi revija, »in vloge drugih komunističnih partij v razvoju

Diplomatske priprave za ureditev alžirskega vprašanja

(Od našega stalnega dopisnika)

Pariz, 13. marca. — Poslanska zbornica je sinoči izglasovala zaupnico Molletovi vladi s 455 proti pičlim 76 glasovom! Eдиноle poujadjiti in kakih dvajset »zmernih« ji je zaupnico demonstrativno odreklo.

Del Zbornice in javnega mnenja je stališče KPF v tej debati precej presenetljivo. Sodili so, da bo na podlagi svojega prejšnjega stališča KPF glasovala proti posebnim pooblastilom, ki jih je zahteval Guy Mollet za svojo akcijo v Alžiru.

Toda po moskovskem kongresu je bilo pričakovati, da bo KPF spremenila svoje stališče, ki je bilo doslej precej simplificirano, da je namreč treba Alžircem brez odlašanja in pridržkov kratko malo pripoznati neodvisnost.

Zdaj mora, po Duclosovi obrazložitvi, Alžir ostati v okviru francosko-alžirske skupnosti, tako kot priporoča Mollet, toda muslimanskemu prebivalstvu je treba pripoznati alžirsko narodnost, kar je Mollet deloma že storil s tem, da je pripoznal alžirsko posebnost.

Ta preokret v stališču KPF, ki je prva pomembna sprememba njene stališča po 20. kongresu, pomeni enega izmed poskusov vodstva KPF, da bi dokazalo pripravljenost na zblizanje s socialisti. Zato je povzročilo hudo vznemirjenje na desnici, ki vidi v tem korak naprej k ustanovitvi Ljudske fronte.

Z izrednimi pooblastili bi se Molletova vlada lahko lotila svojega alžirskega programa. Ker pa je prepričana, da ureditev alžirskega vprašanja z vojaškimi sredstvi Franciji ne bi koristila, skuša ustvariti pogoje za politično ureditev, česar pa, kot se je pokazalo, brez diplomatskih priprav ni moč doseči. Molletova pot v London je nedvomno vsebovala tudi ta namen. Pineaujeva pot v Kairo ima izključno ta namen, čemur bo v širšem obsegu podrejena tudi njegova turneja po Srednjem vzhodu, Siriji, Libanonu, Izraelu.

Po dolgotrajnem obdobju napetosti v francosko-egiptskih odnosih pomeni Pineaujeva pot v Kairo pomemben preokret. Francija vsekakor s temi obiski ne teva svoje »ugleda veselite« — filmske ideje, ki je do nedavna docela obvladovala njeno zunanje ministrstvo. Razgovori z Naserom, ki jih bo imel Pineau, lahko Egiptu in Franciji koristijo, predvsem pa lahko v zaostreni položaj na Sred-

njem vzhodu vnesejo element pomiritev. Ne smemo pozabiti, da so vzlic vsej napetosti, ki je značilna za francosko-egiptske odnose, dani realni pogoji, da bi te odnose znatno izboljšali. Dejstvo, da je Francija izrazila precejšnje pridržke glede Bagdadskega pakta in podprla neodvisnost Sirije, je element, na katerem je moč

graditi osnovo za nove francosko-egiptske odnose. Po drugi strani pa bi bilo, pripominjajo danes v Parizu, neupravičeno očitati izključno Egiptu vlogo dobavitelja orožja alžirskim upornikom. »Mar Španija, Irak, Libija, da ne govorimo o ZDA, niso prav tako na seznamu dobaviteljev orožja« — se vprašuje nocojšnji »Le Monde«. Vendar v Parizu tudi poudarjajo, da z zblizanjem z Egiptom še ne bi bila rešena vsa tista vprašanja, ki otežujejo vladi politično ureditev alžirskega problema.

B. Pešič

Odlog poravnania tujih terjatev

Podoben načelni sporazum z Britanijo, kakor je bil dosežen z Zahodno Nemčijo. — Pogajanja s Francijo in Belgijo ter enaki pobudi na Dunaju in v Bernu

Beograd, 15. marca. (Jugopress). Na podoben način, kakor je bil 10. marca v Bonnu sklenjen sporazum o konverziji investicijskih kreditov z Zahodno Nemčijo, je v kratkem pričakovati tudi konverzijo britanskih kreditov. Na Zahodno Nemčijo in Veliko Britanijo odpadeta okrog dve tretjini vseh naših srednjeročnih dolgov. Ostale kredite je Jugoslavija dobila od Francije, Belgije, Švice in Avstrije. Tu pričakujejo, da se bodo v kratkem tudi s temi državi začela pogajanja o konverziji njih terjatev.

Povojni investicijski kredit, ki ga je dala Zahodna Nemčija v znesku 50 milijonov dolarjev, je bilo treba odplačati do 1960. S podpisanim sporazumom je bil rok podaljšan do 1968., obrestna mera pa znižana na povprečno 5%. Tudi z Veliko Britanijo je bilo zdaj doseženo načelno soglasje, da bodo rok odplačila srednjeročnega kredita v znesku 47 milijonov funtov podaljšali do 1967, obrestno mero pa znižali na 5%. Ta kredit je bil uporabljen leta 1950 in 1951 za nabavo in-

vesticijskega materiala, reprodukcijskega blaga in surovin. Tedaj je bilo dogovorjeno, da bo treba kredite odplačati v letih 1954, do 1956. Decembra 1954. je bil rok odplačila podaljšan do 1962.

Te dni je naša delegacija odpotovala v Pariz in Bruselj, da bi se še ondi pogodila o podobni konverziji francoskih in belgijskih terjatev. Vprašanje konverzije naših dolgov je bilo sproženo tudi pri avstrijski in švicarski vladi.

Boleslav Bjerut umrl

Moskva, 13. marca. Poljska agencija PAP poroča, da je sinoči umrl v Moskvi Boleslav Bjerut, prvi sekretar Združene delavske stranke in bivši predsednik republike Poljske.

Zdravniško poročilo pravi, da je Boleslav Bjerut konec februarja zbolel na grip in da je zaradi opešanja srca 12. marca umrl.

Krsto s posmrtnimi ostanki Boleslava Bjeruta bodo 14. marca prepeljali v Varsovo.

Boleslav Bjerut se je rodil 28. avgusta 1892 v vasi Ruzi Jezuitske pri Lublinu kot sin kmečkih delavcev. Najprej se je ukvarjal s tiskarstvom in postal stavec, kasneje pa je delal kot proletarijski novinar in izdajatelj ilegalnih brošur. Razen tega je aktivno sodeloval v razvoju poljskih sindikatov.

Bjerut je 1911 navezal stike z Lublinsko organizacijo levega krila poljske Socialistične stranke, iz katere je kasneje nastala KP Poljske.

Bil je večkrat v ječi in leta 1927 je odšel v Nemčijo, nato pa v Avstrijo. Leta 1931 se je vrnil na Poljsko. Dve leti kasneje so ga novič aretirali in z obtožbo, da je deloval proti državi, obsodili na sedem let ječe.

Prva leta nemške okupacije Poljske je preživel kot emigrant v Sovjetski zvezi. Leta 1945 se je vrnil na Poljsko, v Varsovo. Takoj je začel delati v centralnih organih Delavske partije. Nastanku deželne nacionalnega sveta Partije je bil 1944 izvoljen za predsednika. Na tem položaju je ostal do februarja 1947, ko ga je poljski Sejem izvolil za predsednika republike.

Plenum CK Delavske partije Poljske ga je kooptiral avgusta 1948 in izvolil za generalnega sekretarja namesto odstranjenega Gomułka.

Na kongresu združitve decembra 1948 je bil izvoljen za člana CK poljske Zdručene delavske partije. Na prvem plenumu CK je bil izvoljen za predsednika Partije.

Leta 1952 je postal Bjerut predsednik vlade in ostal na tem položaju do partijskega kongresa marca 1954, ko je bil izvoljen za generalnega sekretarja Združene delavske partije.

Sožalje predsednika republike ob smrti Boleslava Bjeruta

Beograd, 13. marca. (Tanjug.) Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku ministrskega sveta LR Poljske Jozefu Ziranekiewiczzu naslednjo brzojavko:

»Ob smrti tovariša Boleslava Bjeruta, državnega in političnega voditelja Poljske, Vas prosim, da v imenu Zveznega izvršnega sveta in v mojem imenu sprejmete izraze globokega sožalja.«

ATOMSKI SPORAZUM MED ZDA IN SIAMOM

Bangkok, 13. marca. (Uris). — Zunanji ministri ZDA in Siam Dulas in Vajtajakon sta danes podpisala sporazum o sodelovanju med obema deželama na področju uporabe atomske energije v miroljubne namene.

Obsodba kulta osebnosti

tudi v vodilnih sovjetskih partijskih revijah

revolucionarne teorije. To je povzročilo veliko razširitev dogmatizma. »Namesto da bi na podlagi posploševanja novih zgodovinskih izkustev in analize žive stvarnosti razvijali teorijo, operirajo dogmatiki s citati in gliedišči, ki v novem položaju niso spremenili svojega pomena, misleč da je najmanjši odklon od citatov — revizija temeljev marksizma.«

Delavce ideološke fronte čakajo velike in važne naloge, nadaljuje »Komuniste«. Njihova dolžnost je, da gredo vzporedno s Partijo, z življenjem, da opravijo zaostajanje znanstvenega dela, da vsestransko proučijo novo dejstva naše stvarnosti, nove pojave na področju gospodarskega in političnega razvoja v Sovjetski zvezi in na tujem, da jih osvetlujejo z lučjo marksizma in leninizma, da ustvarjalno bogatijo revolucionarno teorijo. »Naši teorijski kadri«, piše revija, »morajo pripraviti celo vrsto pravih marksističnih del o zgodovini Komunistične partije in sovjetske družbe.«

»Partijnaja žizn«, glasilo CK KP SZ obravnava isto temo v uvodniku z naslovom »Izpolnjujmo sklepe 20. kongresa Partije«. Revija poudarja, da bo treba napisati marksistične učbenike o zgodovini sovjetske družbe in Komunistične partije, zlasti v obdobju po oktobrski revoluciji, v katerih bo treba prikazati pravo vlogo ljudskih množic in Partije. Tudi ta revija razpravlja o kultu osebnosti in načelu kolektivnega vodstva ter poudarja, da sta Partija in njen Centralni komite odločno nastopila proti temu kultu, ki je tuj duhu marksizma in leninizma. Pravilo pojmovanje vloge osebnosti je v zgodovini velikega pomena za razvoj ustvarjalnega dela komunistov in vseh delovnih ljudi.

Popolna odklonitev teorije in prakse kulta osebnosti in strogo izpolnjevanje načela kolektivnega vodstva v delu vseh partijskih organov zahteva vztrajno delo in idejno vzgojo kadrov. Načelo kolektivnega vodstva pa je treba razumeti širše. Vodstvo mora o vseh važnih vprašanjih sodelovati z aktivni, z ljudmi, dobro počkovanimi v svojem delu. Ko obravnava revija vprašanje pomanjkanja znanstvenih del

s področja zgodovine, poudarja, da so bili v centralnih partijskih aktivih mnogi zanimivi dokumenti širokemu krogu zgodovinarjev nedostopni. Brez razloga so bili mnogi dokumenti organov carske oblasti zaviti v kopreno stroge zaupnosti. Isto velja za dokumente iz arhiva zunanjega ministrstva SZ, ki osvetlujejo zgodovino sovjetske miroljubne zunanje politike in mednarodnih stikov po veliki oktobrski revoluciji. Zdaj je ta zadeva urejena, ugotavlja revija. Vsi glavni arhivi so zdaj dostopni zgodovinarjem.

Ob koncu »Partijnaja žizn« ugotavlja, da izhajajo publikacije dokumentov v marsičem okrnjene, ker ne zajemajo uradnih dokumentov partijskih in sovjetskih ustanov, ki so sad kolektivnega vodstva in v katerih je pravilno prikazana politika Komunistične partije in sovjetske vlade. Glede arhivov ugotavlja revija, da jim je posvetilo notranje ministrstvo SZ zelo malo pozornosti. Pristojne oblasti in ustanove bodo morale v prihodnjih dveh letih spraviti v red arhivsko gradivo, ki je pod njihovo kontrolo.

Naši novinarji pri Prasadu in Nehruju

New Delhi, 13. marca. (Tanjug.) — Predsednik republike Prasad je sprejel sinoči člane jugoslovanske novinarske delegacije, ki se mudijo v New Delhiju. V daljšem razgovoru je predsed-

nik Prasad razložil glavne probleme dežele v zvezi z uresničanjem drugega petletnega plana in se živo zanimal za vtise jugoslovanskih novinarjev o deželi in njeni izgradnji.

Ob slovesu je predsednik Prasad prosil člane delegacije, naj skupaj s svojimi vtisi sporočijo njegove pozdrave jugoslovanskemu narodu, predsedniku Titu in jugoslovanski vladi.

Ministri predsednik Nehru je dal sprejeti jugoslovansko novinarsko delegacijo. V razgovoru, ki je trajal malone eno uro, je Nehru razložil jugoslovanskim novinarjem pot dosežanja in bodočega razvoja Indije.

Ob tem obisku se je vodja delegacije Velkosav Prnić zahvalil indijskemu ministrskemu predsedniku za izkazano gostoljubnost in pozornost. Jugoslovanska novinarska delegacija, ki se je na Kitajskem, v Burni in Indiji mudila kakih 30 dni, se bo nocoj vrnila v domovino.

Veleposlanik Bebler pri premieru Molletu

Pariz, 13. marca. (Tanjug.) — Predsednik francoske vlade Guy Mollet je sprejel danes jugoslovanskega veleposlanika v Parizu dr. Aleja Beblerja in se z njim pol ure prisrčno razgovarjal. Zvedelo se je, da sta razpravljala o aktualnih vprašanjih, ki zanimajo obe deželi.

— Z VSEH STRANI SVETA —

ZDA
»ZAPLEMBE ZA KRITJE TERJATEV«
Washington, 13. marca. (Reuter.) Ameriška vlada je zaplenila 15 milijonov dolarjev, ki jih je romunska Narodna banka med drugo svetovno vojno deponirala v New Yorku. Denar bodo porabili za kritje terjatev ameriških državljancev od romunske vlade. V ta namen bodo v ZDA zaplenili 25 milijonov dolarjev imetja, ki pripada Romuniji, CSR in Madžarski. S tem denarjem bodo v skladu s mirovnim pogodbo iz leta 1947 krili terjate ameriških državljancev od teh treh držav.

IZVOZ TEŽKE VODE
Washington, 13. marca. (Reuter.) Ameriška atomska komisija je objavila, da bodo ZDA prodale 129 ton težke vode za mirnodobno izkoriščanje atomske energije. Dobavile je bodo Veliki Britaniji 50 ton, Italiji 20 ton, Avstraliji 11 ton, Italiji 10 ton in Švici približno 7 ton.

ATOMSKA NOSILKA LETAL
New York, 13. marca. (AP.) Admiral Burke je izjavil, da bodo ZDA zgradile do leta 1961 letalonosilko na atomski pogon, oboroženo z različnimi dirigriranimi izstrelki. Ameriška mornarica bo leta 1958 predložila vladi načrt za zgraditev te 70.000 ton težke letalonosilke.

JAPONSKA
ATOMSKI ZNANSTVENIK O PREIZKUSANJU ATOMSKEGA OROŽJA
Tokio, 13. marca. (AP.) Britanski atomski znanstvenik dr. Powell, ki je dobil leta 1950 Nobelovo nagrado, se mudil na Japonskem in je danes izjavil novinarjem, da je odločno proti nadaljevanju preizkušanja atomskega orožja. Delja je, naj znanstveniki predlagajo, da bi kak neodvisen organ preučeval atomske bombe in drugo jedrsko orožje. Mednarodno nadzorstvo nad atomskim orožjem, kakršno si zamišlja ZDA, je po njegovi sodbi »sila težavno, vendar ne neuresničljivo.«

ODŠKODNINA NIZOZEMSKI
Tokio, 13. marca. (AP.) Zunanji minister Sigemitsu in nizozemski veleposlanik Rehin sta podpisala sporazum, po katerem bo Japonska izplačala 10 milijonov funtov nizozemskih državljanom, ki so bili med drugo svetovno vojno v japonskih koncentracijskih taboriščih.

VELIKA BRITANIJA
SPODNJA ZBORNICA PROTI SMRTNI KAZNI
London, 13. marca. (AFP.) Spodnja zbornica je sprejela zakon o delni odpravi smrtne kazni. Za zakon je glasovalo 286 poslancev, proti pa 262. Spodnja zbornica je tudi leta 1958 sprejela podobne zakonski osnutek, vendar ga je takrat Zgornja zbornica zavrnila. Sodijo, da se bo tudi tokrat Zgornja zbornica postavila po robu sklepu Spodnje zbornice, njena opozicija pa bo gotovo veliko šibkejša kakor leta 1948.

ZAHODNA NEMCIJA
REPATRIACIJA ZAPRTIH SOVJETSkih DRŽAVLJANOV
Bonn, 13. marca. (AFP.) Kakih 300 sovjetskih državljancev v zahodnonemskih zaprtih je izrazilo željo, da bi bili repatriirani v ZSSR. V nekaterih primerih bo pravosodno ministrstvo revidiralo njih kazni, da bi tako omogočilo in pospešilo repatriacijo prizadetih ljudi.

ARGENTINA
NADALJNE SABOTAŽE
Buenos Aires, 13. marca. (AGP.) V Argentini je bilo večeraj več sabotaj. V predmestju Buenos Airesa so neznanec streljali na potniški vlak, pri Admarju pa so obmetavali drug vlak s kmetijskim. V pokrajini Cordoba je policija odkrila peronistično organizacijo, ki šteje več kot 1000 članov. »La Naciones pravi, da je bilo v zadnjih dveh mesecih v Argentini več kot sto sabotaj.«

ZRNA IZ NAŠEGA KMETIJSTVA

Zadružni programi

Letos so naredile vse okrajne zadruge čiste programe za pospeševanje kmetijstva. V nekaterih okrajih so začele izdelovati programe same kmetijske zadruge; tako je n. pr. pri sestavljanju programa Okrajne zadruge zveze v Celju sodelovalo okrog 6000 ljudi, drugod pa, kjer se te naloge niso lotili dovolj resno, so izdelali programe sami strokovnjaki na Zvezi. Programi na splošno pa so bolj razgibali zadrušnike, kot vse dosedanje akcije v kmetijstvu, saj so ob programih razčistili že vsa tista vprašanja, ki jih bodo na bližnjih občnih zborih dokončno rešili. Lahko trdimo, da so ti programi velik korak naprej k sistematičnemu, pa vendar demokratičnemu načinu načrtovanja v kmetijstvu.

Okrajni ljudski odbori so za letošnji določili za kmetijstvo velika milijonska sredstva. Kranjski okraj n. pr. je samo za živinorejo določil do 50 milijonov din, če bi bilo v ta fond vrčeno tudi sredstva za gojenje jame in melioracije, mariborski okraj pa okrog 36 milijonov din. Zato bi bilo neopravičljivo razpisovanje, če bi trošili tako velika sredstva brez točno odredene načrta, ki naj zagotovi večjo blagovno proizvodnjo, pa tudi utrjevanje socialističnih odnosov na vasi. Zlasti je pomembno, da predvidevajo programi okrajnih zadruških zvez vse ključne pozicije pospeševanja kmetijstva v rokah socialističnega sektorja, kot so n. pr. drevesnice, matičnjaki, plemenite postaje, laboratoriji, večje strojne postaje, vsa semenska služba itd. Vse to, torej najvažnejše, je v programih zajeto in podčrtano. Lahko pa ob bežnem pregledu teh programov ugotovimo nekaj pomanjklivosti, ki jih je moč še popraviti.

Predvsem je treba opozoriti, da so v večini okrajev ti programi prešibko naslonjeni na kmetijske zadruge. Opazovalci trdijo, da so edino v Celju trdni, da bodo svoj program zanesljivo izvedli, saj je

tako dosleden, da sega skoraj do posameznega zadrušnika. — Proizvodnja v nekaterih okrajih je usmerjena preveč enostransko. Tako trdijo nekateri strokovnjaki, da je bil nekada kranjski okraj glavni izvoznik semenskih trav in detelj, zdaj pa v poljedelstvu predvsem podpira proizvodnjo krompirja. — V programih niso dovolj zajeta zaščitna sredstva ter zatiranje rastlinskih boleznih in škodljivcev. V nekaterih okrajih je nastala prava polemika: ali je to skrb sadjarjev ali poljedelcev, in tako so akcije za zatiranje rastlinskih boleznih v največ primerih izpuščili iz programa. Prav tako neenotno gledanje je glede travništva in vsega, kar to zaobremca: ali naj bodo to skrb živinorejca ali poljedelca. — Prav resno pa je vprašanje zelenjadarstva, ki ga ne omenjajo v nobenem programu, razen v Kopru, čeprav ima Slovenija precej mest in industrijskih središč in že vrsto let razpravljamo, kako zadovoljiti potrebo po sadju in zelenjavi.

Vprašanje obnove vinogradov bi bilo treba v programih bolj konkretizirati in predhodno rešiti vprašanje kompleksne obnove na zadružni osnovi ter določiti tudi sredstva za to. Nujno bi bilo treba začeti vsaj z ureditvenimi načrti in dati prioriteto posameznim vinogradniškim predelom, ki so zaradi socialnih ali proizvodnih razmer interesantnejši. — Velika pomanjkljivost programov pa je tudi zapostavljanje nerazvityh področij. Tako na primer bi moral mariborski okraj pomagati Pohorju, celjski kozjanskemu predelu, ljubljanski Notranjski, koprski okraj bivšemu sežanskemu in postojanskemu okraju, okraj Novo mesto pa Beli krajini itd. Za vse te nerazvite kraje je nujno potrebno storiti več, kot je bilo storjenega do sedaj. Za vsako področje posebej je treba poiskati način, kako kmetovalce potegniti za seboj. Prvenstveno je treba v teh krajih premenjati stara in degenerirana semena, pri tem pa bi se bilo morda moč za nekatere artikke kmetovalce pogodbeno vezati ali karkoli pač. Parola je: kreniti naprej!

Kjer so programi preveč na-

Ribežovi nasadi pri Murski Soboti

Na kmetijskem gospodarstvu v M. Soboti so se letos odločili, da bodo zasadili večjo parcelo z ribezom, saj imajo za njega primerno zemljo. Prvi dve leti bodo sadili med vrstami še vmesne kulture (krompir, zelje ali pes), tretje leto pa bo ostal še čisti nasad. Ribežovo gozdišče bodo prodajali potrošnikom na sobotnem trgu, pošiljali pa ga bodo tudi zdravstvenim ustanovam, kajti znano je, da je ribez zdravilna hrana, bogata po vitaminih.

Kroček mladih kmetovalcev v ptujski občini

Pred dnevi je mladina iz Mestnega vrha pri Ptujah sklenila ustanoviti kroček mladih kmetovalcev, ki bo imel tri sekcije: sadjarstvo, vinogradništvo in gospodinjstvo. V sadjarstvu sekciji bodo imeli svoj nasad, kjer se bodo učili cepljenja, nege in gojenja sadežnega drevja, medtem ko bo vinogradniška sekcija delala poskuse na plantažah Vinarske zadruge. V gospodinjstvi sekciji pa bodo delala imela razna predavanja o kuhanju, konserviranju in drugih koristnih stvareh, ki jih mora vedeti vsaka napredna gospodinja.

čelni, jih je treba konkretizirati z določenimi nalogami. Na primer: po načrtu bo v Novem mestu že letos začela obratovati nova moderna mlekarina, pa se je Okrajna zadružna zveza premalo trdno zagrizla v problem organizacije zbiranja mleka. Isti problem bodo morali rešiti tudi v zasavskem okraju, da se ne bo več dogajalo, da dobivajo Trbovlje vsak dan mleko iz Ptuja po 36 din, potrošnikom ga prodajajo po 50 din, razliko pa regresira občinski ljudski odbor iz sklada za pospeševanje kmetijstva. Nekaj deset kilometrov naprej, na posestvu v Ponovičah, pa precejšnje količine mleka maslarijo. V Krškem bi morali v programu bolj odločno podčrtati, da bodo usposobili za odkupe vse kmetijske zadruge in utrdili v njih pospeševalne odseke itd.

Vse programe bodo na okrajnih zadružnih zvezah še pretrgali, jih dopolnjevali in spreminjali, zlasti važne popravke pa bodo vnašali občni zbori kmetijskih zadrug, ker bodo sprejemali programe za svoje področje. V republiknem merilu bo koordinirala te programe Glavna zadružna zveza, ki jim bo dala v skladu z najosnovnejšimi nalogami in s perspektivo razvoja kmetijstva še republiške naloge in republiški značaj. Centralni pospeševalni odbori pri Glavni zadružni zvezi pa bodo morali nuditi večji del strokovne in materialne pomoči šibkejšim okrajem. Jak.

Slabo so gospodarili

Kaj je ugotovil svet za gospodarstvo Občinskega ljudskega odbora Martjanci o gospodarjenju na državnem posestvu Tešanovci

Kmetijsko gospodarstvo Tešanovci je prišlo na slab glas. Lani so kmetovalci obojali malomarno gospodarjenje na tem posestvu; nekateri, ki jim ni do napredka socialističnih gospodarstev, pa so škodoželjno kazali na neobdelana in slabo obdelana polja.

Svet za gospodarstvo občinskega ljudskega odbora v Martjancih je proučil razmere Kmetijskega gospodarstva Tešanovci in ugotovil, da so krivi slabega gospodarjenja nekateri člani delovnega kolektiva. Kmetijsko gospodarstvo ima dva traktorja, ki pa so ju rabili za razne prevoze tudi takrat, ko bi bilo treba orati. Za ostala dela pa bi lahko dobili sezonske delavce ali delavce za posebno dela, če bi jih pravočasno iskali. V Tešanovcih sicer ni bilo odvečne delovne sile, toda iz nekaj kilometrov oddaljenih vasi odhajajo ljudje na sezonska dela celo v druge republike, kjer delajo prav tako na polju. Če bi kmetijsko gospodarstvo že spomlad naredilo načrt, koliko delavcev bo potrebovalo v polni sezoni, bi si jih lahko zagotovilo med tako imenovanimi sezonci. Ob enakih delovnih pogojih, kot jih imajo sezonci na kmetijskih gospodarstvih v Vojvodini in drugod, bi se jih večina rajši zaposlila bliže doma.

Pomanjkljivosti Kmetijskega gospodarstva Tešanovci so tudi v nezadostnem gnojenju in v zanemarjanju strojev. Vtem ko je bila šupa prazna, so stroji rjaveli na dežju. Dober kmetovalec postavi svoj voz in ostalo orodje ter stroje pod streho pred vsa-

V Pomurju bodo letos posadili 50.000 topolov

V Pomurju so se črni topoli že dokaj udomačili — posebno še tako imenovani jagnjedi ali piramidasti topoli, ki krasijo sli-

Topoli v Prekmurju

kovita pobočja prleških goric ali pa jih tu in tam srečamo v nasadih ob cestah v Prekmurju. Najbolj znan in tudi mikaven je nasad topolov ob cesti iz M. Sobote do bližnjega Rakičana, saj je postal že prava značilnost za pokrajino ob Muri.

Dobre lastnosti, ki so značilne za topol — hitra rast, mala zasenčitev terena in velik lesni prirastek — so še prav posebno odlike topola, ki je udomačen v Pomurju — kultiviranega škandana. Nič čudnega torej, če so se strokovnjaki in gozdarji takoj zavzeli za to, da bi v okviru občega prizadevanja v državi in koristnih pobud v mednarodnem merilu posadili v pokrajini čimveč topolov. Primernegega terena — rahlih, globokih, humusnih in svežih tal — namreč ne primanjkuje; samo ob pritoku Mure merijo ugodni tereni čez 300 km, nič manj pa tereni ob cestah, železniških progah in potokih, ki so naravnost idealni za rast topolov. Tudi gozdni sestav ob Muri bo potrebno spremeniti v dobro topola. Za to obsežno in gospodarsko zelo koristno delo bodo potrebovali čez 100.000 sadik, ki jim bodo v 50 letih lahko dale nad 150.000 kubnih metrov kakovostnega celuloznega in gradbenega lesa. Pobuda za saditev topolov pa jih ni našla nepripravljene. Ze predlani je Uprava za gozdarstvo pri OLO M. Sobota začela v svojih drevesnicah vzgajati topolove sadike. Letos jih bodo lahko posadili že čez 50.000. Dosedaj so jih sadili izključno na gozdnih parcelah, letos pa jih bodo zasadili nekaj tisoč tudi ob potoku Ledava. Drevesnice nameravajo še razširiti in urediti novo pri Gor. Radgoni, tako da bodo lahko povsem zadostili potrebam kmetijskih posestev, zadrug in kmetovalcev.

Povsem razumljivo je, da bo z novimi topolovimi nasadi sčasoma naraslo dosedaj pičlo lesno bogastvo v Pomurju, ob česar bodo imeli koristi prebivalci sami in naša lesno-predelovalna industrija, hkrati pa bo tudi pokrajina in njeni kraji pridobili mnogo mikavnejši izgled. Novi, obsežni topolovni nasadi bodo prav gotovo vplivali na klimatske in podnebne razmere v tem panonskem predelu. —rs—

Koristne zanimivosti

KOLIKO ŽIVIL SE POKVARI NA REKI

Sanitarna inšpekcija na Reki je ugotovila, da se je v minulem letu na Reki pokvarilo 46 vagonov živil. Največ se pokvarilo zelenjavo (23 vagonov) in sadja (16 vagonov). Če računamo, da je bila lani povprečna cena zelenjave 30 din za kg, brez zira na vrsto in kakovosti, znaša škoda zaradi pokvarjene zelenjave okrog 7 milijonov din. Kolikšna je šele celokupna škoda zaradi kvarjenja vseh živil? Zato je nujno potrebno, da se letos ta škoda prepreči.

RAZSTAVE KMETIJSKIH STROJEV

Podjetje »Pobeda« v Novem Sadu je izdelalo program razstav oziroma ogledov poljedelskih strojev v tem letu. Predvideno je, da bodo vse podjetja za proizvodnjo strokovne in bolnikom prikazala svoje stroje v raznih krajih, državi. V Beči bo takra razstava v Verušicu, v Srbiji — v okolici Sabca, Užica in Stalača, v Makedoniji — Bitolju, na Hrvaškem — v Osijeku in Božjakovini, v Sloveniji — v Kopru.

PRVI DOMAČI MLIN »SUPERIOR«

Tovarni »Zrnaj« v Zemanu in »Pobeda« v Novem Sadu sta izdelali prvi domači mlina »Superiore« po licenci italijanske tovarne »Okrim«. Mlin je popolnoma avtomatiziran in je pri njem lahko zaposlen samo en delavec.

KORISTNOST GRAHA

Grah so gojili že tisoč let pred našim številom. Njegova domovina so zahodne dežele ob Sredozemskem morju. Svedi grah je lahko prebavljiv, zato ga priporočajo otrokom in bolnikom. Zlasti veliko vsebuje ogljikovih hidratov, beljakovin in maščob. Suhi grah ne zadržuje na hranilnosti za govedino, ki vsebuje 21%, beljakovin in 2% maščob. Grah vsebuje tudi mnogo vitaminov C in B ter želatino, apneni in fosforja, razen tega mnogi stroki vsebujejo precej sladkorja, zlasti sorte sladkornega graha.

JEDILNIK ZA PRAŠICE

Na ekonomiji v Repnjah se bavijo s prasičarstvom. Skrivnost njihovi uspehih uspehov tiči v skrbni negi in pravilnem krmljenju prašičev. Takole jih krmlijo: poleti pokladajo vsem zeleno hrano, deteljo, in veliko mlade, sveže trave. Na paši in tekalnici ali naberejo po volji še različne vrste zelenjave in korenin. Posimil namočijo v korita, tudi omet, staro opoko iz zemlje, kar je zelo važno, ker prašičev ravno v tem času manjka črnilca.

Kako ublažiti škodo zaradi pezebe sadnega drevja

Letošnja mrzla zima je zelo presenetila sadjarje, ki so zaradi millega vremena v januarju pričakovali zgodnjo pomlad in februarju. Konec januarja so zacveteli mandlji na prisojnih pobočjih ob naši morskem obali. Časopisne vesti napovedovale, da bodo v pomurskem okraju v nekaj dneh začele cveteti jablane. Toda že dne 31. januarja so zapihali mrzli vetrovi, prvi dni februarja pa so s severa vdrli snežni viharji; mnogi sadjarji in vrtnarji doma in po vsej državi so pričakovali padanje toplote, ki je dosegla na Primorskem do -15 stopinj Celzija, na Gorenjskem do -21 stopinj, na Dolenjskem do -26 stopinj in na Štajerskem celo do -29 stopinj Celzija.

To stanje nizke toplote ali mraza je doseglo kritično točko, pri kateri nekatera sadna vrsta v celoti izgubi, nato padanje toplote, ki je dosegla na Primorskem do -15 stopinj Celzija, na Gorenjskem do -21 stopinj, na Dolenjskem do -26 stopinj in na Štajerskem celo do -29 stopinj Celzija. To stanje nizke toplote ali mraza je doseglo kritično točko, pri kateri nekatera sadna vrsta v celoti izgubi, nato padanje toplote, ki je dosegla na Primorskem do -15 stopinj Celzija, na Gorenjskem do -21 stopinj, na Dolenjskem do -26 stopinj in na Štajerskem celo do -29 stopinj Celzija.

Te stanje nizke toplote ali mraza je doseglo kritično točko, pri kateri nekatera sadna vrsta v celoti izgubi, nato padanje toplote, ki je dosegla na Primorskem do -15 stopinj Celzija, na Gorenjskem do -21 stopinj, na Dolenjskem do -26 stopinj in na Štajerskem celo do -29 stopinj Celzija.

POTREBNA JE PREVIDNOST

Pri oskrbovanju od mraza poškodovanega sadnega drevja je potrebna previdnost. Z obrezovanjem in drugimi ukrepi bo možno manj poškodovan sadno drevje ohraniti pri življenju. Pri starejšem sadnem drevju navadno pozebe ali razpoka deblo nad višino snega ali pa pozebe samo posamezni deli na vejnem vrstu ali pri osnovi glavnih skeletnih vej. Manjše poškodbe je treba zdraviti s celulozno maso, veče pa z masno lovcico in zavetimi razpokami in poškodbe s papirnim ali zavojem iz tkanine-vrečevine. Pri močnejše poškodovanosti in večjih kroni priporočamo redčenje ali pomladitev krone, da bi na ta način preostali del drevesa imel dovolj hranil in močnejše pomlad in s tem začeli rasti. Pri mlajšem sadnem drevju navadno pozebe razstir vršički do določene dolžine; pri breskavah pozebe cvetni brsti, kadar nastop mrza prekine že začeti razvoj brstov. V takem primeru se brstje posušijo in odpade pred odpiranjem cvetja, ne da bi mrz poškodovan rane. V tem primeru je bolje mladič, ki so brez plodov, rezati na kratko, ostale pa navadno.

Po prvih znanih sodeč, so pri breskavah in marelicah pozebe hujšo razvite normalne in vegetativne mladice, katere je treba poraziti do živca in nepoškodovanca telesa, ali pa drevje pomladiti, če je to potrebno. Močnejše pozebe breskev so vidne v manj ugodnih legah s težko in vlažno zemljo ter v na-

skemu mrazu. Na podlag tega bo možno izpopolniti predlog razinacije posameznih sadnih sort, ki pridejo v poštev za tržno proizvodnjo, odnosno napraviti sozvojni nasadov po planiranih sistemih. Zaradi važnosti navedenih za nadaljnji razvoj modernega sadjarstva, naj odgovorni referenti za sadjarstvo v proizvodnem sektorju kakor tudi pri pospeševalni službi sodelujejo in vestno izpolnijo poslani obzaveze ter istega vrstejo na določenih navedenih.

Pri oskrbovanju od mraza poškodovanega sadnega drevja je potrebna previdnost. Z obrezovanjem in drugimi ukrepi bo možno manj poškodovan sadno drevje ohraniti pri življenju. Pri starejšem sadnem drevju navadno pozebe ali razpoka deblo nad višino snega ali pa pozebe samo posamezni deli na vejnem vrstu ali pri osnovi glavnih skeletnih vej. Manjše poškodbe je treba zdraviti s celulozno maso, veče pa z masno lovcico in zavetimi razpokami in poškodbe s papirnim ali zavojem iz tkanine-vrečevine. Pri močnejše poškodovanosti in večjih kroni priporočamo redčenje ali pomladitev krone, da bi na ta način preostali del drevesa imel dovolj hranil in močnejše pomlad in s tem začeli rasti. Pri mlajšem sadnem drevju navadno pozebe razstir vršički do določene dolžine; pri breskavah pozebe cvetni brsti, kadar nastop mrza prekine že začeti razvoj brstov. V takem primeru se brstje posušijo in odpade pred odpiranjem cvetja, ne da bi mrz poškodovan rane. V tem primeru je bolje mladič, ki so brez plodov, rezati na kratko, ostale pa navadno.

Po prvih znanih sodeč, so pri breskavah in marelicah pozebe hujšo razvite normalne in vegetativne mladice, katere je treba poraziti do živca in nepoškodovanca telesa, ali pa drevje pomladiti, če je to potrebno. Močnejše pozebe breskev so vidne v manj ugodnih legah s težko in vlažno zemljo ter v na-

Cikečki vas v martjanski občini je premajhna, da bi prebivalci lahko imeli svojo kmetijsko zadrujo, zato so se pred leti pridružili svojim sosedom v kmetijsko zadrujo. Pred tedni pa se je pojavila težnja, da bi se zadržali v Cikečki vasi ocepili od prosejajkove zadruge in se pridružili Kmetijski zadruzi Selo. Te težnje niso narekovali upravičeni razlogi, temveč moč, ki je iskali samo osebo korist.

Zakaj ne bi imeli v domači vasi trgovine? Je največje vprašanje med prebivalci. Ljudje se ma pritrjevali. Kdo ne bi imel trgovine rajši v domači vasi, kakor bi hodil nakupovati v 2 kilometra oddaljen kraj. Mož je dobro vedel, da bo s trgovino pritegnil zadrušnike k izvedbi svojih načrtov — razen tega pa bi v svojih lahko dobil zaposlitev kot poslovodja njegov prijatelj.

Ker v mali vasi trgovina ne bi bila rentabilna, se vodstvo Kmetijske zadruge Prosenjakovci ni strinjalo s predlogom. Poborniki trgovine pa se je domlenil s Kmetijsko zadruzo Selo, ki je bila pripravljena ustanoviti prodajalno v Cikečki vasi, če bi se vsi zadržniki vključili vanjo kolektivno, s tem pa se ni

sadnih, kjer so bila opažena znamenja pomanjkanja fosfora in kalija. V tem slučaju se bodo znamenja pozebe kazala po vseh organih listov in času cvetenja ali listanja. Breskve in marelice bodo verjetno še razvile cvetje, toda ne nadomda se bo pojavila sušica cvetja, lista ali mladi, nato bo cvetje postopoma odmrla.

V drevesnicah je samo sem in tja ugotovljena pozeba rastnih vršičkov, več pri enoletnih cepeljkah kot pri starih vršičkih sadikah. Pozebe vršičke je treba rezati do živca in tako bodo sadike kmalu močno pogonale ter nadomestile izgubljene dele.

NAJVEČ ŠKODE JE NA KOPRSKEM

Največ trajne škode je doslej ugotovljena v oljčnih nasadih na Koprskem. Pozebe je po obsegu podobna pozebi leta 1929, ko je propadlo 2/3 vseh nasadov. Navidežno je sicer zminzeleno listje popolnoma zgubilo svojo svežo barvo, eno — in dvoletne mladice so deloma ali pa popolnoma suhe, sem in tja pa so poškodovane osnovne veje in celo deblo razpokano od tal do krone. Stopnja pozebe je torej zelo različna in bi treba previdnosti pri obrezovanju. Za zdaj je odstraniti samo manjše suhe poganjke in močno razpokane veje, kasneje pa bo Kmetijska služba OZZ Koper dala vsakemu proizvajalcu konkretna navodila. Da bi si po mrzu poškodovanost sadno drevje hitreje opomogli, je treba nasade gnojiti s hitro topljivimi gnojili. Gnojila je dodati čim bližje koreninam. Radi tega je zelo uspešno gnojenje s tekočimi gnojili ali pa globoko podkopavanje gnojil. V sestavi gnojil je treba dati poseben poudar na kalij in fosfor, ki posebej ugodno vpliva na razvijanje ran, ki jih je povzročila zimska pozeba. Ing. F. A.

Stare kolje peljejo iz vinograda

IZ VINOGRADNIŠKEGA GOSPODARSTVA KOŠAKI

Mlade trte in mlada drevesa

so najpomembnejši kapital posestva

Nad Mariborom po pobočjih košaškega in meljskega hriba ter ob glavni cesti do Šmarjete se razprostirajo zemljišča Vinogradniškega gospodarstva Košaki, ki je nastalo pred leti iz bivše vinogradniške zadruge. Strma, sončna lega in ustrežna kakovost zemlje daje ugodne pogoje za gofite vinske trte in pridelovanje kakovostnih vrst. V nižjih legah pod vinogradi pa srednje težka zemlja najbolj ustreza za sadno drevje. Od 555 ha obdelovalnih površin Vinogradniškega gospodarstva Košaki je skoraj polovica zasajena s sadnim drevjem, ena tretjina pa z vinsko trto. Z obdelavo njiv se skoraj ne bavi, saj jih ima samo 31 ha. Precej več je travnikov, ki pa so predvsem na takih krajih, kjer druge kmetijske kulture slabo uspevajo. Zato razen sadjarstva in vinogradništva posveča delovni ko-

lektiv veliko skrb še živinoreji. Delovni kolektiv vinogradniškega gospodarstva Košaki pa je dobil pred leti v upravljanje stare in izžrpane vinograde in sadovnjake, ki niso obetali, da bi njegov trud, ki ga bo vlagal v obdelovanje, dovolj poplačevali. Na hribih tik mesta so bili še nekoliko starejši vinogradi, kakor so bili drugi v okolici, ker so jih po napadu trne usil pred več desetletji začeli najprej obnavljati. Tudi sadovnjaki niso bili mnogo boljši.

Delovni kolektiv se ni ustrašil take zapuščine. Takoj v začetku je ugotovil, da ga čaka težavno delo — velika obnova. To nalogo opravlja uspešno, čeprav ni vedno zadovoljen s svojim delom. Po njegovem mnenju bi bilo treba obnavljati še hitreje, pa ni gmotnih sredstev — investicij. Doslej je obnovil 30 ha vinogradov, kar

je ena šestina vseh. To je dvakrat toliko, kolikor bi bilo potrebno, če bi tudi prejšnji lastniki obnavljali svoje vinograde postopoma vsako leto nekaj. Sadovnjake obnavlja še nekoliko hitreje; doslej jih je obnovil 48 ha, kar je ena petina vseh.

Pri obnovi vinogradov delovni kolektiv upošteva potrebe mesta. Deset odstotkov doslej posajenih trt je namiznih sort, s katerimi bo zalagal mariborski trg. Podobno ravna tudi pri obnovi sadovnjakov in skrbi za zgodnje sadje.

S pospešeno obnovo delovni kolektiv prevzema veliko breme, vloga mnogo investicij. Pri tem ga pa vzpodbuja prepričanje, da bodo mladi vinogradi in sadovnjaki čez nekaj let močno povečali njegove dohodeke v primeri z dohodki, ki jih dajejo stari, izžrpani nasadi. P.

ANKETA

Da bi ugotovili stanje pozebe na sadnem drevju, je Odbor za sadjarstvo Glavne zadruge zveze Slovenije v sodelovanju s Kmetijskim inštitutom Slovenije — odsekom za splošno sadjarstvo — razpisal posebno anketo, navodila v obrazecem so bila poslana vsem socialističnim obratom, to je državam in zadružnim kmetijskim posevkom, ekonomijam, OZZ, kmetijskim zadrugam, proizvajalcem jagodičja in številnim privatnim sadjarjem. Po tem navodilu naj sodelovalci anketno navodila v času cvetenja v maju in juniju ter zabeležijo okolnost in potrebne podatke v obrazec. Obseg pozebe se izraža v odstotku cvetnih brstov, dolžine pozebih mladice, v odstotku pozebe vej in debela ter v odstotku pozebe korenin, odns. odstotku celih dreves po sortah in podlagah. Zbrani podatki bodo služili kot gradivo za sestavo klasifikacije sadnih sort in vrst s ozirom na občutljivost nasproti zim-

PRIPRAVE NA VOLITVE POTROŠNIŠKIH SVETOV V MARIBORU

Izkušnje in predlogi

Decentralizaciji trgovske mreže v večjem obsegu so se mariborska podjetja izognila. Uvedene so bile le nekatere manjše spremembe, ki so jih narekovala potrebe organskega razvoja.

Ogledali smo si poslovanje trgovskega podjetja »Dome«, ki sodi med večja mariborska trgovska podjetja in združuje delo šestih poslovalnic. Poizvedeli smo za njihovo mnenje in stališča, ki jih zavzemajo do decentralizacije, ustanavljanja potrošniških svetov in drugih vprašanj naše trgovine.

ZA VEČJO SAMOSTOJNOST POSLOVALNIC

V trgovskem podjetju »Dome« menijo, da so samo večja in gospodarsko močnejša podjetja zmožna dobro gospodariti, zlasti kar zadeva investicijsko in kreditno politiko, razen vseh ostalih razlogov, kot so združeno knjigovodstvo, manjši stroški manipulacije in prevoza, skladišča in ostala organizacijska in tehnična vprašanja. Tako poslovanje se je že doslej uveljavilo v podjetju »Dome«. Vendar so tu krenili dalje in skušajo v notranje poslovanje podjetja vnesti več demokratičnosti.

Predsednik Okrajne trgovske zbornice tovariš Sušteršič, ki vodi to podjetje, meni, da bi sicer morala obstajati večja podjetja, vendar naj bi dala svojim poslovalnicam več samostojnosti in iniciative. Samostojnost poslovalnic naj bi prišla do veljave predvsem pri samostojni nabavi in prodaji blaga. S tem bi bila med poslovalnicami samimi omogočena konkurenca in tekmovanje. Matično podjetje naj bi poslovalnicam v tem oziru pomagalo z vzpodbudami, strokovnim nadzorom, enotnim vodenjem knjigovodstva, pregledi, skladišči, prevoznimi sredstvi itd. Tako poslovanje bi po njegovem omogočalo večjo ekonomičnost, onemogočalo pa bi tudi ozke centralistične težnje. Najvažnejša pri vsem tem je investicijska politika, ki bi jo bilo možno načrtno izvajati. Kljub vsemu pa bi imela vsaka poslovalnica, ki bi prešla svoj dosedanj obseg trgovanja, možnost, da se razvije v samostojno trgovsko podjetje, seveda na osnovi realnih možnosti.

POTROŠNIŠKI SVETI PRI VEČJIH PODJETJIH?

V trgovskem podjetju »Dome« so menili, da bi bilo za sedaj najbolje, če bi se potrošniški sveti izoblikovali pri večjih podjetjih. Predvidevajo, da bi uvajanje potrošniških svetov pri manjših trgovinah najbrž ne želo dovolj zanimanja potrošnikov, zlasti tam, kjer so trgovine specializirane in ne prodajajo živil. To že zaradi tega, ker združujejo špecerijske trgovine okrog sebe večji krog stalnih odjemalcev, medtem ko pri ostalih dejavnostih to ni primer.

Trgovsko podjetje »Dome« naj bi za začetek dobilo en potrošniški svet, podobno kot pri ostalih mariborskih podjetjih. Clani teh potrošniških svetov bi sestavljali skupščino občine. Medtem ko bi se potrošniški svet podjetja ukvarjal z vprašanji uprave in poslovalnic, bi občinski svet izvajal nadzor nad poslovanjem trgovske mreže svojega območja in usmerjal trgovsko življenje.

POTROŠNIKI IN GROSISTI

Kljub predpisom in zakonskim odredbam, ki naj bi onemogočile monopoliziranje in karteliranje grosistične mreže, je vendarle opažati, da tu ne odločajo samo objektivne okoliščine, pač pa tudi subjektivni momenti in nagibi. Prav zaradi tega menijo pri trgovskem podjetju »Dome«, da ni dovolj, da bi določili v nadzorno telo grosističnega podjetja samo njegove odjemalce, pač pa tudi potrošnike. V nasprotnem primeru bi obstajala možnost, da se grosistično podjetje skupno s svojimi komitenti povrne spet na staro. V tem primeru, ko gre za družbeni nadzor nad trgovino, grosistična podjetja sploh ne bi smela predstavljati nobene izjeme. Pravica potrošnika, da kritizira in pomaga pri boljšem poslovanju trgovine, bi morala zlasti tu najti svoje mesto, sicer bo predmet razprav in kritike vedno le malo-prodajna mreža, ki je n. pr. glede določanja cen skoraj izključno odvisna od grosistov.

Predsednik trgovske zbornice tovariš Sušteršič je mimogrede nakazal, da bi bilo treba tudi spremeniti sestavo gostinskih

Prizor iz ljudske igre »Srebrna«, ki so jo uprizorili v soboto in nedeljo v Domu »Svobode« na Ježici. Igra je spisal in režiral Borivoj Svetel, scensko glasbo je napisal prof. Stanko Prek, pel pa je moški pevski zbor »Svobode« Ježica pod vodstvom prof. Janeza Godeca. Pri igri je sodelovalo nad 50 ljudi, predvsem mladincev in čeprav nimajo dovolj izkušenj je igra zelo dobro uspela. Gostovali bodo še v kamniškem okraju in na Primorskem.

PRESKRBA ZASAVSKIH REVIRJEV Z MLEKOM

Pocenitev, ki pravzaprav ni pocenitev

Namesto regresa na cene mleka bi bilo treba storiti vse, da bi zadovoljivo organizirali zbiranje mleka, ki ga je v samem zasavskem okraju več ko dovolj

Trbovlje, 12. marca. — Bolečine, ki jo občutimo v zasavskih revirjih zastran preskrbe z mlekom, kakor vse kaže, zlepa ne moremo spraviti s sveta. Leta in leta se že vleče in postaja že tako huda, da so začeli med drugim tudi revirski zdravniki s čedalje večjim poudarkom opozarjati na zdravstveno izredno škodljive posledice zaradi neverjetno nizke potrošnje mleka. Če vzamemo za primer samo Trbovlje, kjer znaša dnevna potrošnja mleka v najboljšem primeru do 2000 litrov, ugotovimo, da pride dnevno na vsakega občana komaj deciliter mleka. Ta minimalna potrošnja tega važnega hranila pa se nam pokaže v tembolj zaskrbljeni podobi, ko pomislimo, da je v Trbovljah okoli 7000 otrok, upokojevcev in starih ljudi, za katere si vendar boljšega hranila, kot je mleko, ne moremo misliti. Podobno kot v trbovlskem je tudi v ostalih zasavskih revirjih.

Zakaj v revirjih stalno pada potrošnja mleka? Na to vprašanje vse žene, matere in gospodinje odgovarjajo v glavnem z dvema ugotovitvama: previsoke cene in premalo mleka. Resda se sem in tja celo priveri, da se tiste minimalne količine mleka, kolikor ga dnevno pride n. pr. v Trbovlje, ostane toliko in toliko litrov neprodanega. Ali vse problem je treba vzeti za daljše obdobje, rečimo za zadnjih pet let in še več. Če je namreč takšno stanje daljše obdobje, se ga potrošniki pravičijo, ali z drugimi besedami, odvajajo se mleka, ki v sestavi dnevne prehrane začenja čedalje bolj odpadati.

Vse dotle, dokler bodo zasavski revirji navezani na dovoz mleka iz oddaljenih področij (Ptuj), kajpada tega akutnega vprašanja

ne bo moč tako ozdraviti, kot bi bilo treba, da bi spet začela naglejše narasčati v revirjih potrošnja mleka. Nobenega dvoma: mleko od daleč — visoka cena. Tako smo se v teh letih navadili. Ali treba bo storiti prav vse, da priidemo do mleka, ki je blizu, pred nosom, na našem lastnem področju. Že lani, ko so bili zasavski revirji še v bivšem trbovlskem okraju, smo v »Ljudski pravici« statistično dokazali, da dajejo krave, kolikor jih je takrat bilo v trbovlskem okraju, ob minimalni molznosti več ko dovolj mleka za vse revirje. In vendar tega mleka ni, se izgubi, ostane doma itd. Z združitvijo s krškimi okraji, ki ima pretežno kmetijski značaj, se je kajpada glede mleka stanje v lastnem okraju še neprimerno zboljšalo.

Prav nobenih pomislekov torej ne bi več smelo biti, da se stvari lotimo na pravem koncu in nemudoma. Če doslej vse zadrage in vsa preskrbovalna mreža niso vzele problema resno, bi posledje ne smelo biti več oklevanja. Če imamo v okraju več ko dovolj mleka in navzlic temu v revirjih za delovnega človeka, za otroka, za starca ni dovolj mleka, potem se pravi, da zbiranje mleka in preskrba nismo pač organizirali tako, kot bi se navzile vsem oviram (pomankanje mlekarov, prevoznih sredstev itd.) to dalo storiti. Lagodno smo vztrajali na dovozu mleka, namesto, da bi se vsa naša kmetijska politika z vsemi silami zagnala v vprašanje preskrbe delavskih središč z mlekom. Nedavno je okrajni ljudski odbor o tem tehtno razpravljal ter tudi odobril sredstva za dvoje tovornih voz, ki bi vozila mleko iz Brezice. Bilo pa je poudarjeno, da bo treba misliti na zbiranje mleka na bližnjem področju (Radeče in vasi neposredno okoli revirjev), kjer je mleka dovolj. Tu naj zdej nemudoma začne kmetijske zadrage ob pomoči preskrbovalne mreže in občinskih ter zlasti krajevnih odborov! Kadar v krajih, kjer imajo mleko in bi ga lahko imeli še več, mislijo na elektriko, na ceste, na novo šolo, na telefon in druge komunalne želje in potrebe, naj hkrati pomislijo, da matere, žene in gospodinje pa otroci v revirjih mislijo na mleko in si mleka po zmerni ceni vroče želijo!

Dobre tri tedne je že, kar se je bilo v Trbovljah mleko pocenilo od 40 na 35 dinarjev. Na videz so se sicer Trbovlje rehabilitirale ter niso več glede mleka najdražje potrošne središče v Sloveniji. V resnici pa je to le pocenitev, ki pravzaprav ni pocenitev. Občinski ljudski odbor je pač našel izhod v sili in odobril na ceno mleka 5 din regresa, ki se plačuje iz sklada, ki se zbira iz 10-odstotnega občinskega prometnega davka na

alkoholne pijače. Za komuno je ostala cena, kakršna je bila, torej 40 din. S priznanjem regresa kajpada problem ni rešen in je zato-rej zares samo preventivni izhod za siko, da bi potrošnja mleka še bolj katastrofalno ne padla. (Z.)

Kaj vse nameravajo zadrage v kamniški občini

V pripravah za izvedbo rednih letnih občnih zborov, ki se bodo v kratkem pričeli, so vse kmetijske zadrage v občini Kamnik že izdelale načrte dela za tekoče leto. Odkup mleka je eno izmed najbolj perečih vprašanj pri preskrbi mest in večjih krajev. V tej občini je živinoreja dokaj dobro razvita in mleka bi bilo lahko za vse dovolj, samo organizacija zbiranja in odkupa je pomanjkljiva. Niso redki primeri, ko pobira mlekar polne vrče z mlekom kar po dvoriščih, pred hišami, ob poti in drugod ne glede na vremenske in druge razmere. Zato so si vse te zadrage zadale kot eno glavnih nalog, povečati in izboljšati odkupno in zbiralno mrežo za mleko. Po vseh večjih krajih na področju posameznih zdrug pa bodo zgradili devet sicer preprostih toda higieničnih zbiralnih zbiralnic. Tako zbiralnice, ki je sicer večja in moderner urejena, je lani zgradila KZ Komenda. Zadruga bo letos preuredila poslopje nekdanje zbiralnice mleka v sodobno veterinarsko ambulanto. S tem bo odpadlo drago zdravljenje in nebuljni prevozi bolne živine v Ljubljano in zdravljenje po hlevih.

IZPRED SODIŠČA

Nista imela namena krasti

V poročilu »Ta teden pred ljubljanskim sodiščem« smo napovedali obravnavo proti Adolfu Smrekarju in Jožetu Kamnikarju. Obtožena sta bila, da sta hotela na cesti pod Javorjem pri Sočnem silo vdreti v osebnem avtomobilu in ga okraستي. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti z avtomobilom. Obtožena je skušala ovrčiti to njuno trditev, češ da mladec od njiju ne zna kofirati. Na obravnavi pa je prvi obtožene pokazal potrdilo, da je opravil šoferski tečaj.

Sodišče se je prepričalo, da nista hotela krasti, saj sta imela priložnost, da vzameta stvari in orožje, ki je bilo v avtomobilu, ne pa da bi se podrgnili v galetarju. Odvila sta okensko steklo na zadnji strani avtomobila, toda preden sta zlezla vanj, ju je zmočil nek pesec, nakar sta zbežala.

Včerajšnja obravnava proti obtoženima je pokazala, da nista imela namena krasti. Branila sta se namreč, da sta se hotela samo nekoliko voziti

NOGOMET

Jugoslavija - Avstrija v Zagrebu

Nogometna zveza Avstrije je brzojavno objavila Nogometno zvezo Jugoslavije, da se strinja s tem, naj bi bila 17. junija odigrana povračilna tekma med reprezentancama Avstrije in Jugoslavije za pokal dr. Josepha Görösa.

Angleški profesionalci prenehali s stavko

London, 13. marca. (Reuter). Zveza profesionalnih nogometašev je odpovedala stavko svojih članov, ker je sindikat direktorjev profesionalnih klubov privolil v to, da se porazgovori o zvišanju plač nogometašem. Zveza zahteva tudi posebne nagrade za igralce, ki sodelujejo na tekmah ob električni razsvetljavi in na prireditvah, ki jih prenašajo po televiziji.

Naši tekači na krosu v Italiji

Mednarodnega tekmovanja v krosu 'Cinque Mulini' v Italiji se bodo udeležili tudi naši atleti Segedin, Pavlič in Ottenheimer iz Partizana in žuvela iz mladosti. Letošnje tekmovanje je 24. po vrsti in se ga bodo udeležili razen dočasnih še švicarji, avstrijci in Francozi.

SAH

Spomenik Aljehinu

Prvič v šahovski zgodovini po Svetovni šahovski zvezi (FIDE) odkrila spomenik enemu izmed svojih najbolj genialnih članov, vsemu svetovnemu prvaku Aleksandru Aljehinu.

Sprt s svetom in srt v sebi je umrl Aljehin 24. marca 1946 v neki hotelski sobi v malem portugalskem mestecu Estoril, v revščini in osamljenosti. Tako se je Aljehinu izpolnila želja, katero je večkrat izrazil, da bi rad umrl kot svetovni prvak.

Leto 1946 je bil odigran v Londonu manjši mednarodni turnir, na katerem je bil povabljen tudi Aljehin. V zadnjem trenutku pa je prejel brzojavko, s katero je prireditelji preklinali njegovo udeležbo. Ameriška šahovska zveza je namreč odločno zahtevala, da Aljehin ne sme igrati na turnirju, ker je med drugo svetovno vojno simpatiziral z Nemci in napisal v 'Deutsche Schach Zeitung' članek z naslovom 'Judovski ali arabski šah', v katerem je izpril svoje antisemitsko sovraštvo. Sicer je Aljehin te trditve pozneje zanikal, toda na posvetu udeležencev londonskega turnirja je bil sprejet sklep, da se Aljehin ne pripusti več na noben mednarodni šahovski turnir. Najtežje trenutke svojega življenja je Aljehin preživel osamljen brez prijateljev in izločen iz mednarodnega šahovskega življenja. Prišla je beda in konec je bil samomor.

Iz prispevkov vseh članic, zlasti SZ, je FIDE zbrala sredstva za spomenik Aljehinu v Parizu, v mestu, kjer je našel drugi dom po pobegu iz Sovjetske zveze leta 1921. Dne 24. t. m. se bodo tam zbrali pri odkritju vsi udeleženci letošnjega turnirja kandidatur za svetovnega prvaka v Amsterdamu in sedanjih svetovni prvaki Misa Botvinnik.

S SKUPŠČIN OKRAJNIH ZVEZ »PARTIZAN«

V Brežicah: razširiti telesno vzgojo na vas

V dvorani novega kulturnega doma v Brežicah je bil minul teden prav dobro obiskan letni občini zbor okrajne zveze »Partizan«, ki so se ga razen številnih delegatov udeležili tudi mnogi gosti, med njimi zastopnik republiške zveze »Partizan«

Cepprav malone vsa društva »Partizan« v zasavskem okraju izkazujejo v minulem letu razveseljavni napredek in nekatera celo znatnejši porast članstva, na splošno stanje še vedno ni takšno, kot si ga želimo, če upoštevamo izreden pomen, ki ga ima telesna vzgoja v rasti mladega človeka in oblikovanju njegove značaja. V vseh društvih »Partizan« breziškega okrajja je okrog 4000 članov, od teh komaj dobro polovico telovadskih. V glavnem so telesnovzgojne organizacije zasidrane v delavskih revirjih in središčih, medtem ko bo treba zanimanje za telesno vzgojo v vaseh in na podeželju močnejših društev ustanoviti tudi na podeželju čim več društev »Partizan«. Zato bo treba v prihodnje razgibane propagande in prepričevanja o koristnosti telesne vzgoje v industrijskih središčih, zlasti pa na vasi, kamor telesna vzgoja prodira s tako počasnimi koraki. V tem smislu so delegati postavili za vzgljed zlasti telesnovzgojna prizadevanja v občini Rače, kjer so v zadnjem obdobju ustanovili kar štiri nova društva »Partizan«, ter dali telesni vzgoji dokaj množični značaj.

Lani je postalo delo v društvi »Partizan« neprimerno bolj redno in sistematično, oddelki stalnejši in vsebina dela precej bolj pestra. Večina društev se ni več omejevala samo na orodno telovadbo in proste vaje, ampak gojila tudi lahko atletiko, smučanje, plavanje in druge športne panoge. Enostanskost, ki je bila v marsikaterem društvu viru za večji razmah, se je tako umaknila najbolj pestremu udejstvovanju, pri čemer pa je večina društev skrbno pazila, da ostane društvo v vsem homogeno-disciplinirana enota. Željo po boljši sodelovanju s prav vsemi množičnimi organizacijami, ki naj bi povsod podpirale napredek telesne vzgoje ter sodelovanja z ljudsko oblastjo, pri čemer posebno poudarjajo potrebo, da bi po vseh občinah ustanovili svete za telesno vzgojo.

Blizu se skupščina naše najbolj množične telesnovzgojne organizacije — »Partizana« Slovenije. Na tej skupščini bodo prisostvovali izvoljeni predstavniki s skupščin okrajnih zvez. Na skupščini zveze bodo izmenjali mnenja in izkušnje z dela na tako imenovanem terenu, prav tako pa bodo dobili tudi smernice za delo v prihodnje. Vsekakor bodo morala društva »Partizan« letos posvetiti večjo pozornost pestri vadbi, ker le na ta način bo telesna vzgoja prodrla tudi v industrijska središča in na vas.

Od naših dopisnikov smo prejeli poročila s skupščin Okrajne zveze »Partizan« Brežice in Nova Gorica, ki ju danes objavljamo.

OSNOVNI POGOJI ZA RAZVOJ SO

Cepprav manjka marsičesa, imajo vendarle skoraj vsa društva osnovne pogoje za delovanje in razvoj. Lastne telovadnice in vaje, osiala pa gostujejo šolskih telovadnicah ali drugje najetih telovadnih prostorih. Pretežno večina društev ima bolj ali manj urejena letna telovadišča, tako da vsaj od pomladi do jeseni lahko intenzivneje delajo tudi tista društva, ki še nimajo svojih domov z urejenimi telovadnicami. Pač pa je za nadaljnji razvoj društev in sploh telesne vzgoje precejnega vira pomanjkanje vadiateljskega kadra. Glede materialnih sredstev pa se bo treba že letos nasloniti na občine.

ŠTEVILNE USPELE PRIREDITVE

Lani je bilo v okraju cela vrsta raznih prireditiv, nastopov, akademij,

Nova Gorica: brez društev v Brdih

Na letni skupščini Okrajne zveze Partizan Gorica, ki je bila pred kratkim v Novi Gorici, so ugotovili videz napredek v številu članstva, novo ustanovljenih društev kot tudi pri doseženih uspehih te naše najbolj množične telesnovzgojne organizacije v minulem letu. V gorškem okraju so lani ustanovili sedem novih društev, in sicer v Dobravljah pri Ajdovščini, Grgarju, Cepovanu, Livku, Lokvah, Logu pod Mangartom in v Opajnem selu. Skupaj je sedaj na Gorškem in Tolminškem 29 društev »Partizan« z nad 3000 člani. Lani so pridobili 53 novih članov oziroma 24,2 odstotka.

Številni pregled kaže, da je največ članov »Partizana« v občini Semeter pri Gorici (67,7% prebivalstva), dalje v Novi Gorici, Bovecu, Idriji itd. Od društev je najmočnejše TVD »Partizan« v Novi Gorici, ki ima skupaj 440 članov. Društveno-socialni sestav članstva pa še vedno ni zadovoljiv. V društvih je največ dijakov (srednjih šol: 45%, nato 13% delavcev, 12% učbenicev, 9% javencev ter 13% ostalih poklicev). Kazna je, da taka organizacija še veliko vzgojnega in prepričevalnega dela v delavskih in kmečkih središčih, kjer mora prodreti prepričanje, da je telesna vzgoja potrebna in koristna tudi za delavca in kmeta.

ČIM VEČ NOVIH DRUŠTEV

Da bi dosegli še boljše in večje uspehe, je treba še nadalje utrjevati obstoječa društva, ustanavljati nove ter širiti napredne poglede na telesno vzgojo tudi v Brda, Cerkljo in nekatera vasi na Krasu, kjer ni društev. Zlasti veliko pozornosti je treba posvetiti Brdom, kjer so, kot omenjeno, brez društva in tradicij in zaenkrat tudi brez ljudi, ki bi začeli z delom. Zato bo treba čimprej usposobiti nekaj prednjakov za tamkajšnje kraje.

POMEMBNE NALOGE

Predsednik okrajne zveze, ljudski poslanec tov. Mirko Remec, je v svojem poročilu mimo navedenih obširno govoril tudi o nekaterih drugih nalogah društev v tekočem letu ter nekaterih splošnih vprašanjih telesne vzgoje. Glavne misli so bile naslednje: prizadevanje za množičnost telesne vzgoje, boj zoper pojave klubštva in profesionalizma, skrb za vzgojo prednjakov in ostalega vadiateljskega kadra (od 29 društev jih ima le 13 svoje redne prednjaške zbornice) ter organizacijsko utrjevanje društev in gradnja letnih telovadišč ter drugih športnih objektov.

OBJAVA

Tečaj za smučarske učitelje in vadiatelje, ki bi moral biti na Kravcu, je preložen na 2. do 11. aprila. Vsi kandidati bodo pravočasno dobili vsa potrebna navodila.

zletov in tekmovalj, ki so pokazala velik napredek na splošno v prosti in orodni telovadbi ter drugih športnih panogah. Prav množično je članstvo sodelovalo tudi v Titovi štafeti, v Teku osvoboditve, na pokrajinskem zletu v Celju in Kopru ter še drugih prireditvah. Izredno lep razvoj doživlja zlasti orodna telovadba, ki šteje v zasavskih revirjih že lepo vrsto mladih telovadcev hrez katerih si skorajda ni moč zamisliti državne ali republiške reprezentance.

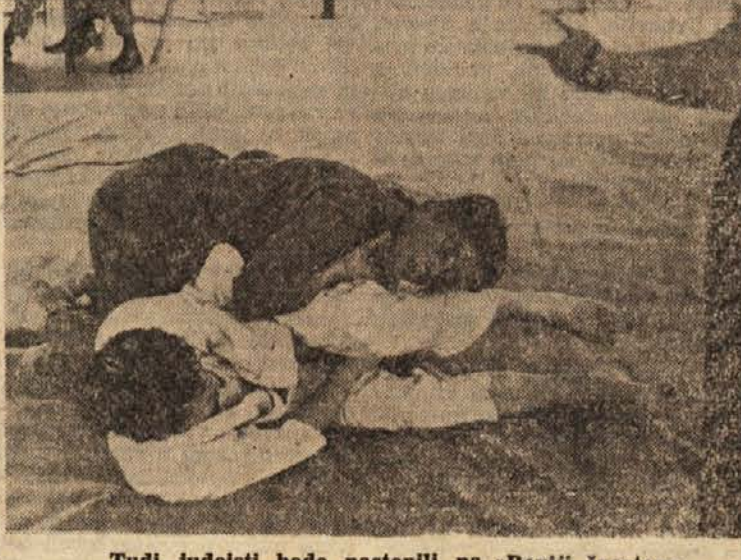
Med številnimi sklepi in predlogi, ki so jih delegati sprejeli na obnem zboru, bi omenili, da bo letošnji okrajni zlet »Partizan« v Brežicah. Predlagali so tudi, naj bi začela republiška zveza »Partizan« razen dosedanjega tiska izdajati še poseben mladinski list, ki bi lahko izredno koristil pri vključevanju mladine v društva »Partizan«.

Objektov. Lani so v bivšem tolminškem okraju na pobudo mladinske organizacije ter s sodelovanjem pristojnih prosvetnih organov zgradili več letnih telovadišč. Na skupščini so sklenili, da je treba letos gradnje nadaljevati, da bi imela vsaka vas potrebno mesto za telesnovzgojno udejstvovanje. Ob zaključku skupščine so izvolili potrebne organe okrajne zveze ter 18 delegatov za republiško skupščino. Za predsednika okrajne zveze je bil ponovno izvoljen Mirko Remec, za tajnika pa Viljem Plesničar. M. D.

»Revija športov«

Ob proslavi desetletnice osvoboditve smo videli v Ljubljani prvo športno revijo. Tisti, ki so gledali — in teh ni bilo malo — so si želeli podobno prireditev videti spet čimprej. Čakali smo dolgo. Sedaj pa nam Zveza športov Slovenije naposled pripravlja »Revijo športov«, ki bo v soboto, 17. marca ob 20.30 uri v prostorih gospodarskega razstavišča. Kaj bodo lahko ljubitelji športa videli na sobotni reviji? Skoraj vse panoge, ki jih je moč gojiti v dvoranah. Program bo torej vsekokar pester in zanimiv. Nastopili bodo borilci med vrvmi in na blazinah, skakalci v vodo bodo tokrat skakali kar na suhem (canvas), kolejarji se bodo kosali na valjih, videli bomo državne prvake v dviganju uteži, telovadce na bradlji in v talni telovadbi. Tudi sabljači bodo pokazali vso lepoto borjenja s hladnim orožjem. Skratka: vsega po malem za vse.

V vmesnih točkah bo poskrbljeno za športni humor, po reviji pa bo zabava s plesom.

Tudi judolsti bodo nastopili na »Reviji športov«

Naposed se mi je izpolnila želja. Postal sem trener velikega nogometnega moštva. Trda je bila pot do tega. Tečaji, pionirji, mladinci, rezervno moštvo. Prvo moštvo so mi zaupali šele, ko sem bil pol leta v tujini. Stari trener ni soglašal s vodstvom kluba — naša enajstotica je bila že dlje časa brez zmage — in tako so vrgli oči name. Imel sem srečo. Ze šest nedelj po mojem nastopu so naši nasprotniki po tekmi zmerjali sodnika, ker je po njihovem le-ta zakrivil našo zmago.

Kaj bi vam pravil? Preberite zapiske, ki jih redno vodim. Se naučili se boste kaj. Ali pa tudi ne. Prva nedelja je februarju — kako dolga je letošnja zima. Saj v tem mrazu ni moč igrati. Vratar mi pravi, da mu je refleks zmrznil od mraza: za prvima dvema žogama, ki ju je pobral iz mreže, še pogledal ni. Gledam v rumene zobe društvenega blagajnika: »Zakaj niste fante ogreli? Da, to je bila po šestih prva izpubljena tekma. Po tekmi sem naskratvaj poslušal razgovor navijačev. Pravili so, da je bil vratar duševno brez odprva, ko se je nasprotnik sam pojavil pred njim. To je prava fiziološka diagnoza. Od žalosti sem popil na skupni večerji kozareček piveč. Vsi so valili krivdo name. Pomoči sem imel strašne sanje: moral sem risati po vsem igrišču bele črte. Ko sem ga tako razdelil in kvadrate, sem v vsaki kvadrat postavil po enega igralca. Rekel sem jim, naj stoje pri miru in naj samo žoga potuje po igrišču. Ali ni to pametneje, kot da tečejo in tečejo, tako da so na koncu tekme podobni na smrt utrujenemu psu z iztegnjenim, slinastim jezikom.

Sredi tedna. — Zena se je pritožila, da se ne brigam za dom. »Saj te ni nikoli doma.« Kako naj ji pojasnim, kaj se pravi skrbeti za 30 otrok, od katerih imajo nekateri že več kot 30 let. Od poškodovane noge, do tega, zakaj je čaj po treningu prevroč. Trenerjeva odgovornost je velika: tolažiti mora užaljeno krilo, ki ni nastopilo na zadnji tekmi, pojasnjevati vsakemu odborniku, ki se mu zdi delo z moštvom nepravilno. »Zakaj ne posvetite več pozornosti mladini? Zakaj se ne brigate več za njihovo zasebno življenje? Zakaj? Zakaj? Ah, šport, to je sijajna stvar. Športniki so najsrečnejši ljudje na svetu. Zabava, potovanja, slava...

Tretja nedelja. — 14.00: pripravljamo se za odločilno bitko. 17.00: rezultat 1:0 za nas. Toda, kaj vse sem pretrpel v teh urah. Skoraj sem zasovražil zeleno polje. Nasprotniki so oblegali naša vrata. K sreči je bil sodnik nam nekoliko naklonjen. Brčkone je vedel, da je težko neopazeno oditi z našega igrišča. Lani smo imeli zaradi tega nekaj časa zaprto igrišče. V začetku drugega polčasa je sodnik izključil nasprotnikovo levo krilo. kmalu potem je naš srednji napadalec zabil odrešilni gol. Velikansko breme se mi je zvalilo s srca. Toda proti koncu so nasprotniki spet navadili z zadnjimi močmi. Z živci na nitkah sem stal ob stranski črti. Zoga je bila pred našimi vrati. Vprašal sem našega desnega branilca, zakaj ne gre pomagat obrambi. »Držim svoje krilo!« mi je odgovoril. Krilo je bilo izključeno v začetku polčasa.

Zmagali smo. Upam si reči to v prvi osebi množine. Pred tekmo sem naročil igralcem, kako naj igrajo. Zato si lastim svoj delež pri zmagi. Pokladil sem dve škatlici z »Zeta«. »Manj cigarete, več tehničnih nasvetov,« so mi rekli odborniki. Med nasprotnikovim pritiskom se je za mojim hrbotom razpočila tudi steklenica Cocte. Priletela je s tribun. Po tekmi je bilo vse dobro. Rekli so mi: »Pojdimo na kozareček! Tokrat sem odklonil.

Tudi doma je bila žena dobre volje. Tudi na družinskih srečeh vpliva, če se pomaknem v lestvice nazgor. Moral bom prenehati kaditi. Kako naj zahtevam od drugih, če imajo v meni slab vzgled. Tako bom mirneje pričakoval druge nedelje.

DRŽAVNI SAMPIONAT FLRJ V JUDO USPEH SLOVENSКИH TEKMOVALCEV

V nedeljo so se v Beogradu v Domu kulture in v domu na stadionu JLA pomerili judolsti iz Srbije, Hrvaške in Slovenije za naslove državnih prvakov med posamezniki, kar je prvo takšno tekmovanje v Jugoslaviji. TASA se je namreč odločil, da bo uvedel takšen način prvenstva predvsem zaradi pospetev možnosti, ker ima na njem pravico nastopiti vsakdo kot izvajalec.

To je bil prvi del prvenstva. In sicer v lahki ter srednji kategoriji, nastopilo pa je 23 tekmovalcev. Med njimi so iz Slovenije tokrat tekmovali le člani ZTAK »Ljubljana« Petronijević, Simic in Zajc v lahki ter Maček, Kozelj in Valentinc v srednji kategoriji. Borbe v predtekmovalnih so bile kmalu odločene, medtem ko so bile v finalu mnogo oostreje in tudi tehnično lepe. Slovenci so v te dvoboje posegli z vso resnostjo in le malo je manjkalo, da ne bi šel naslov državnega prvaka lahke kategorije v Slovenijo. Petronijević (Lj.) namreč ni izgubil nobene točke, toda dva neodločena rezultata sta ga potpisnila na drugo mesto za članom Partizana Kapetanovićem, ki je vse borbe odločil

v svojo korist in postal državni prvak v lahki kategoriji za letošnje leto. V tej kategoriji je Simic (Lj.) dosegel peto mesto. Presenečenje med gledalci in strokovnjaki pa je vsekakor vzbujal lanski prvak srednje kategorije in nosilec oranžnega traku, član »Ljubljane« Maček. Pokazal je najlepšo tehniko in veliko sigurnost, za kar je žele zasluženo priznanje. Proglasili so ga za najboljšega borilca tega prvenstva. Zatorej ni čudno, če je z zmagami v vseh borbah osvojil tudi letos naslov državnega prvaka pred Sijanom (Partizan), medtem ko je drugi Slovenec Valentinc dosegel peto mesto.

Prvi nastop Slovencev je bil torej vsekakor uspešen in jim gre zaslužen priznanje. Seveda pričakujemo, da se bodo slovenski tekmovalci izkazali tudi na naslednjih dveh delih prvenstva posameznikov, ki bosta v Zagrebu — prihodnjo nedeljo v perolahki in težki kategoriji — ter v Ljubljani, dne 23. marca v water in polteški kategoriji. Tedaj bodo namreč nastopili tekmovalci »Ljubljana« Stor, Perme in Ojsteršek v perolahki kategoriji, kjer imata največ možnosti za uspeh Stor (lani drugi) in Perme.

Kaj se je zgodilo potlej, mi še zdaj ni jasno. Padel sem bil vsekakor nekam v globino, kjer sem se potapljal in potapljal, dokler nisem dosegel peska na dnu. Spominjam se, da je bilo morje hladno. Čudno pa se mi je zdelo, da ni bilo posebno hladno. Dvignil sem se na površje v penah valov, butajohi ob obalo. Valovi so me dvignili in vrgli na ravno skalo. Opril sem se je ves zasopel in se je krčevito držal, ko je val pljusnil nazaj. Nagon samopohrane je usposobil moje prste, da so se zarili v majhno razpoko. Val se je spet vrnil, butnil vame in me zalil z vodo, ki mi je prodirala v ranjeni obraz, roke in kolena ko tisočere razbeljene igle. To se je nadaljevalo več ur ali pa se mi je samo zdelo tako, bržčas pa je trajalo samo nekaj minut. Prsti so mi jeli dreveneti. Dobro sem čutil, da me bo prvi val potegnil za seboj.

Vendar pa se to ni zgodilo. Sam ne vem, kako je nastal v butanju valov ob skale kratek premor. Zdjaj so valovi samo oblivali moje členke. Našel sem v sebi še toliko moči, da sem se pomaknil malo više po skali. V divji jezi od strahu in želje po maščevanju sem prilezel do više ležečega ravnega previsa. Se zmeraj pa nisem bil na varnem. Valovi so se vrnili z obnovljeno silo, ko da se je jeze, da so izgubili svoj plen. Jaz pa sem ležal brez moči in se dobro zavedal, da sem še daleč od rešitve, če bi butnil ob skalo le en posebno velik val. Bilo pa je samo vprašanje minut, kdaj se bo to zgodilo. Ves obupan sem se oziral na vse strani in iskal možnosti, da bi se rešil. Našel sem jo.

Nad menoj, dobra dva metra na levo, se je dvigala ozka visoka skala. Če bi se mi posrečilo splezati nanjo, bi se morda rešil. Ne, za trdno nisem mogel upati na rešitev, nekaj upanja pa je le bilo. Ni me zanimalo, kaj bi storil potem. Na to bom mislil pozneje, ko bom rešen. Moja neposredna skrb je bila uiti temu prekletemu krutemu morju.

Naposed se mi je posrečilo zlesti na visoko skalo. Kako sem to storil, tega tudi nikoli ne bom zvedel. Če se ne motim, mi je nekajkrat spodrsnilo in na strmi skali sem pustil precej svoje kože. Vendar pa sem prilezel na vrh. Spominjam se, kako sem megleno razmišljal o tem, da sem razbil še eno človeško slepilo, in sicer tisto, da človek v smrtni nevarnosti v trenutku preživi vso svojo minulost. Vem samo to, da sem bil preveč zaposlen s svojimi neposrednimi zadevami in težavami in tako sem samo posredno mislil na minulost. Ko sem naposed prilezel na vrh, sem se stisnil v votlino, ves srečen, da je nevarnost minila.

Minute so minevale. Čedalje manj sem se počutil kot utopljeni podgana in čedalje bolj kot človeško bitje. Pretepeno, premikasteno, zbežano in preplašeno človeško bitje. Valovi so butali ob skalo in kdaj pa kdaj je padla name kaplja morske vode, ko sem tako ležal in vdihaval dragoceni zrak. Pljuča so me bolela, v glavi se mi je vrtele in srce mi je utripalo strašno hitro. Toda bil sem živ. Ko se je človeški element naposed vrnil v moje telo, me je prevzel občutek razigranosti. Vzlic vsemu sem v tej rokoborbi zmagal.

Takoj potem pa je prišlo svarilo, da ne smem biti prevelik optimist. Vsa hip lahko zapoje zvonec na ringu in me prisili, da stopim iz svojega kota in se poženem v drugo rundo. V svojem sedanjem stanju pa bi bil lahka žrtev tudi najsibkejšega nasprotnika.

Zvonec je zapel. Oglasil se je v obliki glasov in zarometov, ki so jeli obsevati morje in obalo. Moja sovražnika očividno še nista bila prepričana, da se je Michael Kelly spremenil v večerjo kakega morskega psa. Morda moje telo ni udarilo tako, kakor sta pričar kovala, ko je padlo v morje. Ali pa stá se morda hotela dokončno prepričati, da me je morje pogotnilo.

Doživetje na Mauriciusu

MANNING O'BRIEN ROMAN

Težki čevlji so šli mimo mene, za njimi pa so se prikazale bele sandale. Ustavile so se. Lastnik sandal me je dvignil in zavihljal na rame, ko da sem vreča krompirja. Bil je visoke, krepke postave, zelo močan, kajti jaz še zdaleč nisem lahak. Dvignil me je igraje. In že sem ležal na robu strme skale. Pokraj mene je ležalo tisto ubito dekle. Njen stas je bil vitek, še ne dozorel, noge pa mišičaste. Živa je bila nedvomno privlačna. Nobenega dvoma tudi ni bilo, da ji je bilo nad dvajset let.

Potlej je izginila in že sem zaslišal zamolkel udarec, ko je njeno truplo padlo v vodo. Tedaj se mi je posvetilo v glavi, za kaj gre, in ta misel mi ni bila nič kaj prijetna. Preden sem mogel kaj storiti, so me grobe roke zgrabile za roke in noge. Udaril sem na vso moč in iztrgal eno roko iz koščenih pesti, potem pa se je moje telo izvilo v loku. Toda odletel sem tudi jaz. Izprožil sem roke in se skušal česar koli okleniti. Grabil pa sem samo po zraku. Nadaljeval sem tipanje po zraku, dokler nisem zadel na nekaj trdega in vlažnega. Ne vem, kaj je bilo, bilo je preveč splozko, da bi mi lahko bilo zanesljivo oporišče. V naslednjem trenutku je moje telo z rokami vred zadelo ob nekaj, kar se mi je zdelo, da je previs na skali. Zataknil sem se za trenutek, potem pa sem iz višine dveh, treh metrov padel v morje.

DNEVNE NOVICE

Mickiewiczova razstava. Društvo slovenskih književnikov in Slavistično društvo prireja ob stoletnici smrti Adama Mickiewicza spominski razstavo v Narodni in univerzitetni knjižnici. Razstava bo odprta do 20. marca, vsak dan od 10-12 in od 15-17, ob nedeljah od 10-12. Društvi vabita občinstvo in šole na ogled. Vstop prost.

Odbor Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije vabi članstvo na redni letni občni zbor s občinstvom dnevnim redom v sredo, 21. marca, ob 8.30 v predavalnici Kemličnega inštituta medicinske fakultete, Lipičeva št. 2. Odbor vabi prav tako vse zobozdravstvene terapevte, da se v petek, 23. marca ob 19.30 udeležijo predavanja prof. dr. Hribarja o prekancerogenih posebnim oziraj na usno votlino, ki ga priložje zomatološka sekcija Slov. zdravniškega društva v predavalnici Patološko-anatomskega inštituta, Zaloška cesta 4.

DA ODSTRANIS MADEZE IZ OBLEKE, UPORABLJAJ LE »CISTENI«!

Vsaki kopeč nog žilice »JELA« soli. »JELA« sol desinficira, krpel žive, osvaja in preprečuje neprijeten duh po potenju.

KONCERTI

V petek, dne 16. marca, priredi Slovenska filharmonija v Unionski dvorani s sodelovanjem opernih solistov Vilme Bukovčeve, Sonje Hočevarje, Elze Karlovičeve, Maruse Patkove, Mira Brajnika, Ladka Koneca, Zdravka Kovača in Sama Smerkolja, zbor in orkester Slovenske filharmonije, godbe Ljudske milice in Kinematografskega podjetja koncert v korist prizadetih pri elementarni nesreči v Mavrovem. Na sporedu: Zalina korčarica iz Beethovenove 3. simfonije, Finale iz Beethovenove 9. simfonije, Borodinova uvertura h »Knezu Igorju«, arja iz oper Calkovskega, Masseneta, Mozarta in Puccinija ter Calkovskega uvertura »1812«. Dirigent Bogo Leskovic. Vstopnice od 200 do 100 din v Filharmoniji.

Kitajski pianist Fu Tsun, nagrajenec Chopinovega tekmovanja v Varšavi 1955, bo koncertiral v petek, dne 16. marca, za bel obzornik. Vstopnice iz neobnove sedenja pri blagajni Filharmonije od danes dalje. — Abonente belega abonmaja prosimo, da plačajo zapadli drugi obrok.

PREDAVANJA

Gospodinja V. Sredo, 14. marca, ob 20 bo zanimivo predavanje ing. Franca Spiljerja o sodobni gospodinski tehniki. Predavanje bo spremljano z diapozitivi ter mnogimi tujimi in domačimi gospodinskimi aparati. Posebno vabimo gospodinjine in zastopnike podjetij te stroke. Predavanje bo v dvorani prirodoslovno-matematične fakultete (Univerza), vhod iz Gosposke ulice.

Turistično društvo Ljubljana vabi na turistično predavanje z naslovom: »Ali poznate kulturne znamenitosti Ljubljane«, ki bo v četrtek, 15. marca ob 20 v dvorani Republiškega zavoda za socialno zavarovanje v Kidričevi ulici 5. Predaval bo tov. prof. Nace Suml, konservator Mestnega muzeja. Predavanje bo spremljano z novimi barvnimi diapozitivi.

Uprava kluba diplomiranih ekonomistov obvešča, da bodo predavanja iz »Ekonomike pomorstva« (predavatelj ing. ekon. Ilijč iz Reke) vsak petek od 17-18.30 na Ekonomski fakulteti. Predavanje se začne točno ob napovedani uri.

V Klubu kulturnih delavcev govorijo v četrtek, 15. marca ob 20.30 hrvatski književnik Mirko Božić. Književne razmere v Bolgariji.

Umri so v Ljubljani

Erna Belič, gospodinja, Cesta v Mestni log 277. Pogreb bo danes ob 15 na Viču.
Ivana Majer, gospodinja. Pogreb bo danes ob 15.30 na Zalah.
Antonija Marinšek, gospodinja, Trška cesta 13. Pogreb bo danes ob 16 na Zalah.
Marija Džak, oskrbovanka, Cesta v Mestni log 89. Pogreb bo danes ob 16.30 na Zalah.
Ivana Pečnik, gospodinja, Zaloška cesta 85. Pogreb bo danes ob 17 na Zalah.
Maks Pavšek, upokojenec, Galjeva 37. Pogreb bo danes ob 17.30 na Zalah.

Vsem, ki so v velikem številu spremili na poslednji poti mojega dragega moža

IVANA OBERSNELA

se najlepše zahvaljujem. Posebna zahvala darovalcem cvetja in pevcem za žalostinko.
Žena Angela in sorodniki

DELOVNI KOLEKTIV TISKARNE »TONETA TOMSICA« V LJUBLJANI SPOROČA ZALOŠTNO VEST, DA NAS JE PO KRATKEM IN MUČNEM TRPLJENJU ZAPUSTIL DOLGOLETNI IN ZVESTI TOVARIS

ROMAN STICH

ROČNI STAVEC

»POKOJNEGA NEPOZABNEGA TOVARISA BOMO SPREMILI K ZADNJEMU POČITKU V ČETRTEK, DNE 15. MARCA 1956 OB 16.30 IZ MRLIŠKE VEZE NA POKOPALIŠČE ZALE.«

DELAJSKI SVET IN SINDIKALNA PODRUŽNICA TISKARNE »TONETA TOMSICA«

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 14. marca: Zaprti.
Četrtek, 15. marca ob 20: Cehov: »Tri sestere«. Abonma H.
Petek, 16. marca ob 20: Javoršek: »Povečevalno steklo«. Krstina predstava. Premiera. Izven.
Sobota, 17. marca ob 20: Javoršek: »Povečevalno steklo«. Abonma D.
Nedelja, 18. marca ob 15: Javoršek: »Povečevalno steklo«. Izven in za podeželje.
ob 20: Wilder: »Naše mesto«. Izven in za podeželje.

V petek, 16. marca, bo v Drami krstina uprizoritev farse Jožeta Javorška »Povečevalno steklo«. To izvorno slovensko delo, ki bo uprizorjeno kot deveta letošnja dramska premiera, režira Andrej Hleng, scenograf je Sveta Jovanovič, kostumograf pa Marija Kobljeva. Nostilne vloge igrajo: Janez Cesar, Boris Kralj, Majda Potokarjeva, Lojze Rozman, Pavle Kovič, Mila Kacičeva, Edvard Gregorin, Vilka Črnilova, Jurij Souček, Branko Miklavc.

OPERA

Sreda, 14. marca ob 15: Smetana: »Prodana nevesta«. Zaključena predstava za dijake.
Četrtek, 15. marca ob 19.30: R. Strauss: »Kavaler iz rožov«. Abonma K.
Petek, 16. marca ob 15: Smetana: »Prodana nevesta«. Zaključena predstava za II. gimn. Ljubljana in gimn. Litija.
Sobota, 17. marca ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Abonma B.
Za današnji popoldanski dijaški predstava »Prodana nevesta« je še približno 100 vstopnic po dijaških cenah v prodaji pri operni blagajni.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Sreda, 14. marca ob 20: Bert Brecht: »Dobri človek iz Sečuana«. Izven. (San — Cigoj.)
Četrtek, 15. marca ob 20.30: B. Brecht: »Dobri človek iz Sečuana«. Abonma GSS in TSS III.
Sobota, 17. marca ob 20: Bert Brecht: »Dobri človek iz Sečuana«. Izven. (San — Trefalt.)
Nedelja, 17. marca ob 15: Gogol: »Zenitev«. Izven. (Podkoljosi in Rohaček.)
ob 20: Bert Brecht: »Dobri človek iz Sečuana«. Izven. (San — Cigoj.)

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana. Mestni dom

Sreda, 14. marca ob 20: Popovič-Pregare-Delak: »Jara meščanka« (Popovikondrena tikva), komedija. Red A Vstopnice so tudi v prodaji.
Sobota, 17. marca ob 20: Popovič-Pregare-Delak: »Jara meščanka« (Popovikondrena tikva), komedija. Izv. Nedelja, 18. marca ob 15.30: Goerner: »Pepekina«, pravljica igra. Popovikondrena predstava, 35. predstava. — Zadnjič:
ob 20: Popovič-Pregare-Delak: »Jara meščanka« (Popovikondrena tikva), komedija. Izven. Večerna predstava.

Popovičeva komedija »Jara meščanka« z E. Petrovičevim v naslovni vlogi, je pred nabito polno hiso navedenih gledalcev dosegla velik uspeh. Prodaja vstopnic v Mestnem domu. Rezerviranje tel. št. 32-900.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg
Četrtek, 15. marca ob 17: Milčinski: »Zvezdica zaspanka«.
Sobota, 17. marca ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribčica«.
ob 20.30: Pengov-Simončič: »Zlata ribčica«.
Nedelja, 18. marca ob 11: Kuret: »Obuti maček«.

Ročne lutke
Resljeva cesta 28
Nedelja, 18. marca ob 17: Milčinski: »Tri čudne zgodbe«.

Prodaja vstopnic za obe gledališki in vse predstave danes od 10-12 pri blagajni v Upravi Mestnega lutkovnega gledališča, Resljeva cesta št. 28, telefon 32-020 in pol ure pred vsako predstavo pri gledaliških blagajnah.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Četrtek, 15. marca ob 15: Seliskar-Filipič: »Bratovščina Sinjega galeba«. Red C in izven.
Sobota, 17. marca ob 15: »Velika beseda«. Ob 90-letnici ustanovitve Citalnice Kranjske in v Prešernov spomin. Zaključena predstava za Gradbeno vajeniško šolo.
Nedelja, 18. marca ob 15: »Velika beseda«. Ob 90-letnici ustanovitve Citalnice Kranjske in v Prešernov spomin. Izven in za podeželje.

VESTI Z JESENIC

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Milan Čeh, Titova cesta 4.

KINO

»RADIO«: Francoski film: »Oven s petimi nogami«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAZ«: Ameriški film: »Strah«. Predstavi ob 18 in 20.

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 14. marca

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
5.00-6.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — 6.10 Reklame — 6.20 Naš jedilnik — 6.25 Lahka glasba — 7.10-8.00 Zabavni vzroki — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Prijubijene popevke — 11.35 Radijska šola za vsi stopnje: a) Dušan Kralj: V črnih revirjih; b) Tabor Sekali: Poglavar plemena Tupari (ponovitve) — 12.05 Lahke opoldnjske glasbeni spored — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. Dušan Modic: Pripravimo se na pomladansko sajenje sadnega drevja — 12.40 Pavel Sivic: Medjimurska in Kolo — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.35 V pesni in plesu po Jugoslaviji — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnje: Alfred Dreyer: Hvalne živili (ponovitve) — 14.35 Igrata orkestra Herman Hagedstedt in Paul Durand — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Utrinki iz literature: Nikos Kazantzakis: Kapetan Mikalis — 16.00 Radijski dnevniki — 20.00 G. Bizet: Lovci — 17.15 Zeleni ste — poslušajte! — 18.00 Radijska univerza — 18.15 Melodije Jacquesa Offenbacha — 18.30 Modni kotiček: Odgovor na anketo — 18.40 Srbske in hrvatske pesmi poje Mariborski komorni zbor — 19.00 Radijski dnevniki — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 G. Bizet: Lovci — bisover, opera v treh dejanjih — 22.15 do 23.00 Jazz-cocktail — 22.15-23.00 UKV program: Nočni komorni koncert — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

IZ KAMNIKA

Rodile so: Frančiška Kljemen — Marijo; Terezija Vrhovnik — Borisa; Jožefa Tomazič — Dragico; Katarina Hribar — Alojzija; Terezija Vidic — Jožico; Marija Polž — Igorja; Angela Hribar — Zdravka; Marija Zeleznik — Romana; Antonija Slanovec — Ksenjo; Pavla Perčič — Igorja; Marija Mail — Jožeta.
Poročili so se: Franc Marinko, parketar, in Narod Katarina, kmečka delavka, oba iz Velike Lašne; Lovrenc Hribar, tovarniški delavec iz Prapret, in Julijana Repenski, tovarniška delavka iz Mekin; Karel Rogač, kovaški pomočnik, in Marija Mihelič, tovarniška delavka, oba iz Smarce; Janez Golob, tovarniški delavec, in Frančiška Ernot, kmečka delavka, oba iz Sp. Palovč; Anton Sršen, ml. zarski pomočnik iz Klanca, in Ana Repnik, tovarniška delavka iz Vrhpolj; Janez Sraj, električar iz Volčjevega potoka, in Ivana Bizjak, tovarniška delavka iz Markovega.
Umrlj so: Antonija Repnik roj. Novak, preužitkarica, 79 let, iz Vrhpolj; Alojz Rema, upokojenec, 82 let, iz Košič; Marija Končnik roj. Kotnik, iz Košič; Marija Konec, 84 let, delavka, kmetička, 65 let, iz Poreča; Ana Justin, osebna upokojenka, 68 let, iz Kamnika; Jože Svetlin, kmet, 88 let, iz Podgorja; Marija Oražen roj. Hribar, preužitkarica, 91 let, iz Trobelnega; Jožefa Vavpetič roj. Galjož, gospodinja, iz Podgorja.

IZ DOMŽAL

KINO.
Francoski film: »Pred potopom«. Predstavi ob 18 in 20.
VESTI IZ TRBOVELJ
KINO
»SVOBODA - CENTER« predvaja skupno ameriška barvna filma: »Dolina bobrov« in »Pol orala zemlje«.
IŠČEMO ZA TAKOJŠEN NASTOP: strojnega inženirja za vzdrževanje obrata lesnega manipulant (tehnika) za vodjo lesnega skladišča
POGOJ: večletna praksa. — Plača po tarifnem pravilniku.
TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA VIDEM-KRŠKO 1034

MILANSKI VELESEJEM

NAJVEČJA RAZSTAVA SVETOVNE PROIZVODNJE

OD 12. DO 27. APRILA 1956

LETA 1955

- je razstavljalo 12.739 podjetij
- 90 industrijskih panog
- Sodelovalo je 44 držav
- 4.250.000 obiskovalcev
- Kupci iz 112 držav

INFORMACIJE:
DR. LUIGI ŠAPORITO — BEOGRAD
KAJMAKČALANSKA ULICA 62
TELEFON 40-182

665

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Sreda, dne 14. marca: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: Angleški film: »Magnet«. UDARNIK: Angleški film: »Očka, vrni se«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 14. marca ob 19.30: B. Brecht: »Gospod Puntilla in njegov hlapec Mattis. Red LMS-I.
Četrtek, 15. marca ob 19.30: Asafjev: »Bahčarsarajka fontana«. Red C.

Rodile so: Justina Bogme, 25 let, gospodinja — Justino; Ivana Zemljčič, 22 let, gospodinja — Danico; Ana Golob, 26 let, vrtnarka — Boruta in Darka; Marjeta Jamnik, 35 let, gospodinja — Majdo; Ana Karner, 20 let, hči posestnika, Rošpol — Stanislava; Majda Kolmančič, 29 let, pis. referent — Bojana; Marija Markrab, 25 let, hči posestnika, Gočova — Vinka; Elizabeta Mesarce, 38 let, delavka — Marijana; Genoveža Ribič, 34 let, delavka — Majdo; Neža Skrinjar, 48 let, poljska delavka, Sober — Jožico; Milica Hadner, 21 let, delavka, Sp. Hoče — Romano; Martina Arbeiter, 36 let, gospodinja — Jožico; Ana Kraner, 25 let, gospodinja, Selnica ob Dravi — Jožico; Ana Lesnik, 36 let, gospodinja — Danico; Sabina Sirc, 37 let, tkalka — Borisa; Olga Sobotkiewicz, 24 let, gospodinja — Tatjana; Matilda Slameršak, 26 let, delavka — Marijana; Jožica Primožič, 22 let, tkalka — Mirjana; Jožeta Novak, 19 let, tkalka, Pesniški dvor — Ladislava; Rozalija Voda, 25 let, snovalka, Rožica — Mirana; Antonija Gradišnik, 19 let, gospodinja, Slime — Milico; Marija Kurežič, 22 let, gospodinja, Gačnik — Mileno; Frika Bračko, 32 let, tkalka — Tatjana; Marija Lapot, 25 let, gospodinja — Branka; Ottilija Cobl, 35 let, gospodinja — Mirana; Ivanka Terzan, 47 let, gospodinja, Ruše — Milenko; Marija Dornik, 22 let, gospodinja, Ranca — Bolana; Karolina Dugina, 29 let, gospodinja — Petra; Ludmila Unterlehner, 21 let, gospodinja, Sp. Nova vas — Ivana; Jožeta Zmave, 29 let, strežnica, Močna — Jožico; Anela Kupčič, 27 let, gospodinja, Sentilj S. g. — Jožico.

Umrlj so: Marija Kirbiš, 80 let, gospodinja; Marija Seveder, 87 let, upokojenka; Marija Ivanc, 49 let, gospodinja; Martin Sušek, 84 let, delavec; Brigita Burdijan, 47 let, upokojenka; Jože Melovnik, 64 let, poljski delavec; Anton Lah, 60 let, upokojenec.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE

Četrtek, 15. marca ob 20: Herman Wouk: »Zadeva Caines«. Četrtek abonma in izven.
Petek, 16. marca ob 15: Milos Mikeln: »Atomske bombe ni več«. I. sredstvenjski abonma
Sobota, 17. marca ob 20: Herman Wouk: »Zadeva Caines«. Sobotni abonma in izven.
Nedelja, 18. marca ob 15.30: Herman Wouk: »Zadeva Caines«. Nedeljski abonma in izven.

KINO

»UNION«: Ameriški barvni film: »Nežna pesem«. Predstavi ob 18 in 20.
»DOM«: Ameriški barvni film: »Dvignit zavosa«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO

»PARK«: Italijanski film: »Na konci meča«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO

Ameriški barvni film: »Beg iz trdnjave«. Predstava ob 19.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»VOJNA SVETOV«

Tednik: Filmske novosti št. 10. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — V glavni vlogi Ann Robinson. V soboto ob 22 premiera ameriškega filma: »Zrtvovani«. V glavni vlogi John Wayne. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

»KINO VIČ«

Ameriški film

»Prelomnica«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi John Garfield. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Jugoslav. film: »Volčja noč«. Tednik: Filmske novosti št. 10. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Saveta Malinska in Dragomir Feiba. — Danes zadnjič!

KINO »SLOGA«: Amer. barvni film: »Žena z neapeljskih ulic«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Lana Turner in Pier Angel. Ob 19 matineja ameriškega barvnega filma: »Vojna svetov«. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

V primeru prekinitve električnega toka prva predstava odpade.

KINO »SOCA«

Nemški barvni film: »La Palomas«. Predstave ob 15, 18 in 20. V glavni vlogi Hans Alberts. Predvaja Kinoteka. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

MLADINSKI KINO LM. Kotnikova 5. predvaja za srednješolsko mladino jugoslav. film: »Sinji galeb«. Redne predstave vsak torek, četrtek in nedeljo ob 10, ob 15 pa vsak dan, razen nedelje.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film: »Kapetan Carey«. Tednik: Filmske novosti št. 4. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic ure pred pričetkom prve predstave.

KINO »SISKA«

Francoski film

»Ljubimca iz Toleda«

V glavni vlogi: Pedro Armendariz in Ailda Valli in Gerard Landry. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjič. Jutri ameriški film »Zenske prihajajo«.

KINO »TRIGLAV«

Francosko-italijanski film

»Therese Raquin«

V glavni vlogi Simone Signoret in Raf Valone. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

BOLNISNICA NA JESENICAH

razpisuje naslednja delovna mesta za:

- 4 otroške negovalke
- 2 babici
- 4 bolničarke
- električarja
- oddelčno administratorko z znanjem strojepisja

Prošnje s kratkim življenjepisom pošljite Upravi bolnišnice na Jesenicah. — Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah.

994

UPRAVA BOLNISNICE

Uprava carin FLRJ

razpisuje

NATEČAJ

za sprejem več uslužbencev

ki bi bili razporejeni na delo po carinarnicah
Pogoji za sprejem so: Končana pravna ali ekonomska fakulteta, srednja ekonomska šola oziroma višji tečajni izpit na gimnaziju. Kandidati morajo imeti urejeno vojaško obveznost.

Če je kandidat že v delovnem razmerju, mora predložiti tudi odobritev svoje ustanove ali podjetja, da lahko sodeluje na natečaju.

Kandidati z znanjem tujih jezikov imajo prednost. Osnovna plača po uredbi, dopolnilna po predpisih za carinsko službo z doklado za delo na meji. Razen tega imajo carinski uslužbenci pravico do brezplačne zimске in poletne obleke, vstevši tudi obutev.

Kandidati, ki izpolnjujejo pogoje natečaja, bodo imenovani za pripravnike referenta ali carinika oziroma nastavljeni kot referenti in cariniki (v skladu s šolsko izobrazbo in službenimi leti), ukvarjali pa se bodo s pregledi in carinjenjem blaga, carinskimi prekrški, uveljavljanjem deviznih predpisov in sploh s posli carinskega nadzorstva.

Sprejeti kandidati bodo razporejeni po carinarnicah po službeni potrebi.

Prošnje, kolkovane s 30 din. življenjepis in zdravniško potrdilo, je treba predložiti Upravi carin FLRJ, Beograd, Terazije št. 27-VI do 31. marca 1956.

Udeleženci natečaja, ki bodo predložili pravilne prošnje, bodo obveščeni pisмено.

1033

IZ UPRAVE CARIN FLRJ

Atomski viharji NA SONCU

Zlasti nemirna je bila sončna površina 23. februarja

Ze nekajkrat smo poročali o letošnji izredni živahnosti na sončni površini. Zvezdoslovci vsega sveta vneto opazujejo sončne pege in velike erupcije. Zlasti nemirna je bila sončna površina 23. februarja, ko so bruhnili iz notranjosti Sonca vroči plini.

Po Einsteinu se mu toži

V odgovor na vprašanje je iz angleških znanstvenih krogov sloveči strokovnjak na področju jedrske energije in upravnik atomskega inštituta v Princetону prof. Oppenheimer odgovoril: »Najnovjša odkritja na področju jedrske fizike čedalje bolj komplicirajo naša dognanja o atomu. Kar smo vedeli doslej iz teorije, ne drži več ali pa je iz drugih razlogov že zastarelo. Znanstveni svet zdaj nujno potrebuje novega Einsteina, ki bi spet napravil na tem področju red. Geniji njegovega kova pa so zdaj na svetu zelo redki.«

Erupcija je bila tako mogočna, da so jo zvezdoslovci primerjali z eksplozijo tisoč vodikovih bomb. Sonce je vrglo iz sebe ogromne količine električno nabitih delcev. Nekaj jih je padlo tudi na Zemljo. Merilni instrumenti ameriških, japonskih in avstrijskih zvezdar so celo dve uri beležili doslej najmočnejše kozmično žarčenje.

V Angliji so bili kozmični žarki dvakrat močnejši od običajnih, na Japonskem pa celo šestdesetkrat. V Chicagu je zazvonil alarmni zvonec avtomatične naprave, ki stalno beleži kozmično žarčenje. To se še nikoli ni zgodilo, ker žarčenje še nikoli ni prekorajčilo normalne meje.

Zvezdoslovci domnevajo, da je povzročila to silno bruhanje skupina sončnih peg, po površini desetkrat večja od našega planeta. Znanost še zmeraj ni pojasnila, kako nastanejo kozmični žarki. Manjši del teh žarkov najbrž prihaja od Sonca, večina pa dobiva

po teoriji italijanskega strokovnjaka za jedrsko fiziko Enrica Fermija ogromno energijo od elektromagnetnih polj v vesolju. Naglo povečanje kozmičnega žarčenja ljudem ni nevarno, ker je časovno zelo omejeno. Človeško telo je stalno izpostavljeno iz vesolja prihajajočim žarkom. Vsako sekundo prodre skozenj povprečno po dva žarka.

Nova odkritja v Antarktiki

Sovjetski raziskovalci so odkrili veliko toplo oazo, ameriški pa veliko ledeno morje

Odprave mnogih dežel, ki so začele v okviru priprav na mednarodno geofizikalno leto 1957/58 raziskovati področja Južnega tečaja, so že dosegle lepe uspehe. Odprava Sovjetske zveze je našla in raziskala veliko toplo oazo, ameriška odprava pod vodstvom veterana polarnih odprav admiral Borda pa je odkrila veliko ledeno morje, ki se razprostira med Viktorijino in Wilksovo ter Zemljo kraljice Maude.

Gre pravzaprav za dve ločeni gorski planoti, o katerih še niso ugotovili, ali sta samo orjaški ledeni gori ali pa hribi pod debelo plastjo snega in ledu. Pač pa so raziskovalci ugotovili, da divjajo na tem delu Antarktike, na prostoru med obema planotama, orkanski vetrovi s hitrostjo nad 300 km na uro. Ameriška odprava je sporočila, da je vreme na planotah slabše kakor kjerkoli na zemlji.

Proučevanje zračnih tokov na gorskih planotah je prineslo mnogo novih podatkov za ugotovitev

Nova potniška ladja

Nova belo popleskana angleška potniška ladja »Empress of Britain«, zgrajena v neki škotski ladjedelnici, bo odpelala na prvo poskusno vožnjo 20. aprila iz Liverpoola v Quebec in Montreal. Ladja ima posebno plesno dvorano in krasno opremljene kabine. Ima tudi posebne naprave za ogrevanje in ohlajanje, tako da potnikom med vožnjo ne bo ne vroče, ne prehladno. Vožnja te 26.000-tonske ladje bo docela varna, ker je opremljena s stabilizatorji. Glede strojev in naprav ustreza nova ladja vsem zahtevam sodobne tehnike. Nova ladja je po prvi tretja z imenom »Empress of Britain«. Na njej bo prostora za 1000 potnikov, večinoma v turističnem razredu. Vožila bo s povprečno hitrostjo 20 vozlov.

MATEVZ HACE:

Ob robu gozda

(Nadaljevanje)

»Sta hajkala naše po paških hribih, a? Da vesta, če bosta poskušala dezertirati, dobita krogel. Sta razumela?«

Likar ju je jezno pogledal od peta do glave in vtikal samokres v tok.

»Saj Nemci pravijo, da ste banditi. Tako so nas Nemci naučili,« sta se izgovarjala in od strani pogledovala Likarja.

»Ze dobro za danes,« je menčal Peter in ju pregledoval. »Zdrava sta kot bika. Nosila bi lahko cevi gorskega topa po Savinjskih gorah.« Ostali so se prisiljeno nasmejali.

V sobo je pripeljal Strle osem veselih fantov. Vsi križem so ponujali pijačo Petru in Likarju. »Ha, ha, gošarji, pijte ga, no. Potegni ga!«

»Jutri, danes ni časa,« je rekel Likar in jih mirno ogledoval.

»V sobo je prihitel kurir in se nagnil k Likarju. »Tovariš komisar, Cena se je spet zaklenil v sobo s tisto, h kateri hodi. Pravi, naj ga obvestimo, ko bomo zapuščali vas.« Likar ga je pogledal in zamahnil z roko, rekoč: »Pusti ga. Poklič ga, ko bomo zapuščali vas.« Kurir je samo začudeno pogledal Likarja in odšel iz sobe...

»Hej, očka, vas pa ne bomo vzeli. Ste kratkovidni, kot je videti in prste imate slabe na desni nogi,« je dejal Peter rdečeličnemu možakarju, ki je opletal s steklenko vina okrog sebe. »Domov pa ne grem, k vam bom šel.«

»Ne, ne, niste za nas,« je dejal Peter. »Niste za dolge pohode.«

»Grem, pa grem,« je trmasto ugovarjal že vinjeni možakar, »bom pa lonce nosil. Stara naj pa sama dela doma. Je babše od strele, vsak dan kriči. Če me ne marate, bom za vami priteknel... Pijte, kaj se držite ko na pogrebščini,« je ponujal steklenko tistim, ki so mirno in molče ždli na klopi za pečjo.

Od postaje so odmevali dolgi rafali. Vmes so počile posamezne bombe. Nekateri so nemirno vstajali.

»Nič ne bo hudega. Saj imamo bataljon borcev ob progih, kar mirni bodite,« jih je miril Likar.

Dve mladi dekleti sta prišli v novih gozdericah in z nahrbtniki na ramenih. Boječe sta stopili k Likarju, tesno druga ob drugi.

»Midve bi tudi šle, gospod tovariš...«

»O, kar, kar. Kaj pa zdravje, noge, srce?«

»Ha, ha,« se je oglasil rdečeličen nizek možakar z mežikajočimi očmi, »ha, ha, še ženili se bomo v gošči. Kar povejte mi, če bo še rezgetala, da bom mlado dobil.«

Nekateri so se režali in tolkli po kolenih, drugi so pa zamišljeno zrl v brhki mladi dekleti. V sobo je pridrvela Francijeva žena in jezno pogledala novinki.

»Franci, Franci, saj boš mislil na mene.«

»Nič ne maraj, Julia, ne bo mu dolgčas, ne. Bomo pa mlade dobili,« je zaklical veseli možakar in jezno blisnil po jokajoči ženi. Nato je mlada žena jezno pogledala po obeh dekletih, si popravila lase in srdito stopila pred

dekleti. Dvignila je pesti: »Ušesa in kite vama potrgam, če bo katera mešala mojega moža, da vesta! Poznam vaju dobro.« Možaki v sobi so bruhnili v strahovit krohot.

»Hudičeva žena ste. Kaj mislite, da se pri nas kar lovijo okrog smrek,« jo je ustavil Likar. »Bojim se za moža,« je jezno zakričala žena.

»Saj ne bodo skupaj. Zenske iz vaše vasi bodo v eni četi, možki pa v drugi,« jo je tolažil zdravnik Peter.

»Ne govori tako, Julka,« ji je odgovoril njen mož in se prisiljeno nasmejal.

»Oj zdaj gremo, oj zdaj gremo, nazaj, še pridemo...« so nekateri poskušali peti. Zdravnik Peter je na hitro ogledoval posamezne novince. »Ha, zdravi ste,« je govoril med smehom.

»Kaj ne bi bili. Imajo dovolj jedi in pijače. Kaj misliš, da je taka revščina kot v vaših krajih, kjer je bog s prazno vrečo tresel. Tovariši, fantje in možje. Dobre čevlje, to je najvažnejše, da ima vsak. Pa še dobro odejo.«

Zena novinca je spet stopila k Likarju. Svoje lepe globoke črne oči je uprla vanj. »Tovariš,« je proseče soplja, »usmilit se me. Kako bom brez moža. Prosim vas, imejte dobro srce.«

»Nič ne bo, nič,« je brezbrizno odgovarjal Likar. »Potrpeti bo treba.«

»Ampak vi, ki ste višji, saj razumete.«

»Seveda, dobro razumem. Tudi jaz imam čedno in postavno deklo.«

»Ali razumeti morate — mlada žena, poročena deset mesecev. Vi ne razumete tega, ker nimate žene,« je užaljeno vzkliznila in se vesela zraven moža.

»Ha, ha, da ne razumem. Saj jih nimam dvajset, temveč že trideset let. Dekle imam v domačem kraju. Čaka me, da se vrnem. Eno leto sem hodil k njej, kot da bi mi bila žena. Poročila bi se, pa je prišla vojna. Sina imam, pa ga še videl nisem. Zato ne govorite, da ne razumem teh stvari. Mislim, da bolj kot vi, ki imate urejen dom.« Zena je umolknila in sprejo zrla na Likarja.

Domača gospodinja je prinesla v sobo krožnik cvrtja za Likarja in zdravnika. Likar je pomignil kurirju in šepnil: »Pojdi k Cenu in mu reci, da bomo šli. Naj pride sem, gotovo se je že pogovoril.«

Tudi domača gospodinja se je obrnila k dekletoma, ki sta stali pri oknu in jima resno zaklicala: »Prav zares vama rečem, da se ne bi kaj lovili okrog poročenih mož. Le glejta!«

Možje so se spet zarezali. Ena izmed deklet jo je pa srdito pogledala in ji zabrusila: »Briga me vaš mož in drugi dedci. Ali sva letali po vasi za oženjenimi dedci, povejte, mati. Povejte takoj tukaj, da bodo vsi slišali. Fante imava v gorah. Kaj me briga vaš dedec.«

Prepir je pretrgal zdravnik Peter. Dvignil je roko in resno spregovoril: »Ne jezite se, ne ti deklo, ne mamca. Brez skrbi bodite za moža. Saj sem že rekel, da ženske posebej spe.«

V sobo sta prišla obveščevalca Cene s krmežljavimi očmi in veseli komandir Strle. S hrupom je pridrvel še Trtnik: »Je vse v redu? Nemce smo odgnali in progno minirali. Bomo šli, kaj?«

»Možakarji, šli bomo,« je zapovedal Strle, se dvignil in začel urejati novince. Zenske so začle jokale, nosile odeje in polnile nahrbtnike možem. Soba se je praznila. Likar in Trtnik sta stopila še v kuhinjo. Gospodinja jima je ponudila močnega čaja z žganjem. Likar je dvignil kodrolasega fantka in ga poučkal. Gladil ga je po lasih in pogledoval gospodinjino, ki se je poslavljala od moža. »Pa pameten bodi, da veš pameten, ti rečem.«

Ko je mož odšel, se je domača gospodinja s solznimi očmi obrnila k Likarju in mu šepnila: »Prosim vas, pazite na mojega moža. Dve služkinji sem že napodila, ker sem ga dobila na senu z njima. Dosti dela mu dajte. Pa pri ženskah ne sme biti. Kakor je nerodno in v letih, je dovolj, če le vidi žensko krilo.«

Likar jo je prekinil in komaj zadrževal smeh: »Gledali bomo, mamca. Dobro, da ste povedali.« Trtnik pa je počasi pil čaj in grdo gledal ter poslušal. Pobrisal si je brke in preudarno izpregovoril: »V mojem bataljonu je red. Tudi vaš mož ne bo tako spočit, da bi mislil samo na ženske; bodite brez skrbi.«

Prstni odtisi so lahko usodni

Velika preciznost instrumentov v najhitrejših reaktivnih letalih

Drzni piloti, ki letajo z najhitrejšimi reaktivnimi letali, se morajo večkrat zahvaliti preciznemu delu neznanih delavcev fine mehanike. Takšnemu letalu so potrebne avtomatične kontrolne naprave, ker človek pri tolikšni hitrosti ne more dovolj hitro misliti in reagirati. Zato se mora pilot zanašati na precizne instrumente, ki delujejo z neverjetno brzino in natančnostjo.

Kontrolni instrumenti so često tako majhni in občutljivi, da zadostuje že drobec nesnage, pa lahko nastane v motorju zastoj, kar pomeni navadno pilotovo smrt. V sodobni letalski tehniki uporabljajo tri zelo tenke zvite žice, »debeli« skupaj komaj kakor človeški las. Krogljčni ležaji so često manjši od glave vžigalice. Delec prahu, često majhen tako, da bi jih imelo na glavi bucike prostor milijon, kaj lahko blokira takšen krogljčni ležaj.

Ze najmanjša sled vlage zadostuje, da se nabere v krogljčnem ležaju ali žici toliko rje, da jo onesposobi. Varnostni ukrepi v tovarnah, kjer izdelujejo takšne instrumente, morajo biti torej zelo temeljiti. Delavci morajo delati v gladkih oblekah, kajti že eno samo bombažno vlakno lah-

ko povzroči pilotovo smrt. Instrumente smejo prijemati samo s pinceto, saj je lahko prstni odtis usoden. Zrak v delovnih prostorih nenehoma suše in čistijo.

Ce pogreši v raketi, ki jo usmerjajo na daljavo, zamotana naprava samo za desetino odstotka, pomeni to na tri kilometre odklon za osem metrov od njene poti. V reaktivnem letalu, letelcem s hitrostjo zvoka ali pa še hitreje, gre razlika tako v kilometre.

Pozimi na Nizozemskem zmrznejo številni kanali. Takrat po ledeni plošvi drsijo drsalski od vasi do vasi. Na sliki vidimo mamico, ki je vzela na sanhah v naročje svojega otroka in se z njim vozi po ledu. Pri tem pa si pomaga z dvema palčama, ki imata na koncu železne osti.

DROBNE ZANIMIVOSTI

NARASTANJE ŠTEVILA KMETIJSKIH ZADRUG NA KITAJSKEM. Gibanje za ustanavljanje kmetijskih zadrug na Kitajskem se nadalje bolj širi. Sredi februarja se je vključilo v zadrugo nad sto milijonov kmetijskih gospodarstev ali 85 % vseh. Zdej je vključenih v kmetijske zadruge vsajega tipa 48 % vseh kmetijskih gospodarstev.

ZAHODNONEMSKA INDUSTRIJA NAJVEČJI IZVOZNIK NA SVETU. Zahodnonemške tovarne avtomobilov in motociklov so dosegle rekordno proizvodnjo. Lani so izdelale nad 900.000 motornih vozil. Letos računajo, da jih bodo izdelale nad milijon. Iz Zahodne Nemčije so izvozili lani 400.000 avtomobilov ali za 35 % več kakor predlansko. V tej panogi je torej Zahodna Nemčija že največji izvoznik na svetu.

MONTRANJE AMERIŠKIH REAKTIVNIH LETAL V KRUPPOVIH TOVARNAH. Ameriška lovska letala na reaktivni pogon bodo montirali prihodnje leto v Kruppovih tovarnah v Zahodni Nemčiji. Letos poleti bodo začeli graditi montažne dvorane in posebno letališče. Predstavniki Kruppovih tovarn je izjavil, da bodo v začetku montirali mesečno po 30 ameriških lovcev, pozneje pa 50.

NOVO GORIVO ZA RAKETNE IZSTRELKE. V Angliji so odkrili trdo gorivo za diržirane rakete po eno tono. S tem gorivom bodo lahko izstrelili raketo 200 km visoko. Nevarnost požara ali eksplozije te vrste goriva je izključena. Prihodnje leto bodo začeli zbirati meteorološke podatke. Instrumenti v raketah bodo merili kozmično žarčenje, vetrove in zračni tlak v raznih višinah.

JURČEK RISE

PIŠE: V. GRAD
RIŠE: JURČEK

Tovorni avto

Cez nekaj časa sta dohitela štiri kolesarje, ki so vozili vstric po cesti. »Sakramiš!« se je razjezil sofer. »Takole naj bi jih srečala na ovinku, pa bi bila nesreča tu!«

Pii-biii-bip-bip! je trobil sofer. Toda kolesarji se niso zmenili zanj in še kar naprej vozili skupaj čez vso cesto, tako da z avtomobilom sploh ni mogel mimo njih.

»Ustavite!« je rekel Jurček.

Tovorni avto je obstal. Jurček je skočil na cesto, vzletel iz žepa radirko in poradiral vse štiri nedisciplinirane kolesarje. Potem jih je narisal znova tako, da so vozili drug za drugim.

»Tako se vozi je zadovoljno pokimal sofer, s ne pa vstric!«

ZA DOBRO TO

»Glej ga no, kdo bi mislil, da znaš tako dobro jodlati!«

V SOLI

Učitelj: »Jurček, povej nam, kaj je luč?«
Jurček: »Vse, kar vidimo, tovariš učitelj.«

Učitelj: »Ne govori neumnosti. Mene tudi vidiš, pa nisem luč.«

»Torej, najprej izpolnite prijavnico, potem bomo pa videli, ali vas bomo sprejeli.«